

1997. évi LXXX. törvény

a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről, egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelettel

[**Vastag betűs** szöveg az 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: **Tbj.**), a vékony betűs a 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **R.**) szövege.]

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: **Tbj.**) 58. §-ában, valamint a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (2) bekezdésének *n*) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény célja

Tbj. 1. § E törvény célja, hogy az egyéni felelősség és öngondoskodás követelményeinek és a társadalmi szolidaritás elveinek megfelelően szabályozza a társadalombiztosítás keretében létrejövő jogviszonyokat. A foglalkoztatók és a biztosítottak biztosítási jogviszonnyal kapcsolatos kötelezettségeit: a biztosítottaknak a társadalombiztosítás rendszerében való részvételi kötelezettségét, a foglalkoztatók és a biztosítottak fizetési kötelezettségét és ennek a köztelherviselésnek megfelelő teljesítését. Meghatározza a társadalombiztosítási ellátások körét és a társadalombiztosítási rendszerhez kapcsolódó magánnyugdíj keretében járó szolgáltatásokat.

Az Alkotmány 70/E. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Magyar Köztársaság állampolgárainak joguk van a szociális biztonsághoz; öregség, betegség, rokkantság, öregség, árvaság és önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén a megélhetéshez szükséges ellátásra. A 70/E. § (2) bekezdése szerint a Magyar Köztársaság az ellátáshoz való jogot a társadalombiztosítás útján és a szociális intézmények rendszerével valósítja meg. A fent felsorolt események bekövetkezésekor járó juttatások biztosítására azonban a törvény nem kizárólag az állam részére ír elő kötelezettségeket, hanem megfogalmazza az egyéni felelősség és az öngondoskodás követelményeit is. A társadalombiztosítás rendszerében nyújtott ellátások az egészségbiztosítás és a nyugdíjbiztosítás keretében jelentkeznek, egészségbiztosítási ellátások körében egészségügyi szolgáltatások, pénzbeni ellátások, valamint baleseti ellátások vehetők igénybe. Nyugdíjbiztosítási ellátások keretében saját jogú nyugellátás, illetőleg hozzátartozói nyugellátás illeti meg az érintettet. Ezek a társadalombiztosítási ellátások azonban - főszabályként - ellenszolgáltatáshoz, munkavégzéshez és járulékfizetéshez kapcsolódnak, és kizárólag azok részéről vehetők igénybe, akik e kötelezettségeiknek eleget

tettek. A törvény szabályozza azokat a jogviszonyokat, amelyek társadalombiztosítási jogszerző jogviszonyoknak minősülnek, szabályozza a foglalkoztatók és a biztosítottak részvételi, illetve fizetési kötelezettségeit.

Alapelvek

Tbj. 2. § (1) A társadalombiztosítás a Magyar Köztársaság állampolgárait, illetve - az e törvényben foglalt követelmények teljesítése esetében - a Magyar Köztársaság területén tartózkodó más természetes személyeket felölelő társadalmi kockázatközösség, amelyben törvényben megállapított szabályok szerint a részvétel kötelező.

(2) A kötelező társadalombiztosítási rendszerben a biztosítási elv, a társadalmi szolidaritás és a tulajdonhoz fűződő jogok alkotmányos keretek közötti korlátozása együttesen érvényesül.

(3) A biztosítottak egyes társadalombiztosítási ellátások igénybevételére való jogosultságát a társadalombiztosításban való részvételi kötelezettségük, illetve - törvényben meghatározott ellátások kivételével - társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettségük teljesítése alapozza meg. A pénzbeli társadalombiztosítási ellátások - ha törvény kivételt nem tesz - a biztosított járulékfizetésének alapjául szolgáló jövedelmével arányosak.

(4) A társadalombiztosítási rendszerhez kapcsolódó magánnyugdíj keretében járó ellátások fedezetére a biztosítottak - törvényben meghatározott mértékű - tagdíjat fizetnek.

(5) A biztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnyal egyidejűleg, a törvény erejénél fogva jön létre. Ennek érvényesítése érdekében a foglalkoztatót bejelentési, nyilvántartási, járulékmegállapítási és járuléklevonási kötelezettség terheli.

(6) A foglalkoztatót a társadalombiztosítás keretében nyújtott ellátások pénzügyi fedezetéhez törvényben meghatározott járulék- és hozzájárulásfizetési kötelezettségek terhelik.

(7) A társadalombiztosítási rendszer működésében érvényesülő közteherviselés érdekében törvény a biztosítottakat és a foglalkoztatókat mindazon adataik rendszeres vagy eseti közlésére kötelezi, amelyek társadalombiztosítási járulékfizetési és hozzájárulásfizetési kötelezettségeik megállapításához, ennek teljesítéséhez, ellenőrzéséhez és érvényesítéséhez szükségesek. A közteherviselés érvényesítéséhez és a jogosultságok megállapításához létrehozott nyilvántartások törvényben meghatározott módon egységes rendszert alkotnak.

1. Az alapelvekről általánosságban

Az alapelvek olyan általános tételek, amelyek megszabják a szabályozás egész felépítését, áthatják az adott jogág, vagy az adott jogágon belüli intézmény egész rendszerét, kijelölik a szabályozás célját, a cél megvalósításának módszereit, és kiemelkedő jelentőségük van az esetleges joghézagok áthidalásánál, illetve a jogi szabályozás értelmezésének megkönnyítésénél.

2. Tbj.-ben szabályozott alapelvek

A törvény alapelvei normatív jellegűek, ami azt jelenti, hogy megszabják az egész törvény felépítését, rendszerét, konkrét formát öltenek a törvény hatályos, tételes rendelkezéseiben.

A Tbj. 2. § (1)-(7) bekezdésében megfogalmazott alapelvek a következők

- a kötelező részvétel elve,*
- a korlátozott biztosítási elv,*
- az arányosság elve,*
- a járulék, hozzájárulás, tagdíjfizetési kötelezettség elve,*
- a foglalkoztató együttműködési kötelezettsége,*

- célhoz kötött személyes adatközlés elve,
- az állam mögöttes felelőssége.

A társadalombiztosítás, illetve a tőkefedezeti elven működő magánnyugdíj rendszerében az ott szabályozottak szerint a részvétel kötelező. A kötelező társadalombiztosítási rendszerben a biztosítási elv alapján részesülnek az érdekeltek vagy valamennyi társadalombiztosítási ellátásban ők a biztosítottak, vagy az ellátás bizonyos formáiban. Az egészségügyi szolgáltatásra például nemcsak a biztosított, hanem az is jogosult, aki táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, baleseti táppénzben, baleseti járadékban, saját jogán nyugdíjban, hozzátartozói nyugellátásban stb. részesül. Ezeknek a személyeknek az ellátási jogosultságra vonatkozó igénye azonban lényegesen szűkebb mint a biztosítottaké.

Magánnyugdíj keretében a biztosított és a kedvezményezett nyugdíjjáradékra, vagy egyösszegű szolgáltatásra szerezhet jogosultságot a törvényben meghatározott feltételek szerint.

Az egészségbiztosítási, valamint nyugdíjbiztosítási ellátások igénybevételének feltétele - főszabályként - a biztosítottak, illetőleg a foglalkoztatót terhelő járulékfizetési, illetőleg hozzájárulási kötelezettség teljesítése. A biztosított egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékot fizet, a foglalkoztató társadalombiztosítási járulékot (amely magába foglalja mind az egészségbiztosítási, mind a nyugdíjbiztosítási járulékot) és hozzájárul a táppénz kiadásokhoz oly módon, hogy a biztosított betegsége miatti keresőképtelensége, valamint a kórházi (klinikai) ápolása időtartamára folyósított táppénz 1/3-át hozzájárulás címén fizeti meg. Baleseti járulékfizetési kötelezettség terheli a társas vállalkozást - kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozó tagja után -, és ugyancsak baleseti járulékfizetési kötelezettség terheli a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozót is.

Az a személy, aki személyazonosító igazolvánnyal rendelkezik, vagy azzal jogszabály alapján rendelkeznie kellene, és aki a törvény szerint nem minősül biztosítottnak, vagy a biztosított eltartójának, és egészségügyi szolgáltatásra a törvény egyéb rendelkezései alapján sem jogosult, havonta a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér 11,5 százalékának megfelelő összegű egészségbiztosítási járulékot köteles fizetni. A fent felsorolt járulékok, illetőleg hozzájárulás képezik a társadalombiztosítási ellátások anyagi fedezetét (a járulékok mértékéről a törvény megfelelő rendelkezéseinél külön szólunk).

Miután főszabályként a társadalombiztosítási ellátások a befizetett járulékokkal arányosan vehetők igénybe, ezért fontos szerepe van az ellátás megállapításához szükséges adatok nyilvántartásának. Az egészségbiztosítási, a nyugdíjbiztosítási és a magánnyugdíjrendszer működését egységes nyilvántartás szolgálja, amely közhitelesen - az ellenkező bizonyításáig - igazolja a befizetéseket, illetőleg az ellátások megállapításához szükséges egyéb adatokat. A nyilvántartás érdekében az egészségbiztosítás, a nyugdíjbiztosítás, illetőleg a magánnyugdíjrendszer igazgatási szervei a törvényben meghatározott személyes adatokat igényelhetik az érintettektől, melyeket az adatvédelmi szabályzatban meghatározott módon kezelnek, a felhasználás céljának és jogalapjának egyidejű megjelölése mellett a jogszabályban meghatározott módon szolgáltathatnak, más törvényben meghatározott szervezeteknek.

Tbj. 3. § (1) Az állam a társadalombiztosítási rendszer működéséről és a nemzetgazdaság lehetőségeivel összhangban álló fejlesztéséről

- a) a társadalombiztosítási rendszerben nyújtott egyes ellátások megállapításával,**
- b) az ellátások fedezetére a foglalkoztatókat és a biztosítottakat terhelő fizetési kötelezettségek meghatározásával,**

c) az ellátások igénybevételére, a hozzájárulás és járulék közteherként való megállapítására, bevallására, befizetésére és beszedésére, valamint nyilvántartására vonatkozó szabályok megalkotásával,

d) az egyes ellátások és fizetési kötelezettségek teljesítését nyilvántartó és ellenőrző rendszer szabályozásával

3. Az állami gondoskodás

A társadalombiztosítási rendszer működtetése és fejlesztése - a gazdasági lehetőségek korlátaín belül - állami feladat. Az állam feladatai körében sorolja fel a törvény az egyes ellátások megállapítását, az ellátások igénybevételéért fizetendő járulékok meghatározását, azok közteherként való nyilvántartását és beszedési lehetőségének biztosítását, illetőleg a nyilvántartó és ellenőrző rendszer szabályozását. Bár a fent említettek szerint a társadalombiztosítási ellátások fedezetét az ellátásra jogosultak befizetései képezik, végső soron - mögöttes felelősként - a törvény a társadalombiztosítási ellátások fedezetét az állam kötelezettségévé teszi arra az esetre, ha a társadalombiztosítás kiadásai a bevételeit meghaladják.

gondoskodik.

(2) Az állam a társadalombiztosítási ellátások fedezetét akkor is biztosítja, ha a társadalombiztosítás kiadásai a bevételeket meghaladják.

II. Fejezet

FOGALMAK ÉS ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

Tbj. 4. § E törvény alkalmazásában:

a) Foglalkoztató:

1. A foglalkoztató fogalma [4. § a) pont]

Az új társadalombiztosítási törvény - a korábbtól eltérően - külön meghatározza a szabályozási rendszerében leggyakrabban előforduló fogalmak tartalmát. Ez azért különösen hasznos, mert a továbbiakban nem képezheti vita tárgyát az adott fogalom valós tartalma és a törvény rendelkezései szempontjából releváns értelmezése.

A korábban említettek szerint a foglalkoztatót kiemelkedő fontosságú kötelezettségek terhelik a társadalombiztosítási rendszer működésének biztosítása szempontjából, a nyilvántartási, járuléklevonási, adatszolgáltatási, járulék- és hozzájárulásfizetési kötelezettség keretében. Fontos ezért annak meghatározása, hogy ezek a kötelezettségek valójában kiket terhelnek, kik minősülnek a törvény szempontjából foglalkoztatónak. Miután a törvény igen széles körben határozza meg azt a tevékenységet, amely társadalombiztosítási jogviszonyt keletkeztet, ezért hasonlóan széles azok köre, akiknek közreműködésével ezek a jogviszonyok létrejöhetnek. Foglalkoztató a jogi személyiséggel rendelkező, illetőleg a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, bármely egyéb jogi személyiségű vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, a költségvetési szerv, a természetes személy, bármely egyéb személyegyesülés, pl. polgárjogi társaság, társasház stb., amennyiben biztosítottat foglalkoztat. (A biztosítottokról a Tbj. 5. §-ánál szólnunk.)

Foglalkoztatónak minősül, és ezért bejelentési, nyilvántartási, járulékfizetési stb. kötelezettség terheli azt az egyéni vállalkozót, vagy gazdálkodó szervezetet, amelyik a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény rendelkezései szerint tanulószerveződés keretében biztosítja a szakképzésben résztvevő tanuló számára a gyakorlati ismeretek

elsajátítását. A gyakorlati képzést a szakképző iskolának kell megszerveznie; lehetőség van arra, hogy az iskola saját maga biztosítja megfelelő feltételek esetén, vagy más gazdálkodó szervezettel polgárjogi megállapodást kössön. Arra is lehetőség van, ha a fentiek szerint a tanuló gyakorlati képzése nem biztosítható, hogy a tanuló és a gazdálkodó szervezet (egyéni vállalkozó) az illetékes területi gazdasági kamara előtt írásbeli szerződést (tanulószerződés) kössön a tanuló gyakorlati képzésének biztosítása céljából.

- A tanulószerződésnek feltétlenül tartalmaznia kell a gazdálkodó szervezet (egyéni vállalkozó) nevét, székhelyét, a tanuló személyadatait, az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott tag szerinti képzési időt, a gyakorlati képzés helyét, a tanulót megillető pénzbeni juttatások havi összegét, a gazdálkodó szervezet által - a jogszabály alapján járó juttatásokon túlmenően - adott egyéb juttatásokat és kedvezményeket. Kiskorú tanuló esetén a tanulószerződés megkötéséhez, a tanuló részéről történő módosításhoz, illetőleg felmondáshoz a szülő, illetve a gyám írásbeli hozzájárulását is be kell szerezni. A tanulószerződés alapján gyakorlati ismereteket elsajátító szakmunkástanuló biztosítottnak minősül, különböző társadalombiztosítási ellátásokra jogosult, az őt alkalmazó gazdálkodó szervezet (egyéni vállalkozó) pedig foglalkoztató.

Társas vállalkozás esetén foglalkoztatónak nem a társas vállalkozás valamely tagjai, hanem maga a társas vállalkozás minősül. Társas vállalkozás a közkereseti társaság, a betéti társaság, a korlátolt felelősségű társaság, valamint a közhasznú társaság, a közös vállalat, az egyesülés, a szabadalmi ügyvivői társaság, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség, valamint az ügyvédi iroda.

A fenti társas vállalkozások egyikével a betéti társasággal kapcsolatosan mutatott rá a Legfelsőbb Bíróság egy jogesetben arra, hogy a betéti társaság beltagja, bár felelőssége a társaság tartozásaiért korlátlan - több beltag esetén egyetemleges -, kiemelkedően fontos szerepet játszik a betéti társaság életében, mégsem tekinthető a biztosítottat foglalkoztató személynek, ezért a társas vállalkozás által alkalmazott személlyel szemben nem lehet a beltag és a biztosított esetében egyébként érvényesülő tilalom szabályait alkalmazni.

- A felperesi betéti társaság 1992. szeptember 7-én munkaszerződést kötött M. Anikóval, aki a társaság beltagjának házastársa. A társaság nevezett a társadalombiztosítási szervnél 1992. október 19-én kezdődő keresőképtelenségénél munkaviszonyban állóként jelentette be. A társadalombiztosítási hatóság - az alperes - utólagos ellenőrzése eredményeként 1994. június 3-án kelt fizetési meghagyásával összesen 675 915 Ft segélyezési és eljárási költség megfizetésére kötelezte a felperesi társaságot, mert álláspontja szerint M. Anikót a társadalombiztosítási ellátás megállapításához és folyósításához segítő családtagként kellett volna bejelenteni. A fizetési meghagyás hatályon kívül helyezésére irányuló keresetet az elsőfokú bíróság megalapozatlanak találta megállapítva, hogy M. Anikóra a biztosítás nem terjed ki, kizárólag segítő családtagnak minősül, hiszen házastársa a betéti társaság beltagja.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét és az alperesi fizetési meghagyást is megváltoztatta, és 440 220 Ft-ra leszállította a felperesi betéti társaságot terhelő fizetési kötelezettséget. Megállapította, hogy M. Anikó és a felperesi betéti társaság között jött létre a munkaviszony, ezért nevezett biztosítottnak minősül, a törvény ugyanis nem zárja ki a betéti társaság beltagjának házastársát a biztosítottak köréből, ha a munkaviszony közte és a társaság között áll fenn. (A másodfokú bíróság azért nem talált lehetőséget a 440 220 Ft-os összeg törlésére, mert a felperes fellebbezésében ezt az összeget fizetési kötelezettségként elismerte.)

A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelemben az alperes arra hivatkozott, hogy a beltág házastársa csak kisegítő családtagként foglalkoztatható, és munkaviszonyban nem állhat. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak találta és a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Kiemelte, hogy a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a felperesi társaság beltágjának házastársa a munkaszerződést a társasággal kötötte, azzal áll munkaviszonyban, és ezért mint munkaviszonyban álló személy biztosítottak minősül. Az alperes által hivatkozott korlátozás csak a munkáltató (foglalkoztató) házastársára (élettársára) terjed ki. A perbeli esetben azonban M. Anikó munkáltatója nem a házastársa, hanem a felperesi társaság volt, ezért a törvény kizáró rendelkezése nem alkalmazható. (Az új szabályozás már nem tartalmaz korlátozást a házastárs alkalmazása tekintetében, a fenti példát azért ismertettük, hogy rámutassunk arra, hogy bár a betéti társaság beltágjának kiemelkedő jelentősége van a társaság tevékenységében, azonban foglalkoztatónak nem a beltág, hanem a társaság minősül, ezért a foglalkoztatót terhelő kötelezettségek sem a beltágot, hanem a társaságot terhelik.) (Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.27.126/1995.)

A munkanélküli részére ellátásként munkanélküli járadék, előnyugdíj, nyugdíj előtti munkanélküli segély, valamint költségterítés állapítható meg. A munkanélküli ellátásokat a megyei (fővárosi) munkaügyi központ kirendeltségei folyósítják, így a munkanélküli ellátásban részesülő biztosított esetén foglalkoztatónak a megyei (fővárosi) munkaügyi központ kirendeltségei minősülnek.

A Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁH) a Tanácsai Költségvetési Elszámoló Hivatal jogutódja, többek között ellátja a helyi önkormányzatok és az igazgatásuk alatt működő költségvetési intézmények, valamint a megyei (fővárosi) közigazgatási hivatal bérszámfejtését, folyósítja a társadalombiztosítási ellátásokat, és teljesíti a személyi jövedelemadó levonással összefüggő feladatokat is. Ezért - kizárólag a járulékfizetési, a nyilvántartási és az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése szempontjából - a számfejtési körébe tartozó munkáltató esetében foglalkoztatónak a TÁH minősül.

2. Az egyéni vállalkozó fogalma [4. § b) pont]

A törvény alkalmazásában egyéni vállalkozónak minősül az a természetes személy, aki az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény rendelkezése alapján kapta a vállalkozói igazolványát, továbbá az is, aki 1990. évet megelőzően kisiparos vagy magánkereskedőnek minősülő személy. Egyéni vállalkozás - a mezőgazdasági termelő tevékenység és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatás kivételével - kizárólag vállalkozói igazolvány birtokában gyakorolható. Az új rendelkezések szerint a vállalkozói igazolványt kérelemre - az erre a célra rendszeresített egységes nyomtatvány kitöltésével - a vállalkozó székhelye és tevékenységi köre szerint illetékes gazdasági kamara (a továbbiakban kamara) adja ki. A kérelmezőnek a vállalkozói igazolvány iránti kérelemhez mellékelnie kell - többek között - a társadalombiztosítási folyószámla, az adószám és ha adóazonosító jellel nem rendelkezik az annak megállapításához szükséges adatokat. A vállalkozói igazolvány kiadása, visszavonása és az ezzel kapcsolatos igazgatási eljárás 1998. július 1. napjától kezdődő hatállyal tartozik a székhely és tevékenységi kör szerint illetékes gazdasági kamara hatáskörébe. Amennyiben az egyéni vállalkozó nem tartozik a hivatkozott törvény hatálya alá, részére a vállalkozói igazolványt a választása szerinti kamara adja ki.

Az egészségügyi és szociális vállalkozásokról szóló 113/1989. (XI. 15.) MT rendelet szerint bármely természetes és jogi személy - ideértve ezek jogi személyiség nélküli társaságait is - egészségügyi szolgáltató tevékenységet folytathat, egészségügyi intézményt, szolgálatot

létesíthet és fenntarthat. Egészségügyi vállalkozás végezhető olyan egészségügyi szolgáltatás nyújtásával, amely a megbetegedések megelőzése, korai felismerése, megállapítása, gyógykezelése, a megbetegedés következtében kialakult állapotromlás szinten tartása vagy javítása céljából a szolgáltatást igénybe vevő személy közvetlen vizsgálatára, kezelésére, ápolására, orvosi rehabilitációjára, továbbá a beteg vizsgálati anyagainak feldolgozására irányul.

- A gyógyszerárak létesítéséről és működésük egyes szabályairól szóló 1994. évi LIV. törvény szerint a gyógyszerárak mint egészségügyi intézmények közforgalmú, fiók, intézeti és kézi gyógyszerárként működhetnek, gyógyszerészi magántevékenységet természetes személy is a törvényben meghatározott feltételekkel folytathat.

- Az ügyvéd a hivatásának gyakorlásával - törvényes eszközökkel és módon - elősegíti megbízója jogainak érvényesítését és kötelezettségeinek teljesítését. Közreműködik abban, hogy az ellenérdekű felek a jogvitáikat megegyezéssel intézzék el, illetőleg a büntetőeljárás során az ügyvéd meghatalmazással vagy kirendelés útján a vádlott védelmét is ellátja. Az ügyvéd a tevékenységét egyéni ügyvédként (egyéni vállalkozóként, vagy ügyvédi iroda tagjaként azaz társas vállalkozás tagjaként) folytathatja, vagy mint alkalmazott ügyvéd tevékenykedhet. Az alkalmazott ügyvéd tevékenységét az ügyvédi irodával létrejött munkaviszony alapján végzi, önállóan megbízást nem fogadhat el, kizárólag a munkáltatója részére adott megbízás alapján tevékenykedhet.

- A szabadalmi ügyvivő feladata, hogy ügyfelét az iparjogvédelmi ügyekben jogai érvényesítéséhez és kötelezettségei teljesítéséhez hozzásegítse ennek során iparjogvédelmi ügyekben megbízás vagy kirendelés alapján képviselőt lát el az illetékes bíróság és más hatóság előtt, beadványokat, szerződéseket és egyéb okiratokat szerkeszt, valamint iparjogvédelmi ügyekben kutatásokat végez, szakvéleményt, tanácsot és tájékoztatást ad. A szabadalmi ügyvivők tevékenységüket egyéni szabadalmi ügyvivőként vagy szabadalmi ügyvivői irodában, illetőleg korlátolt felelősségű társaságban a szabadalmi ügyvivői társaságban végezhetik. A munkáját egyéni szabadalmi ügyvivőként végző személy a törvény alkalmazásában egyéni vállalkozónak minősül.

- A közjegyző a jogviták megelőzése érdekében a feleknek pártatlan jogi szolgáltatást nyújtó személy, akit a törvény e cél érdekében közhitelességgel ruházott fel. A közjegyző a jogügyletekről és jogi jelentőségű tényekről közokiratot állít ki, okiratokat őriz meg, a felek megbízásából pénzt, értéktárgyat és értékpapírt vesz át, a jogosult részére történő átadás végett, a feleket tanácsadással segíti jogaik gyakorlásában és kötelezettségeik teljesítésében. A közjegyző folytatja le a hatáskörébe utalt hagyatéki eljárást és egyéb nemperes eljárásokat is. A közjegyző tevékenységét közjegyzői irodában egyéni vállalkozóként folytathatja.

- A jogerős ítéletek végrehajtását - önkéntes teljesítés hiányában - az önálló bírósági végrehajtó, a megyei bírósági végrehajtó, a végrehajtási ügyintéző, illetőleg a végrehajtó jelölt végzi. A megyei bírósági végrehajtó a megyei bíróságnál szolgálati viszonyban álló bírósági tisztviselő, míg az önálló bírósági végrehajtó egyéni vállalkozóként fejti ki tevékenységét.

3. A társas vállalkozások [4. § c) pont]

A gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban Gt. új) 16. § (2) bekezdésének rendelkezése szerint a gazdasági társaság a cégjegyzékbe való bejegyzéssel, a bejegyzés napjával jön létre. A gazdasági társaság alapításához több személyes társaság esetében a társasági szerződés megkötése - egy személyes gazdasági társaságnál, illetőleg a zártkörűen működő részvénytársaság esetében - az alapító okirat, nyilvánosan működő

részvénytársaság esetében pedig az alapszabály elfogadása szükséges. A valamennyi tag által aláírt társasági szerződést illetőleg alapító okiratot közjegyző által készített közokiratba kell foglalni, vagy ügyvéd illetőleg az alapító jogtanácsosa ellenjegyzí.

A törvény lehetővé teszi, hogy a gazdasági társaság az alapító okirat illetőleg alapszabály ellenjegyzésétől, illetőleg annak közokiratba foglalásától a létrehozni kívánt gazdasági társaság előtársaságaként működjön. Az előtársasági jelleget a cégbejegyzési eljárás alatt a gazdasági társaság iratain és a megkötött jogügyletek során a társaság elnevezéséhez fűzött "bejegyzés alatt" toldattal kell jelezni. A Tbj. 4. § d) pontjának rendelkezése szerint nemcsak a betéti társaság bel- és kültagja, a közkereseti társaság tagja, a korlátolt felelősségű társaság valamint a közhasznú társaság tagja minősül a társaság előtársaságként történő működésének időtartama alatt társas vállalkozónak, hanem a közös vállalat és az egyesülés tagja is. E társaságokban illetőleg előtársasági működésük időtartama alatt pusztán a tagsági jogviszony önmagában társadalombiztosítási jogviszonyt nem teremt, ennek feltétele az, hogy a tag a társaság - előtársaság - tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködjön és hogy ezt a közreműködést nem külön munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében végezze. Ez utóbbiak esetében ugyanis e külön jogviszony alapján vonatkoznak rá a társadalombiztosítási ellátás igénybevételére való jogosultság szabályai.

A törvény a 1997. évi CXLIV. törvény rendelkezéseivel összhangban a társas vállalkozások körében szabályozza a jogi személyiség nélküli közkereseti és betéti társaságot, illetőleg a jogi személyiségű korlátolt felelősségű társaságot és a közös vállalatot. Ezek a társaságok a Gt. új rendelkezése szerint a cégjegyzékbe való bejegyzéssel a bejegyzés napjával jönnek létre. A gazdasági társaság a társasági szerződés (alapító okirat, alapszabály) ellenjegyzésének, illetve közokiratba foglalásának napjától a létrehozni kívánt gazdasági társaság előtársaságaként is működhet. Ilyenkor a társasági szerződésben kijelölt vezető tisztségviselők a létrehozni kívánt gazdasági társaság cégbejegyzéséig annak nevében és javára járnak el, az előtársasági jelleget a gazdasági társaság iratain és a megkötött jogügyletek során a társaság elnevezéséhez fűzött "bejegyzés alatt" toldattal kell jelezni. Az előtársaság üzletszerű gazdasági tevékenységet csak a gazdasági társaság cégbejegyzése iránti kérelem benyújtását követően folytathat, azzal a megszorítással, hogy a cégbejegyzésig hatósági engedélyhez kötött tevékenységet nem végezhet. Az előtársaság is - hasonlóan a cégbejegyzés utáni gazdasági társasághoz - a törvény alkalmazásában társas vállalkozásnak minősül.

A közhasznú társaság közhasznú - a társadalom közös szükségleteinek kielégítését nyereség és vagyonszerzési cél nélkül szolgáló - tevékenységet rendszeresen végző jogi személy. A közhasznú társaság üzletszerű gazdasági tevékenységet a közhasznú tevékenység elősegítése érdekében folytathat; a társaság tevékenységéből származó nyereség nem osztható fel a tagok között. A közhasznú társaság a cégjegyzékbe való bejegyzéssel, a bejegyzés napjával jön létre (Ptk. 57-58. §).

A Gt. harmadik részében "a kapcsolódó vállalkozások" körében szabályozza az egyesülést, amely jellegénél fogva nem nyereségorientált gazdasági társaság, hanem a tagok által gazdálkodásuk eredményességének előmozdítására és gazdasági tevékenységük összehangolására, valamint szakmai érdekeik képviseletére alapított jogi személyiséggel rendelkező kooperációs társaság. Az egyesülés saját nyereségre nem törekszik; vagyonát meghaladó tartozásaiért a tagok korlátlanul és egyetemlegesen felelnek. A Tbj. alkalmazásában az egyesülés is társas vállalkozásnak minősül. Társas vállalkozás az ügyvédi iroda, amelyet egy vagy több ügyvéd alapíthat az ügyvédi tevékenység végzése

céljából, az ügyvédi iroda jogi személy. Ügyvédi tevékenységet az az iroda végezhet, amelyet az ügyvédi kamara az ügyvédi irodák névjegyzékébe felvett. Ügyvédi iroda esetében a megbízási jogviszony az ügyfél mint megbízó és az iroda mint megbízott között jön létre.

A szabadalmi ügyvivők szabadalmi ügyvivői társaságban is kifejthetik tevékenységüket. A szabadalmi ügyvivői társaság a korlátolt felelősségű társaságra vonatkozó szabályok szerint működik, és a Tbj. alkalmazása szempontjából társas vállalkozásnak minősül.

A járművezető-képzés a megyei (fővárosi) közlekedési felügyelet engedélye alapján végezhető. A közúti járművezetők képzését az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság vagy egyéni vállalkozó végezheti, aki a teljes képzési szolgáltatásra (elméleti és gyakorlati oktatás) a felügyelettől képzési engedélyt kapott. Az oktatói munkaközösség a jogi és természetes személyek, valamint ezek jogi személyiséggel nem rendelkező társaságai oktatói munkaközösségeként megállapodás alapján szolgáltató tevékenységként iskolarendszeren kívüli oktatást végezhetnek. Oktatás céljából a megfelelő képesítéssel rendelkező természetes személyek oktatói munkaközösséget alapíthatnak. Az oktatói munkaközösség ügyvéd, vagy jogtanácsos által ellenjegyzett alapszabállyal jön létre, melynek minimális tartalmi kellékeit a jogszabály írja elő, jogi személyiségét a cégjegyzékbe való bejegyzéssel nyeri el. A Tbj. alkalmazásában az oktatói munkaközösség társas vállalkozásnak tekintendő.

4. A társas vállalkozók [4. § d) pont]

A társas vállalkozás tagjai - az ügyvédi iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, illetve az oktatói munkaközösségi tag kivételével - csak akkor minősülnek társas vállalkozónak, ha munkaviszony, illetőleg megbízási jogviszony nélkül, de ténylegesen és személyesen közreműködnek a társaság tevékenységében. A tagsági viszony kizárólag az ügyvédi iroda, az oktatói és a gépjárművezető-képző munkaközösség esetében jelent egyben társas vállalkozói minőséget is, mert ezeknél a társas vállalkozásoknál a tagsági viszony eleve feltételezi a személyes közreműködést. A szabadalmi ügyvivői társaság, a betéti társaság, a közkereseti társaság, a korlátolt felelősségű társaság, a közhasznú társaság, illetőleg ezek előtársaságai esetében önmagában a tagsági viszony nem jelent egyben társadalombiztosítási jogviszonyt, azaz társas vállalkozói viszonyt, hiszen a tagsággal már nem jár együtt automatikusan a személyes munkavégzési kötelezettség.

5. A kiegészítő tevékenységet folytató személyek [4. § e) pont]

Az egyéni vállalkozót a vállalkozói igazolvány átvétele napjától annak visszaadása, visszavonása, illetőleg a foglalkozás gyakorlásának eltiltásáról szóló határozat esetén annak jogerőre emelkedése napjáig kell biztosítotttnak tekinteni. Ha az egyéni vállalkozó ezen időtartam alatt saját jogon öregségi, rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjban részesül, mint kiegészítő tevékenységet folytató után az őt foglalkoztató nem a biztosítottak után fizetendő társadalombiztosítási járulékot, hanem kizárólag baleseti járulékot köteles fizetni, és maga a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozót sem terheli egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettség, hanem a törvényben meghatározott mértékű baleseti járulékot köteles csak fizetni.

Öregségi teljes nyugdíjra az a nő és férfi jogosult - az 1997. év december 31-ét követő és 2009. január 1-jét megelőző időponttól, aki 62. életévét betölti és legalább húsz év szolgálati időt szerzett. A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban Tny.) az 1997. december 31-ét követő és 2009. január 1-jét megelőző időpont között megállapításra kerülő öregségi nyugdíj esetében az öregségi

nyugdíj korhatár, illetőleg a szolgálati idő tekintetében ettől eltérő átmeneti szabályokat tartalmaz (Tny. 7. §).

A Tny. ismeri az ún. előrehozott öregségi nyugdíjat is, amelyet az öregségi nyugdíjra jogosító korhatárnál legkorábban öt évvel alacsonyabb életkorban, de legfeljebb az ötvenötödik életév betöltésétől lehet igénybe venni a törvényben meghatározott feltételek esetén. Az előre hozott öregségi nyugdíjas egyéni vállalkozó ugyanúgy kisegítő tevékenységet folytatónak minősül, mint ha egyébként az öregségi nyugdíját az általános szabályok szerint állapították volna meg.

Rokkantsági nyugdíjra a hatályos szabályok szerint az jogosult, aki egészségromlás, illetőleg testi vagy szellemi fogyatkozás következtében munkaképességét 67%-ban elvesztette, és ebben az állapotában javulás egy évig nem várható. További feltétel, hogy a törvényben előírt szükséges szolgálati időt megszerezte és rendszeresen nem dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkulás előtti kereseténél.

Baleseti rokkantsági nyugdíj jár annak a személynek, aki 67%-os munkaképesség-csökkenését üzemi baleset vagy foglalkozási betegség következtében vesztette el, és rendszeresen nem dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkulás előtti kereseténél. Baleseti rokkantsági nyugdíjra az is jogosult, aki munkaképességét 50%-ban szilikózis következtében vesztette el, és nem dolgozik, vagy szilikózisveszély-mentes munkakörben, illetőleg munkahelyen nem rendszeresen dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkulás előtti kereseténél.

Kiegészítő tevékenységet folytatónak minősül az egyéni vállalkozó akkor is, ha saját jogon nem kap öregségi nyugellátást, amennyiben a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és az elhunyt házastársa vagy élettársa jogán részesül özvegyi nyugdíjban. Özvegyi nyugdíjra az jogosult, akinek házastársa (élettársa) az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg, a törvényben meghatározott egyéb feltételek megléte esetén.

A saját jogú nyugdíjasok [4. § f) pont]

Az öregségi, illetve a rokkantsági nyugdíj a törvényben meghatározott személyt saját jogszerzése alapján megillető és a társadalombiztosítási nyugellátás esetében részben - a magánnyugdíjpénztáraknál befizetett összeg tekintetében teljes egészében - arányos a korábban teljesített járulékbefizetésekkel. A Tbj. alkalmazása szempontjából közömbös, hogy a saját jogú nyugdíjas ezt az ellátást a Tny. rendelkezései alapján vagy nemzetközi egyezmény alapján kapja, függetlenül attól, hogy nyugdíját a nyugdíjfolyósító igazgatóság, a MÁV Rt. Nyugdíjigazgatósága vagy a Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány folyósítja, illetve azt nemzetközi egyezmény alapján kapja.

A segítő családtagok [4. § g) pont]

A törvény a biztosítottakat megillető jogokkal ruházza fel az egyéni vállalkozónak, illetőleg a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság természetes személy tagjának közeli hozzátartozóját, amennyiben az az egyéni vállalkozói tevékenység gyakorlásában vagy a gazdasági társaság tevékenységében személyesen és díjazás ellenében végez munkát. Feltétele, hogy saját jogon az illető biztosítottnak nem minősül, tehát e tevékenységét nem munkaviszony keretében végzi, illetve nem saját jogon nyugdíjas. Az a közeli hozzátartozó, aki özvegyi nyugdíjban részesül, csak abban az esetben kapja meg a segítő családtagi tevékenység folytán a biztosított minőséget és az ehhez kapcsolódó társadalombiztosítási ellátást, amennyiben a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt még nem töltötte be.

A törvény külön nem definiálja a közeli hozzátartozók körét, ezért a Ptk. 685. § b) pontjában foglalt rendelkezések az irányadók. Eszerint közeli hozzátartozónak minősülnek a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és neveltgyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér.

A társas vállalkozások közül kizárólag a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság természetes tagjának közeli hozzátartozója jön szóba, nem rendelkezik jogi személyiséggel a közkereseti társaság, a betéti társaság, így ezek természetes személy tagjainak közeli hozzátartozói lehetnek a társadalombiztosítási ellátás részesei, segítő családtagi minőségükben.

A megbízott személyek [4. § h) pont]

Megbízási szerződés alapján a megbízott köteles a rá bízott ügyet ellátni. A megbízást a megbízó utasításai szerint és érdekének megfelelően kell teljesíteni, a megbízott személyesen köteles a megbízási szerződés keretében eljárni. A megbízási szerződés alapján a megbízott - ellentétben a vállalkozási szerződés alapján a vállalkozóval - az ügy gondos ellátására köteles, és főszabályként tevékenysége nem függ annak eredményétől. A megbízási szerződés teljesítve van a megbízott részéről, amennyiben az ügyet gondosan ellátta, míg a vállalkozási szerződés esetében a vállalkozó a megrendelő által kért eredmény létrehozására köteles.

A foglalkoztatott személyek [4. § i) pont]

Az a természetes személy, aki nem minősül egyéni vállalkozónak, illetőleg nem társas vállalkozás tagjaként végzi tevékenységét, akkor minősül foglalkoztatottnak, ha valamely a Tbj.-ben szabályozott biztosítással járó jogviszony keretében végzi azt. Biztosítással járó jogviszony a munkaviszony, közalkalmazotti, illetőleg közszolgálati jogviszony, bírósági, ügyészségi szolgálati jogviszony, hivatásos nevelőszülői jogviszony, fegyveres erők és a rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjaként végzett tevékenység, vagy a szövetkezet tagjaként (iskolai szövetkezet kivételével) munkaviszony vagy vállalkozási jellegű jogviszony keretében végzett személyesen közreműködés, illetve a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló jogviszonya.

A külföldinek minősülő személy [4. § j) pont]

A fenti törvény 3. § 2. a) pontja szerint devizakülföldi a természetes személy, ha nincs az illetékes magyar hatóság által kiadott érvényes személyazonosító igazolványa, illetőleg azzal jogszabály értelmében nem köteles rendelkezni.

A járulékalap [4. § k) pont]

Az Szja. szabályai szerint az összevont adóalap a magánszemély által az adóévben szerzett összes önálló és nem önálló tevékenységből származó, valamint egyéb jövedelmének összege. Az adóelőleg megállapításáról, amely főszabályként a kifizetett jövedelem 39%-a, illetőleg az adóelőleg megállapításánál figyelembe veendő adóalapról az Szja. 46. § (2) bekezdése rendelkezik.

Az Szja. rendelkezései szerint természetbeni juttatás a kifizető által a magánszemélynek bármilyen formában adott vagyoni érték (termék, értékpapír, szolgáltatás) megszerzésére a kifizető kiadásainak számla szerinti értékéből, a saját előállítású termék, szolgáltatás esetében a bizonylattal igazolt közvetlen költségből, ezek hiányában - s ha az előzőek szerint igazolt értéktől időközben a használt termék értéke eltér -, továbbá értékpapír formájában adott vagyoni érték esetében a szokásos piaci értékből az a rész, amelyet a magánszemély a kifizetőnek nem térít meg, valamint az illetményföld juttatás.

Nem természetbeni juttatás a természetben adott munkabér, az önálló tevékenység természetben adott ellenértéke, az ingatlan, ingó vagyontárgy és vagyoni értékű jog átruházása során az ellenértékbe természetben számított vagyoni érték, az adóköteles tárgynyeremény, az a vagyoni érték, amelyet a törvény szerint egyébként adómentesnek minősülő jogcímen természetben adnak, a gazdasági társaságokról, illetve a szövetkezetekről szóló törvény alapján jegyzett tőke emelése keretében magánszemélynek juttatott (jóváírt) értékpapír.

Nem járulékalap a hivatali autó magáncélú felhasználása következtében - a jövedelemadóról szóló törvény szerint - keletkező jövedelem, illetve a kifizető által üzemanyagszámla alapján elszámolt összegnek az a része sem, amely meghaladja az üzemanyag-fogyasztási norma, a gépjármű által futott kilométer és az APEH által közzétett üzemanyagár figyelembe vételével számított költséget.

Ugyanezek a szabályok vonatkoznak a magyar munkáltató által külföldön foglalkoztatott biztosított, illetőleg belföldön biztosítási kötelezettség alá eső jogviszonyban foglalkoztatott külföldi személy járulékalapot képező jövedelmének kiszámítására is.

A Tbj. 4. § k) pont egyes alpontja szerint járulékalapot képező jövedelemnek minősül a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint az összevont adóalapba tartozó, az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételnek az adóelőleg számításánál jövedelemként figyelembe veendő része. Ugyan ez a szabály érvényes arra az esetre, ha a magyar foglalkoztató külföldön foglalkoztat biztosítottat, valamint a biztosítási kötelezettség alá eső jogviszonyban foglalkoztatott külföldi személy esetén is. A korábbi szabályozás szerint amennyiben ezek a személyek ténylegesen nem rendelkeztek a fentiek alapján figyelembe vehető járulékalapot képező jövedelemmel, ez azt eredményezte, hogy személyi jövedelemadó előleg alap hiányában járulékot sem fizettek, járulékalap hiányában pedig csak az ellátások igen szűk körére voltak jogosultak. A törvény új rendelkezése szerint ha a járulékalapot az általános szabályok szerint nem lehet megállapítani, ez esetben járulékalapként a munkaszerződésben meghatározott személyi alaphétt kell figyelembe venni. A személyi alaphétt meghatározása nem járhat nehézséggel, hiszen a munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 76. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint a munkaszerződés tartalmi érvényességi kelléke a munkavállaló munkakörének és a munkavégzés helyének megjelölésén kívül, a munkavállaló személyi alaphéttének meghatározása is.

Összecszerőségében nagy volumenű és jelentőségében sem elhanyagolható a Legfelsőbb Bíróságnak egy konkrét jogeset kapcsán kifejtett álláspontja, azon borraalók járulékköteles jellege tekintetében, melyet a szolgáltatást igénybevevő fél nem közvetlenül a kiszolgáló személyzetnek, hanem az üzemeltetőnek nyújt, majd ezt követően egy belső szabályzat szerinti szempontok alapján a munkáltató oszt szét a dolgozók között. Erről szól az alábbi jogeset

- A Nyugdíjbiztosítási Kirendeltség 1996. áprilisában ellenőrzést végzett a felperes által üzemeltetett játékkaszinónál az 1992. március 1-től 1996. március 31-ig terjedő időszakot illetően, melynek során megállapította, hogy a felperes és a dolgozók között a borraaló felosztása tárgyában létrejött megállapodás értelmében a dolgozók meghatározott köre fix összegű - borraalónak nevezett - juttatásban részesedik, míg egyéb dolgozók az alkalmazásban töltött időtartam, a teljesítmény és a munkaköri beosztás figyelembevételével részesülnek meghatározott mértékű juttatásban. Rögzítésre került az is, hogy a borraalónak nevezett - mozgó bérként kifizetett - juttatás tartalmát tekintve a felperes bérezési rendszerének része. A borraaló kifizetésének munkaszerződésben

garantált összegét fedezethiány esetén a felperesi játékkaszinó - saját forrásból - a bérköltség terhére kiegészíti. A borraivaló kifizetése a munkabérjegyzékbe építve, a munkabérrel együtt és egy időben történik, a felperes borraivalót a személyi jellegű egyéb kifizetés megnevezésű könyvelési számlán tartja nyilván. A borraivalót az elsőfokú társadalombiztosítási hatóság a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony alapján adott személyi juttatásnak minősítette, amely után az akkor hatályos, a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény 103/A. §-ában foglaltak szerint társadalombiztosítási, a 103/B. §-a alapján pedig nyugdíjjárulék fizetési kötelezettség terheli a felperesi játékkaszinót. A felperes eltérő jogszabály értelmezésére figyelemmel az elmaradt járulék összege igen jelentős volt a biztosítottak részére kifizetett összegek alapulvételével a társadalombiztosítás szervezeti fizetési meghagyásban 119 279 933 forint társadalombiztosítási járulék, 14 336 977 forint egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék, 108 530 forint késedelmi pótlék továbbá 66 808 forint járulékbírság megfizetésére kötelezte a jelenlegi játékkaszinót.

A felperesnek a fizetési meghagyás ellen benyújtott keresetét az elsőfokú bíróság alaptalannak találta és azt elutasította. Megállapította, hogy a felperes által létrehozott ún. borraivaló-szabályzat szerint a dolgozók részére kifizetett borraivaló a dolgozókat a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyuk - munkaviszonyuk - alapján illette meg, így az járulékköteles jövedelemnek minősül.

A felperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a keresettel támadott fizetési meghagyásnak a késedelmi pótlék és a járulékbírság megfizetésére vonatkozó részét hatályon kívül helyezte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A szerencsejáték szervezéséről szóló törvény, a felperes szabályzata, továbbá a munkaszerződések tartalma alapján a másodfokú bíróság is arra a következtetésre jutott, hogy a vendégek által adott borraivaló elvesztette a klasszikus értelemben vett borraivaló jellegét, különös tekintettel arra is, hogy abból az alkalmazottak és a kaszinó vezetése is részesült. Ugyanakkor indokoltnak találta, hogy a felperest - méltányosságból - mentesítse a késedelmi pótlék és a járulékbírság fizetése alól.

A jogerős másodfokú ítélet ellen a felperesi játékkaszinó rendkívüli perorvoslati eljárást kezdeményezett, melynek érdekében felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. A rendkívüli perorvoslatot arra alapította, hogy a jogerős ítélet megsértette az 1975. évi II. törvény 103/A. §-ában foglalt rendelkezést, valamint a 103. § (2) bekezdésének rendelkezését. Álláspontja szerint a borraivaló nem képez járulékalapot, mert a borraivalót nem a felperes mint a munkáltató adja a dolgozó részére, hanem azt a vendég ajándékozza az őt kiszolgáló személyzetnek és csak szétszórása történik a törvényben szabályozott külön megállapodás alapján, így a felperes csak a borraivaló technikai közvetítésében vesz részt. Ha mégis járulékköteles jövedelemnek kellene tekinteni a borraivalót, akkor az nem a felperest mint munkáltatót, hanem a biztosítottat terhelte volna.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet törvényesnek és megalapozottnak tartotta, ezért azt a Pp. 275/A. §-a alapján hatályában fenntartotta. Ítéletében rámutatott arra, hogy a felperes járulékfizetési kötelezettségét megalapozó személyi jellegű kifizetés - borraivaló - társadalombiztosítási megítélés szempontjából lényegesen eltér a kereskedelem, a vendéglátóiparban vagy az egészségügy területein előforduló borraivalótól, hálapénztől. Az adott esetben ugyanis a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény 28. § (2) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a játékkaszinó alkalmazottai a játékkaszinóban a (3) bekezdés kivételével borraivalót nem fogadhatnak el. A (3) bekezdés szerint amennyiben a Szerencsejáték Felügyelet az alkalmazottak számára borraivaló elfogadását

az engedélyben lehetővé teszi, erre a célra közös tartókat kell elhelyezni. Az alkalmazottnak a közvetlenül felajánlott borraivaló elfogadása változatlanul tilos. Az 1991. évi XXXIV. törvény 28. § (4) bekezdésének rendelkezése szerint a (3) bekezdésben meghatározott esetben - tehát amennyiben az engedély szerint borraivaló elfogadására lehetőség van - a felügyelet az engedélyben a közös tartókban elhelyezett borraivaló legfeljebb 80 százalékanak az alkalmazottak és a játékkaszinó vezetése között létrejött megállapodásnak megfelelő felosztását engedélyezheti. A borraivaló fennmaradó 20 százaléka - az 1991. évi XXXIV. törvény 35. § (2) bekezdésének rendelkezése szerint - a tiszta játékbévételt növeli és az (1) bekezdés alapján játékadó alá is esik. A felperesi alkalmazottak tehát a borraivalót nem közvetlenül a vendégtől kapják, hanem az valójában a társaság bevételeinek részévé vált. A peres eljárás során becsatolt munkaszerződések tartalma alapján a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a felperes minden alkalmazottja havonta rendszeresen részesült a borraivalóból, melynek mértékét a megállapodás tartalmára figyelemmel a munkaszerződésben határozta meg. Azt hogy mennyire nem személyhez kötődött a borraivaló mutatja az a körülmény, hogy fizetett szabadság idejére a teljes pontérték, illetőleg a fix összeg szerint járt a borraivaló, de lehetővé teszi a megállapodás a borraivaló kifizetését betegség esetén, illetőleg a terhesség orvos által igazolt 23. hetétől a hatodik hónapig is. Kétségtelen tény, hogy a borraivaló kifizetésére minden esetben a felperes részéről az alkalmazottakkal kötött munkaszerződés alapján bérfizetési jegyzékben feltüntetett mértékben és bérfizetés alkalmával került sor, ezért olyan jellegű juttatásnak minősül, amely után a felperest társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség terheli. Nem találta helytállónak a felperes kifogását a Legfelsőbb Bíróság a tekintetben sem, hogyha valakit terhel is járulékfizetési kötelezettség, az nem a felperesi munkáltató, hanem a borraivalót felvevő munkavállaló. (Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.28.574/1997.)

A járulékok fajtái [4. § l) pont]

A társadalombiztosítási ellátásokat a biztosított által fizetendő egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékból, a foglalkoztató által fizetett egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási (együtt társadalombiztosítási) járulékból, illetőleg az ugyancsak a foglalkoztató által fizetett táppénz-áhozzájárulásból kell fedezni. A foglalkoztató a törvényben meghatározott körben a biztosított betegsége miatt keresőképtelensége, valamint kórházi (klinikai) ápolása időtartamára folyósított táppénz 1/3-át fizeti hozzájárulás címén. A kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozó után a társas vállalkozás nem társadalombiztosítási járulékot, hanem baleseti járulékot fizet, és ugyancsak baleseti járulékot fizet nyugdíjjárulék és társadalombiztosítási járulék helyett a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó is. A Tbj. alkalmazása körében a járulékkal esik egy tekintet alá a magán-nyugdíjpénztár tagjaként befizetett tagdíj is.

A magánnyugdíjpénztár tagjai [4. § m)-o) pont]

A társadalombiztosítási nyugellátás mellett a nyugellátás megszerzésének másik - egyesek számára lehetséges, mások számára kötelező módja - a magánnyugdíjpénztártól járó szolgáltatás megszerzése. A magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárról szóló 1997. évi LXXXII. törvény alapján az a természetes személy válik pénztártaggá, aki a 42. életévének betöltése előtt első ízben 1998. június 30-át követően válik a Tbj. szabályai szerint biztosítottá (pályakezdő). Az a tanuló, aki a 15. életévének betöltése után az alap-, illetve középfokú nevelési-oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytat, és az iskolai szünet alatt munkaviszonyt létesít, eldöntheti, hogy ennek alapján pályakezdőnek minősüljön-e vagy sem. Önkéntes döntése alapján válhat a magánnyugdíjpénztár tagjává az a biztosított, aki 1998. június 30-át megelőzően már biztosított volt.

A tanulószerveződés [4. § p) pont]

A tanulószerveződésről részletesen a 4. § a) pont 2. pontjánál olvashatnak.

Az igazgatási szerv [4. § r) pont]

Míg a törvény korábbi rendelkezése utalt a Tbj. végrehajtása tárgyában kiadott 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet 1. §-ára és az ott felsorolt, azóta részben megszűnt szervek között oszlott meg, a társadalombiztosítási járulékokkal kapcsolatos feladatok ellátása, a Tbj. 4. § r) pontjának új rendelkezése maga sorolja fel a törvény alkalmazásában igazgatási szervnek minősülő intézményeket, megosztva a feladatokat az állami adóhatóság és a társadalombiztosítási szervek között.

1999. január 1-jétől a társadalombiztosítási járulékokat teljes egészében az Állami Adóhatóság tartja nyilván, ellenőrzi és hajtja be. Ez azt jelenti, hogy az összesítő bevallás benyújtásától a folyószámlaszám kiadásáig a járulékgazgatással kapcsolatos minden feladatot az állami adóhatóság lát el. Az állami adóhatóságnál vezetett járulékfolyószámlán tartják nyilván a bevallási és befizetési kötelezettségek teljesítését, illetőleg azon számolják el a befizetéseket.

Járulékgazgatásban a járulékfizetési kötelezettség bejelentésével, a járulék bevallásával, megfizetésével, nyilvántartásával, a járulékkötelezettség megsértésével kapcsolatos jogkövetkezmények megállapításával, a járuléktartozás beszedésével, behajtásával kapcsolatos hatósági ügyekben, továbbá a járulékkötelezettség bevallásának ellenőrzésével, valamint az ezzel összefüggő hatósági ügyben - a törvényben foglalt kivételekkel - az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és területi szervei járnak el. A nyugellátásra jogosító szolgálati idő és a nyugdíjalapot képező jövedelemszerzése céljából törvényben foglalt feltételekkel köthető megállapodás, illetve esetében az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és területi igazgatási szervei, az egészségbiztosítási ellátások megszerzése érdekében köthető megállapodás tekintetében az Országos Egészségbiztosítási Pénztár és területi igazgatási szervei járnak el. Magánnyugdíj pénztárak vonatkozásában az Állami Pénztárfelügyelet (2000. április 1. napjától az 1999. évi CXXIV. törvény 12. § (2) bekezdése szerint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete).

A társadalombiztosítás igazgatási szerveit a Tbj. 4. § részletezi.

- 1. a bármely jogi és természetes személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, egyéb szervezet, költségvetés alapján gazdálkodó szerv, bármely személyi egyesülés, ha biztosítottat foglalkoztat,**
- 2. tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló esetén a szerveződést kötő gazdálkodó szervezet, egyéni vállalkozó;**
- 3. társas vállalkozó esetén a társas vállalkozás;**
- 4. a munkanélküli ellátásban részesülő biztosítottak minősülő személy - ideértve a nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesülőt is - esetén a munkanélküli ellátást folyósító szerv;**
- 5. a gyermekgondozási segélyben, a gyermekgondozási díjban, a gyermeknevelési támogatásban, az ápolási díjban részesülő személyek esetében a segélyt, a támogatást, illetve a díjat folyósító szerv,**
- 6. a Területi Államháztartási Hivatal - ideértve a Fővárosi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálatot is (a továbbiakban együtt: TÁH) - számfejtési körébe tartozó munkáltató esetében a TÁH, a járulékfizetési, a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése szempontjából,**
- 7., a Munka Törvénykönyve Harmadik része XI. fejezete szerinti munkavégzés esetén - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a kölcsönbeadó.**

b) Egyéni vállalkozó:

1. a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező természetes személy, ideértve az egyéni vállalkozásról szóló 1990. évi V. törvény hatálybalépését megelőző jogszabályok alapján kisiparosnak, magánkereskedőnek minősülő természetes személyt is;
2. a külön jogszabály alapján egészségügyi és szociális vállalkozást, orvosi, klinikai, szakpszichológusi, továbbá magánállatorvosi, illetve egyéb egészségügyi és szociális, gyógyszerészeti magántevékenységet folytató természetes személy (a továbbiakban együtt: egészségügyi vállalkozó);
3. az ügyvédi tevékenységet folytató személy,
4. az egyéni szabadalmi ügyvivő,
5. a közjegyző,
6. az önálló bírósági végrehajtó.

c) Társas vállalkozás:

1. a közkereseti társaság (ideértve a gazdasági munkaközösséget és jogi személy felelősségvállalásával működő gazdasági munkaközösséget is),
2. a betéti társaság,
3. a korlátolt felelősségű társaság,
4. a közhasznú társaság,
5. a közös vállalat,
6. az egyesülés,
7. az 1-6. pontban felsorolt társas vállalkozások az előtársaságként történő működés időszakában is
8. a szabadalmi ügyvivői társaság,
9. a gépjárművezető-képző munkaközösség,
10. az oktatói munkaközösség,
11. az ügyvédi iroda.

d) Társas vállalkozó:

1. a betéti társaság bel- és kültagja, a közkereseti társaság tagja, a korlátolt felelősségű társaság, a közhasznú társaság, a közös vállalat, az egyesülés tagja, ha a társaság (ideértve ezen társaságok előtársaságként történő működésének időtartamát is) tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködik, és ez nem munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében történik (tagsági jogviszony),
2. a szabadalmi ügyvivői társaság tagja, ha a társaság tevékenységében személyesen közreműködik,
3. az ügyvédi iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség tagja.

e) Kiegészítő tevékenységet folytató: az az egyéni, illetve társas vállalkozó, aki vállalkozói tevékenységet saját jogú nyugdíjasként folytat, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

f) Saját jogú nyugdíjas: az a természetes személy, aki jogszabály, illetőleg nemzetközi egyezmény alapján

1. öregségi nyugdíjban (ideértve a korengedményes nyugdíjban, az előnyugdíjban, a bányásznyugdíjban, az egyes művészeti tevékenységét folytatók öregségi nyugdíjában, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítványtól öregségi nyugdíjban, valamint a szolgálati nyugdíjban részesülő személyt is),

2. rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban (ideértve a Magyar Alkotóművészeti Közalapítványtól rendszeres rokkantsági segélyben részesülő személyt is) vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül.

3. Az egyéni vagy társas vállalkozó e) pont szerinti jogállását, valamint a foglalkoztatott 25. § szerinti nyugdíjjárulék fizetés alóli mentességét nem érinti, ha az 1. alpontban említett előnyugdíj, korengedményes nyugdíj, szolgálati nyugdíj folyósítása szünetel.

g) *Segítő családtag*: az egyéni vállalkozónak, valamint a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság természetes személy tagjának az a közeli hozzátartozója, aki az egyéni vállalkozói tevékenység gyakorlásában, illetőleg a társaságban személyesen és díjazás ellenében - nem munkaviszony keretében - munkát végez, kivéve azt, aki saját jogú nyugdíjas, továbbá aki özvegyi nyugdíjban részesül, ha a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

h) *Megbízott*: aki valamely tevékenységet személyesen és díjazás ellenében a Polgári Törvénykönyvben szabályozott megbízási jogviszony keretében lát el.

i) *Foglalkoztatott*: aki nem minősül egyéni, illetve társas vállalkozónak és foglalkoztatója biztosítással járó jogviszony keretében foglalkoztatja.

j) *Külföldi*: a devizáról szóló 1995. évi XCV. törvény 3. § 2. a) pontjában meghatározott, devizakülföldinek minősülő személy.

k) *Járulékalapot képező jövedelem*:

1. a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) szerinti, az összevont adóalapba tartozó, az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételnek azon része, amelyet az adóelőleg számításánál jövedelemként kell figyelembe venni, ideértve az Szja tv.-ben szabályozott kis összegű kifizetésből származó jövedelmet is, továbbá az Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatás adóalapként meghatározott értéke - ide nem értve az Szja tv. 69. § (5) bekezdésének b) pontja szerinti ajándék, reprezentáció címén adott termék és nyújtott szolgáltatás -, valamint a munkavállalói érdekképviselőt ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj, a tanulószerveződésben meghatározott díj, továbbá a hivatásos nevelőszülői díj,

PM-APEH tájékoztató a reprezentáció közterheiről, továbbá egyes más természetbeni juttatások adózási szabályairól

2001/22. APEH iránymutatás a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanulók minimális pénzbeli juttatása változásáról

APEH közlemény a járulékalapot képező jövedelem, és a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás-fizetési kötelezettség 2001. január 1-jét követő megállapításáról

2. a foglalkoztató által külföldön foglalkoztatott biztosított és a Magyar Köztársaság területén biztosítással járó jogviszonyban álló külföldi személy esetén az 1. pont szerinti jövedelem hiányában a munkaszerződésben meghatározott személyi alapbér, illetőleg szerződésben meghatározott díj.

l) Járulék: a nyugdíjjárulék, a magán-nyugdíjpénztári tagdíj, az egészségbiztosítási járulék, a nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulék (a továbbiakban ez utóbbi kettő együtt: társadalombiztosítási járulék), a táppénz-hozzájárulás, a baleseti járulék.

m) A magánnyugdíjpénztár tagja:

1. a tagságra kötelezett (pályakezdő), és
2. a magánnyugdíjpénztárhoz önkéntes döntéssel csatlakozó személy.

n) Tagságra kötelezett (pályakezdő): az a természetes személy, aki első ízben 1998. június 30-át követően létesít az 5. §-ban meghatározott jogviszonyt, és ebben az időpontban még nem töltötte be a 42. életévét azzal, hogy a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 72. §-a (4) bekezdése szerinti munkaviszony létesítése esetén az érintett eldöntheti, hogy pályakezdőnek minősüljön-e. Az előzőektől eltérően pályakezdőnek minősül az is, aki oktatási intézmény nappali tagozatán - iskolarendszerű képzés keretében - folytatott legutolsó tanulmányai megszűnését követően első ízben létesít az 5. §-ban meghatározott jogviszonyt és ebben az időpontban még nem töltötte be a 42. életévét.

o) Magánnyugdíjpénztárhoz önkéntes döntéssel csatlakozó: az a természetes személy, aki 1998. június 30-át megelőzően vált az 5. § szerint biztosítottá, továbbá nyugellátásra jogosító idő szerzésére e törvény szerint megállapodást kötött.

p) Tanulószerződés: a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény szerinti tanulószerződés.

r) Igazgatási szerv:

1. a járulékfizetési kötelezettség bejelentésével, a járulék bevallásával, megfizetésével, nyilvántartásával, a járulékkötelezettség megsértésével kapcsolatos jogkövetkezmények megállapításával, a járuléktartozás beszedésével, behajtásával kapcsolatos hatósági ügyben, továbbá a járulékkötelezettség bevallásának ellenőrzésével, valamint az ezzel összefüggő hatósági ügyben - az e törvény 34-35. §-aiban, 40-43. §-aiban, 44. § (2)-(3) bekezdésében, 46. § (1)-(2) bekezdésében, 47-48. §-aiban meghatározott feladatok kivételével - az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal és területi szervei;
2. a 34. § (1), (5), (8) bekezdésének, a 46. § (2) bekezdésének és a 47. § alkalmazásánál az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (a továbbiakban: ONYF) és területi igazgatási szervei;
3. a 34. § (3), (10) és (12) bekezdésének alkalmazásánál az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (a továbbiakban: OEP) és területi igazgatási szervei;
4. a 35. §, a 40-43. §-ok, 44. § (2)-(3) bekezdésének, a 46. § (1) bekezdésének, továbbá a 48. § alkalmazásánál az ONYF és az OEP, valamint területi igazgatási szerveik;
5. a magánnyugdíjpénztárak vonatkozásában, illetőleg a 40-44. és az 51. § alkalmazásánál a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: PSZÁF).

s) Eltartott hozzátartozó: aki az eltartóval közös háztartásban él.

R. 1. §

R. 2. § (1) A Tbj. 4. §-a *n-o*) pontjának alkalmazásánál figyelembe kell venni azokat a biztosítási időket is, amelyeket a szociális biztonsági egyezmények annak minősítenek.

(2) A Tbj. 16. §-ának *k*) pontja alkalmazásánál az eltartott hozzátartozó jövedelmeként a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. §-a (1) bekezdésének *a*) pontjában meghatározott jövedelmet - valamint a külföldről származó jövedelmet is - kell figyelembe venni.

III. Fejezet

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS ELLÁTÁSAI ÉS AZ ELLÁTÁSRA JOGOSULTAK

A biztosítottak

Tbj. 5. § (1) E törvény alapján biztosított az, aki

A biztosítottak köre

Biztosítottnak minősülnek azok a személyek, akik munkaviszonyban vagy a törvény által a munkaviszonnyal egytekintet alá eső jogviszony keretében végzik tevékenységüket, továbbá - az iskolai szövetkezet nappali tagozatos tanulója kivételével - a szövetkezet tagja, amennyiben a szövetkezet tevékenységében munkaviszony vagy vállalkozási jellegű jogviszony keretében személyesen közreműködik, tehát önmagában a szövetkezeti tagság nem teremt biztosítotti jogviszonyt, nem minősülnek biztosítottnak a gazdálkodó szervezettel tanulószerveződést nem kötött szakképző iskolai tanulók, a kiegészítő tevékenységet folytató vállalkozó, a gazdasági társaságok munkát nem végző tagjai. Nem minősülnek biztosítottnak a mezőgazdasági kistermelők, illetve őstermelők. Nem terjed ki a biztosítás a külföldi állam diplomáciai képviselőjére, a képviselet személyzetének külföldi állampolgárságú tagjára, a diplomáciai mentességet élvező nemzetközi szerv külföldi állampolgár képviselőjére (munkatársára, a diplomáciai mentességet élvező nemzetközi szerv külföldi állampolgár alkalmazottjára, valamint az említett személyek Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgár alkalmazottjára, továbbá mindezek Magyarországon tartózkodó, velük együttélő külföldi állampolgár házastársára és gyermekére. Ugyancsak nem terjed ki a biztosítás a külföldi foglalkoztatott által Magyarországon foglalkoztatott, de a devizajogszabályok szerint külföldinek minősülő személyre, valamint a külföldi részvétellel működő gazdasági társaságnak a Magyar Állam területén foglalkoztatott, deviza külföldinek minősülő munkavállalójára.

A gazdasági társaságok társas vállalkozónak minősülő üzletvezetői, ügyvezetői kivételével a törvényben említett gazdasági társaságok és egyéb szervezetek választott tisztségviselői "munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony" keretében munkát végző személyeknek minősülnek, ha a tiszteletdíjuk eléri a minimálbér 30%-át. A minimálbér összegét - ha eltérő - a kifizetéskor (és nem a szerződéskötéskor) megállapított összeg alapján kell figyelembe venni, ennek 30%-át meg nem haladó tiszteletdíj esetén a választott tisztségviselő biztosítottak nem minősül.

A Tbj. 5. § (1) bekezdés g) pontjában említett felhasználási szerződés alapján munkát végző személynek a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény (Szt.), illetve az 1999. évi LXXVI. törvény védelme alá tartozó mű szerzője, foglalkoztatónak pedig a szerződésben meghatározott felhasználó minősül.

a) munkaviszonyban, közalkalmazotti, illetőleg közszolgálati jogviszonyban, ügyészségi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, hivatásos nevelőszülői jogviszonyban áll, a fegyveres erők, a rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, a fegyveres erők szerződéses állományú tagja (a továbbiakban: munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,

APEH közlemény a minimálbér változásának hatása a társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség gyakorlatára

1999/181. APEH iránymutatás *a biztosítási és járulékfizetési kötelezettség megállapítása a bírói tisztségről való lemondás esetén fizetendő juttatások esetében*

b) a szövetkezet tagja - ide nem értve az iskolai szövetkezet (szövetkezeti csoport) nappali tagozatos tanuló, hallgató tagját -, ha a szövetkezet tevékenységében munkaviszony vagy vállalkozási jellegű jogviszony keretében személyesen közreműködik,

1999/46. APEH iránymutatás *az ingatlan, lakás, üdülő, garázs bérbeadásából származó jövedelem és a százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás fizetésének összefüggései*

c) a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló,

d) a keresetpótló juttatásban, munkanélküli járadékban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben (a továbbiakban: munkanélküli ellátásban) részesülő személy, továbbá az a személy, akinek munkanélküli járadékra való jogosultságát 1998. január 1-je előtt megállapították és a járadék folyósítása a munkaadótól kapott végkielégítés miatt későbbi időpontban történik, feltéve, hogy a munkanélküli ellátást folyósító szerv a halasztás időtartamára a társadalombiztosítási járulékot és nyugdíjjárulékot megfizette,

e) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő egyéni vállalkozó,

f) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő társas vállalkozó,

g) a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási, felhasználási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jellegű jogviszonyban, segítő családtagként) személyesen munkát végző személy, amennyiben az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér havi összegének harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét,

1999/83. APEH iránymutatás *a felhasználási szerződés alapján tevékenységet folytatók utáni járulék és egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettségről*

h) az egyházi személy, a szerzetesrend tagja.

(2) Az (1) bekezdés g) pontjában foglaltakon túl, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személynek kell tekinteni azt is, aki: alapítvány, társadalmi szervezet, társadalmi szervezetek szövetsége, társasház közösség, egyesület, köztestület, közhasznú társaság, kamara, gazdálkodó szervezet - ide nem értve a gazdasági társaságok társas vállalkozónak minősülő üzletvezetőit, ügyvezetőit - választott tisztségviselője; továbbá a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteinek, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, a magánnyugdíjpénztárak választott tisztségviselője, a helyi (települési) önkormányzat választott képviselője (tisztségviselője), társadalmi megbízatású polgármester, amennyiben járulékalapot képező jövedelemnek minősülő tiszteletdíja (díjazása) eléri az (1) bekezdés g) pontjában említett összeget.

R. 3. § A Tbj. 5. §-a (1) bekezdésének g) pontjában említett felhasználási szerződés alapján személyesen munkát végző személynek a szerzői jogról szóló törvény (a továbbiakban: Szjt.) védelme alá tartozó mű szerzője és az előadások előadója (előadóművésze), foglalkoztatónak pedig a felhasználási szerződésben meghatározott felhasználó minősül. A járulékalap megállapításakor a felhasználási szerződés szerinti személyes munkavégzés díjazását kell figyelembe venni. Az Szjt. szerinti vagyoni jog felhasználásának ellenértékéként kifizetett díj nem képez járulékot.

1999/83. APEH iránymutatás a felhasználási szerződés alapján tevékenységet folytatók utáni járulék és egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettségről

R. 4. § (1) Ha a Tbj. 5. §-a (1) bekezdésének g) pontjában és (2) bekezdésében említett jogviszonyok alapján járó díjazást nem havi rendszerességgel, hanem időszakonként, vagy a tevékenység befejezését követően fizetik ki, a biztosítási kötelezettséget a díjazás kifizetésekor kell elbírálni. A biztosítási kötelezettség elbírálásához a kifizetett díjból (előlegből) a személyi jövedelemadó előleg alapját képező összeget azon időtartam naptári napjainak a számával kell elosztani, amelyre a díjazás kifizetése történt.

(2) Az (1) bekezdésben említett időtartamként a szerződés alapján folytatott tevékenység időtartamát kell figyelembe venni, erre vonatkozó rendelkezés hiányában azt az időtartamot, amely a szerződés megkötésétől a teljesítéséig, illetve, ha a szerződés nem e teljesítéssel szűnik meg, a szerződés megszűnéséig eltelt. Ha a teljesítés vagy a megszűnés időpontja nem állapítható meg, a díjfizetés napjáig eltelt időtartam az irányadó. A segítő családtag biztosításának elbírálásánál azt az időtartamot kell figyelembe venni, amely a személyes munkavégzés kezdetének napjától annak megszűnése vagy a díj kifizetése napjáig tart.

(3) A felhasználási szerződés esetén - a (2) bekezdéstől eltérően - a biztosítási kötelezettség megállapításánál figyelembe vehető időtartam a szerződés megkötésétől a mű elfogadásáig eltelt idő.

(4) Az előadó (művész) biztosítási kötelezettsége elbírálásánál figyelembe vehető időtartam a felhasználási szerződés megkötésétől az előadásra történő felkérés elfogadásától az előadás tartása napjáig áll fenn, azonban szerződésenként (előadásenként) legfeljebb 7 nap vehető figyelembe.

(5) A Tbj. 5. §-a (2) bekezdésében említett választott tisztségviselő biztosítási kötelezettségének elbírálásánál azt az időszakot kell figyelembe venni, amely a választás napjától a díj fizetéséig, vagy ha a tisztség megszűnt, akkor a tisztség megszűnésének napjáig eltelt.

R. 4/A. § A járulékalap megállapításánál a Tbj. 4. §-ának k) pontjában meghatározott, járulékalapot képező jövedelmet akkor is számításba kell venni, ha annak kifizetésére a biztosítási jogviszony megszűnését követően kerül sor.

Tbj. 6. § (1) A biztosítottak a társadalombiztosítás valamennyi ellátására jogosultságot szerezhetnek.

(2) Az a személy, aki az 5. § (1) bekezdés a), b), g) pontjában, valamint a (2) bekezdésében meghatározott jogviszonyban áll és egyidejűleg saját jogú nyugdíjas, baleseti ellátásra és egészségügyi szolgáltatásra jogosult.

A biztosítottak ellátásra jogosultsága

A társadalombiztosítási ellátások körében a legszélesebb - teljes - körben csak a biztosítottak részesedhetnek. A biztosítottak egészségbiztosítási ellátások keretében egészségügyi szolgáltatásra, pénzbeni ellátásokra, valamint baleseti ellátásokra jogosultak, továbbá a nyugdíjbiztosítási ellátások keretében saját jogú társadalombiztosítási nyugellátásra, illetőleg hozzátartozóik hozzátartozói nyugellátásra szereznek jogosultságot. Az a személy, aki egy idejűleg saját jogú nyugdíjas (ténylegesen saját jogú nyugellátásban részesül) és emellett munkaviszonyban, illetve a munkaviszonnyal egy tekintet alá eső jogviszonyba, szövetkezeti tagként munkaviszonyban vagy vállalkozási jellegű jogviszonyban végez munkát, továbbá aki díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási, felhasználási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jellegű jogviszonyban, segítő családtagként) végez munkát, amennyiben jövedelme eléri a törvény által megkívánt összeget, a

társadalombiztosítási ellátások köréből e jogviszony alapján baleseti ellátásra baleseti egészségügyi szolgáltatásra, baleseti táppénzre, illetve baleseti járadékra; valamint egészségügyi szolgáltatásra jogosult.

Tbj. 7. § (1) A biztosítás - amennyiben e törvény eltérően nem rendelkezik - az ennek alapját képező jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn.

A biztosítás időtartama

A Tbj. 5. § (1) bekezdésében említett munkaviszony, illetőleg a munkaviszonynak minősülő egyéb közalkalmazotti, közszolgálati stb. jogviszony kezdő napjára vonatkozóan az adott jogviszony speciális szabályait tartalmazó rendelkezések irányadók. Például a Munka Törvénykönyve a munkaviszony kezdetét a munkába lépés napjában határozza meg. A munkába lépés napját a felek a munkaszerződésben határozzák meg, a munkaviszony megszűnésének, illetőleg megszüntetésének napja pedig az eseménytől függően a munkavállaló halála, a munkáltató jogutód nélküli megszűnésének időpontja, a határozott idő lejártá, illetőleg a felek közös megegyezése esetén az egyezségben megjelölt nap, felmondás esetén a felmondási idő utolsó napja, illetőleg próbaidő alatti azonnali hatályú felmondás esetén az azonnali hatályú felmondás napja.

(2)

A munkavállalót végkielégítés illeti meg, ha munkaviszonya, közszolgálati jogviszonya stb., a munkáltató rendes felmondása vagy jogutód nélküli megszűnése következtében szűnik meg. A végkielégítés mértéke a munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi módosított XXII. törvény rendelkezése szerint az adott munkáltatónál munkaviszonyban töltött idő mértékétől függően egy-, hathavi átlagkereset. Ez a mérték további három havi átlagkereset összegével emelkedik, ha a munkavállaló munkaviszonya az említett módon az öregségi nyugdíj jogosultság megszerzését megelőző öt éven belül szűnik meg. A munka törvénykönyvének ezek a rendelkezései kizárólag a munkavállaló terhére kógensenek, ami azt jelenti, hogy a kollektív szerződés ennél kedvezőbb mértékű végkielégítést is meghatározhat a munkavállaló részére.

Tbj. 8. § Szünetel a biztosítás:

a) a fizetés nélküli szabadság, a munkavégzési (szolgálatteljesítési) kötelezettség alóli mentesítés, valamint az igazolatlan távollét időtartama alatt, kivéve

A biztosítás szünetelése

Szünetel a biztosítás, így a biztosítási és a szolgálati idő szerzése szempontjából figyelmen kívül marad az az időtartam, mely alatt a munkavállaló fizetés nélküli szabadságon van, a munka törvénykönyvében illetőleg a kollektív szerződésben, vagy a munkaszerződésben meghatározott esetekben a munkáltató mentesíti a munkavégzési (szolgálatteljesítési) kötelezettség alól, valamint az igazolatlan távollét időtartama alatt. Van a fizetés nélküli szabadságnak olyan igénybevételi indoka, amely esetben a jogalkotó jogszerző időként ismeri el a fizetés nélküli szabadság időtartamát is. Ilyen eset, amikor a fizetés nélküli szabadság igénybevételére három évesnél fiatalabb gyermek gondozása, 12 évesnél fiatalabb beteg gyermek otthoni ápolása címén, vagy 14 évesnél fiatalabb gyermek után járó gyermekgondozási segélyre való jogosultság okán került sor.

Az előzetes letartóztatás, a szabadságvesztés időtartama ugyancsak nem számít bele a biztosítási jogviszony időtartamába, kivéve ha a letartóztatottat utóbb az ellene emelt vád alól jogerősen felmentették, vagy a büntetőeljárást megszüntették továbbá, ha az elítéltet utóbb a bíróság jogerősen felmentette. A felmentés indoka közömbös.

Az ügyvéd a tevékenységét a kamara engedélyével szüneteltetheti bármely okból, melynek maximális időtartama három hónap, s mely nem feltétlenül eredményezi azt, hogy az

ügyvéd biztosítása is szünetel ezen időtartam alatt. Ha ugyanis az ügyvédi tevékenység szünetelésének ideje alatt az ügyvéd munkaviszonyt, közalkalmazotti vagy köztisztviselői jogviszonyt létesít, ez esetben e jogviszonyok alapján az ügyvédi tevékenység szüneteltetése ellenére biztosítottak minősülhet. Nincs szükség az ügyvédi tevékenység szüneteléséhez a kamara engedélyére és korlátlan, illetőleg a tevékenység betöltéséig járó időtartamra szólhat a szünetelés, ha az ügyvéd országgyűlési képviselői vagy polgármesteri megbízatást kap.

1. ha a fizetés nélküli szabadságot háromévesnél fiatalabb gyermek gondozása vagy nyolc évesnél fiatalabb gyermek után járó gyermeknevelési támogatásra való jogosultság vagy tizennégy évesnél fiatalabb gyermek után járó gyermekgondozási segélyre való jogosultság, illetőleg tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek otthoni ápolása címén vették igénybe,

2. ha a munkavégzés alóli mentesítés idejére munkabér (illetmény), távolléti díj, táppénzfizetés történt, továbbá

3. a sorkatonai (polgári) szolgálat ideje alatt;

b) az előzetes letartóztatás, szabadságvesztés tartama alatt is, kivéve, ha a letartóztatottat az ellene emelt vád alól jogerősen felmentették, vagy a büntetőeljárást megszüntették, továbbá, ha az elítéltet utóbb a bíróság jogerősen felmentette;

c) az ügyvéd, a szabadalmi ügyvivő biztosítása arra az időtartamra, amelyre kamarai tagságát szünetelteti.

R. 4/B. § A Tbj. 16. §-a (1) bekezdésének *i)* pontja alkalmazásánál a középfokú nevelési-oktatási vagy felsőoktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, hallgatója a tanulói, illetőleg a hallgatói jogviszony fennállása alatt - ideértve annak szünetelését is - jogosult egészségügyi szolgáltatásra.

Tbj. 9. § (1) Az egyidejűleg több biztosítással járó jogviszonyban álló személy biztosításának fennállását mindegyik jogviszonyában külön-külön kell elbírálni.

(2) Az 5. § (1) bekezdés g) pontjában és (2) bekezdésében szabályozott munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személyek biztosítását havonta kell elbírálni, és a biztosítási kötelezettség elbírálásánál az ugyanannál a foglalkoztatónál a naptári hónapban elért járulékalapot képező jövedelmeket össze kell számítani.

(3) Az 5. § (1) bekezdésének g) pontjában és (2) bekezdésében említett személy biztosítása - a 7. § (1) bekezdésében említett időszakon belül - akkor is fennáll, ha

a) táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban,

b) gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban

Több biztosítási jogviszonyban álló személy biztosítása

Nincs akadálya annak, hogy a természetes személy egyidejűleg több biztosítással járó jogviszonyt létesítsen. Ilyen esetben a biztosítás fennállását mindegyik jogviszonyánál önállóan kell elbírálni az adott jogviszonyra előírt feltételek vizsgálatával. A díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási, felhasználási szerződés alapján tevékenységet kifejtő, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jellegű jogviszonyba, segítő családtagként végzett munka esetében, illetőleg, ha a munkaviszonyban vagy a munkaviszony-jellegű egyéb jogviszonyban, vagy biztosított foglalkoztatásnak minősülő szövetkezeti tagi viszonyban, és ezzel egyidejűleg saját jogú nyugellátásban is részesülő személy esetében a biztosítási kötelezettség elbírálásánál az ugyan annál a foglalkoztatónál a naptári hónapban elért járulékalapot képező jövedelmet össze kell számítani. A díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási, felhasználási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak

nem minősülő vállalkozási jellegű jogviszonyban, segítő családtagként személyesen munkát végző személy, illetve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében alapítvány, társadalmi szervezet, társadalmi szervezetek szövetsége, társasház közösség, egyesület, köztestület, közhasznú társaság, kamara, gazdálkodó szervezet választott tisztségviselője, továbbá a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteinek, az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárak, a magánnyugdíjak választott tisztségviselője, a helyi (települési) önkormányzat választott képviselője (tisztségviselője), társadalmi megbízatású polgármester biztosítása, a biztosítási jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn, továbbá akkor is, ha táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi gyermekágyi segélyben illetőleg gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, ápolási díjban vagy gyermeknevelési támogatásban részesül.

részesül, továbbá

c) katonai (polgári) szolgálatot teljesít, amennyiben az ellátások folyósítását, illetőleg a katonai szolgálat teljesítését közvetlenül megelőző napon biztosított volt.

R. 4/C. § (1) A biztosítási jogviszony alapján kifizetett, járulékalapot képező jövedelmet a biztosított által fizetendő járulék megállapítása szempontjából arra az évre (időszakra) kell figyelembe venni, amelyre tekintettel azt kifizették.

APEH tájékoztató a 2001. január 1-jét követően kifizetett járulékalapot képező jövedelmek utáni járulékok mértékének megállapításával kapcsolatban

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a járulékfizetési felső határ megállapításánál a vonatkozó évben irányadó rendelkezések szerint kell eljárni.

Tbj. 10. § (1) Az egyéni vállalkozó biztosítási kötelezettsége:

a) a vállalkozói igazolvány (engedély) átvétele napjától annak visszaadása, visszavonása, a foglalkozás gyakorlásának eltiltásáról szóló határozat esetén annak jogerőre emelkedése napjáig,

b) ügyvéd, egyéni szabadalmi ügyvivő esetében a kamarai tagság kezdete napjától annak megszűnése napjáig,

c) közjegyző, önálló bírósági végrehajtó esetén e szolgálat kezdete napjától annak megszűnése napjáig

Az egyéni vállalkozó és a társas vállalkozó biztosítási kötelezettsége

A törvény - eltérően a munkaviszony, a munkaviszonynak minősülő egyéb jogviszonyra vonatkozó szabályozástól ahol a biztosítási kötelezettség keletkezésének napját és megszűnésének napját is az adott jogviszonyra irányadó speciális jogszabályok rendezik - maga határozza meg az egyéni vállalkozó, illetőleg a társas vállalkozó biztosítási kötelezettsége kezdetének, illetőleg megszűnésének időpontját. Az egyéni vállalkozó esetében általában a vállalkozói igazolvány átvételének napjától annak visszaadása napjáig áll fenn a biztosítási kötelezettség. Amennyiben azt törvényben meghatározott feltételek bekövetkezése okából visszavonják a visszavonás napja a biztosítási kötelezettség utolsó napja, ha pedig a vállalkozót foglalkozása gyakorlásától eltiltják a határozat jogerőre emelkedésének napja az utolsó biztosítási nap. A kamarai tagság az önálló (nem alkalmazotti) ügyvédi tevékenység megkezdésének feltétele, illetőleg folytatásának lehetősége is csak addig tart, ameddig az ügyvéd kamarai tagként a nyilvántartásban szerepel. A kamarai tagság keletkezéséről és megszűnéséről az illetékes helyi kamara határoz, határozata ellen fellebbezést lehet benyújtani a másodfokú kamarai szervhez,

melynek határozata - a közigazgatási határozatok felülvizsgálatára kezdeményezhető eljáráshoz hasonlóan - bíróság előtt támadható.

Ha a gazdasági társaság, közhasznú társaság, illetőleg szabadalmi ügyvivői társaság tagja a fent említett társas vállalkozások keretében végez munkát tényleges személyes közreműködési kötelezettsége kezdetének napjától annak megszűnése napjáig áll fenn biztosítási kötelezettsége.

Felmerül a kérdés mi a helyzet akkor, ha a cégbejegyzési kérelem visszavonásra kerül, s így a cég ténylegesen nem jön létre.

- A Legfelsőbb Bíróság egy eseti döntésében mutatott rá arra, hogy ilyen esetben a cég nem jön létre, és így a társas vállalkozásnak sem keletkezik tagja után fizetési kötelezettsége, hiszen az nem minősül biztosított társas vállalkozónak, így utána nem kell társadalombiztosítási járulékot fizetni.

A perbeli esetben a megyei bíróság a D. Bt. bejegyzése iránti eljárást - a bejegyzés iránti kérelem visszavonása folytán - megszüntette. Az 1994. augusztus 24-én alakult D. betéti társaság 1994. november 30-áig működött. A felperes beltagnaként személyesen működött közre a társaság tevékenységében, amely erre az időszakra megállapította a biztosítási kötelezettség fennállását, és a társadalombiztosítási járulékot a felperes után megfizette. Az alperes 1995. május 15-én kelt határozatával a kimutatott biztosítási kötelezettség időtartamát azzal az indokkal törölte, hogy a cégbejegyzés iránti kérelem visszavonása folytán a felperes személyes közreműködése nem jöhetett létre. A felperesnek az alperesi határozat hatályon kívül helyezésére irányuló kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta, mert megállapította, hogy a működési idő alatt 1994. augusztus 24. és november 30.-a között a felperes társadalombiztosítási szempontból biztosított volt. Alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában utalt a határozathozatal idején hatályos 1988. évi VI. törvény 24. § (1) bekezdésének megállapítására, mely szerint a betéti társaság akkor jött volna létre a társasági szerződés megkötésének visszamenőleges hatályával, ha a társaságot a cégjegyzékbe bejegyezték volna, miután ez nem történt meg a Bt. ténylegesen létre sem jött.

A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság megalapozatlannak találta és az ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletében rámutatott arra, hogy a biztosítás a tagi viszonytal nem keletkezik automatikusan, kizárólag a társaság tevékenységében ténylegesen személyesen közreműködő, munkát végző természetes személyekre terjed ki, e rendelkezésnek azonban értelemszerűen a perbeli esetben jelentősége nincs, mert a betéti társaság egyáltalán nem jött létre (Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.27.797/1996.).

Az új Gt. rendelkezései szerint a társaság tevékenységét a cégjegyzékbe való bejegyzéssel kezdeni meg, mert ezzel a nappal jön létre. Kivételt képez az az eset, ha a gazdasági társaság a társasági szerződés (alapító okirat, alapszabály) ellenjegyzésének, illetve közokiratba foglalásának napjától a létrehozni kívánt gazdasági társaság előtársaságaként kíván működni. Erről a társasági szerződésben (alapszabályban stb.) rendelkezni kell, ilyenkor ki kell jelölni a vezető tisztségviselőket, akik a létrehozni kívánt gazdasági társaság cégbejegyzéséig annak nevében és javára járnak el, az előtársasági jelleget pedig a társaság nevéhez fűzött "bejegyzés alatt" toldattal kell jelezni. Az előtársaság is csak akkor kezdeni meg üzletszerű gazdasági tevékenységét, ha a gazdasági társaság cégbejegyzése iránti kérelem benyújtásra került, feltéve, hogy tevékenysége nem hatósági engedélyhez kötött, ez utóbbi esetben ugyanis a cég a bejegyzésig előtársaságként sem működhet,

illetőleg tevékenységi körének azt a részét, amely hatósági engedélyhez kötött nem végezheti.

tart.

(2) A társas vállalkozó biztosítási kötelezettsége:

a) a gazdasági társaság, az egyesülés, a közhasznú társaság, a szabadalmi ügyvivői társaság tagja esetében a tényleges személyes közreműködési kötelezettség kezdete napjától annak megszűnése napjáig,

b) egyéb esetben a társas vállalkozásnál létesített tagsági jogviszony létrejötté napjától annak megszűnése napjáig tart.

R. 5. § A Tbj. 10. § (2) bekezdés a) pontjának alkalmazásánál a társasági szerződésben meghatározott személyes közreműködés kezdetének azt a napot kell tekinteni, amikor a tag a személyes közreműködést ténylegesen megkezdi. Amennyiben ez a nap nem állapítható meg, úgy a társasági szerződésben meghatározott időpont az irányadó, ennek hiányában a személyes közreműködés kezdetének azt a napot kell tekinteni, amikor a társaság tevékenységét a gazdasági társaságokról szóló törvény rendelkezései szerint megkezdheti.

Tbj. 11. § A biztosítás nem terjed ki:

a) a külföldi állam diplomáciai képviselőjére, a képviselet személyzetének külföldi állampolgárságú tagjára, a diplomáciai mentességet élvező nemzetközi szerv külföldi állampolgárságú képviselőjére (munkatársára), a diplomáciai mentességet élvező nemzetközi szerv külföldi állampolgárságú alkalmazottjára, valamint az említett személyek Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárságú alkalmazottjára, továbbá az e pontban felsorolt személyek Magyarországon tartózkodó, velük együttélő külföldi állampolgárságú házastársára és gyermekére;

b) a külföldi munkáltató által Magyarországon foglalkoztatott külföldinek minősülő személyre,

c) a külföldi részvétellel működő gazdasági társaságnak, a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepének, valamint a külföldi székhelyű vállalkozás kereskedelmi, bank- és biztosítóintézeti képviseletének a Magyar Köztársaság területén foglalkoztatott - a 13. § hatálya alá nem tartozó - arra a természetes személy munkavállalójára (tagjára, foglalkoztatottjára), aki külföldinek minősül.

A biztosításból kizárt személyek

A Magyar Állam részese a diplomáciai kapcsolatokról szóló Bécsi Szerződésnek, amelyet az 1965. évi 22. törvényerejű rendelettel hirdetett ki, s amely 1965. október 18. napjától hatályos, de rendelkezéseit 1965. szeptember 3. napjától kezdődően kell alkalmazni. A diplomáciai képviselő a képviselet vezetője, vagy a képviselet diplomáciai személyzetének tagja. A diplomáciai személyzet tagjai a képviselet személyzetének diplomáciai, igazgatási, műszaki és kisegítő tevékenységet ellátó tagjai közül azok, akiknek diplomáciai rangjuk van. Ezekre a személyekre, illetőleg a diplomáciai mentességet élvező nemzetközi szerv külföldi állampolgárságú képviselőjére, illetve munkatársaira, ezek külföldi állampolgárságú alkalmazottjára, valamint a Magyarországon tartózkodó velük együttélő külföldi állampolgárságú házastársukra és gyermekükre a biztosítás nem terjed ki.

Ugyancsak nem terjed ki a biztosítás a külföldi munkáltató által Magyarországon foglalkoztatott olyan személyre, aki külföldinek minősül. A devizajogszabályok szerint külföldinek minősülő személlyel kötött foglalkozási megállapodás a deviza-külföldi személy részére társadalombiztosítási jogszerzést nem jelent, az ilyen személyekre a biztosítás a jogviszony keletkezésével nem terjed ki. Deviza-külföldi a természetes személy akkor, ha

nincs az illetékes magyar hatóság által kiadott érvényes személyazonosító igazolványa, illetőleg azzal a jogszabály értelmében nem is köteles rendelkezni.

Nem terjed ki a biztosítás a külföldi részvétellel működő gazdasági társaságnak, illetőleg a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepének, vagy külföldi székhelyű kereskedelmi, bank- vagy biztosítóintézet képviselőjének természetes személy munkavállalójára, amennyiben az a fent említettek szerint deviza-külföldinek minősül.

A társas vállalkozó biztosítási kötelezettsége a gazdasági társaságnál, az egyesülés, a közhasznú társaság, a szabadalmi ügyvivői társaság tagja esetében kizárólag akkor áll fenn, ha a tag e jogviszony alapján tényleges személyes közreműködési kötelezettséggel munkát végez. Ilyen esetben a biztosítási kötelezettség a tényleges személyes közreműködés kezdetének napjától, annak megszűnése napjáig tart.

Ugyancsak nem terjed ki a biztosítás a deviza külföldi által a Magyar Köztársaság területén foglalkoztatott devizabelföldinek minősülő személyre sem.

d)

PM-APEH együttes közlemény az ajándék és a reprezentáció címén adott termék és nyújtott szolgáltatás adóköteles értéke utáni egészségügyi hozzájárulás fizetéséről

2000/116. APEH iránymutatás külföldi részvétellel működő gazdasági társaság fogalmának értelmezése a Tbj. alkalmazásában

1999/48. APEH iránymutatás a külföldi állampolgárok utáni egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettségről

Tbj. 12. § A 11. §-ban meghatározott személyek társadalombiztosítási ellátására a 34-35. § rendelkezései szerint megállapodást lehet kötni.

Tbj. 13. § A nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó személyre e törvény rendelkezéseit az egyezmény szabályai szerint kell alkalmazni.

A társadalombiztosítási ellátások megvásárlása - a nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó személyekre vonatkozó különleges szabályok

A Tbj. 11. §-ában részletezett külföldi állampolgár megállapodást köthet saját, valamint a vele együtt a Magyar Köztársaság területén tartózkodó gyermeke részére az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére. Ebben az esetben a megállapodás alapján fizetendő havi járulék összege a megállapodás megkötését megelőző hónap első napján érvényes minimálbér összegének 75%-a, amennyiben saját személyére köti, gyermeke esetében pedig a megállapodás megkötését megelőző hónap első napján érvényes minimálbér összegének 30%-a. A Magyar Köztársaság területén oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató külföldi állampolgár részére az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére a megállapodás megkötését megelőző hónap első napján érvényes minimálbér 30%-ának megfelelő havi összegű egészségbiztosítási járulék megfizetésének vállalása esetén köthető megállapodás.

A fentiek szerinti megállapodást a külföldi állampolgár, illetőleg hozzátartozója javára a fizetési kötelezettség átvállalása esetén más személy, illetve szerv is megkötheti. A megállapodás megkötésére a megállapodást kötő személy állandó lakhelye vagy tartózkodási helye szerinti MEP illetékes.

1999/48. APEH iránymutatás a külföldi állampolgárok utáni egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettségről

Társadalombiztosítási ellátások

Tbj. 14. § (1) A társadalombiztosítás rendszerében nyújtott ellátások az egészségbiztosítás és a nyugdíjbiztosítás keretében vehetők igénybe.

(2) Egészségbiztosítási ellátások:

a) egészségügyi szolgáltatás;

b) pénzbeli ellátások:

Társadalombiztosítási ellátások

A társadalombiztosítás rendszerében nyújtott ellátások részben a szolgáltatások igénybevétele, részben pénzbeni juttatás igénylésére jogosítanak. A társadalombiztosítási ellátások két nagy csoportot alkotnak az egészségbiztosítási ellátások, illetőleg a nyugdíjbiztosítási ellátások. A társadalombiztosítási ellátások teljes körére - a törvényben meghatározott egyéb feltételek fennállása esetén - kizárólag a biztosítottak jogosultak.

Az egészségbiztosítási ellátások

A a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban Eb. tv.) rendelkezése szerint egészségbiztosítási ellátások keretében egészségügyi szolgáltatás; pénzbeni ellátások, illetőleg baleseti ellátások vehetők igénybe.

Az egészségügyi szolgáltatások

Az egészségügyi szolgáltatások részben teljesen térítésmentesen, részben az árhoz nyújtott támogatással, illetve a biztosított által részleges térítés mellett vagy méltányosságból vehetők igénybe. Térítésmentesen igénybe vehető egészségügyi szolgáltatások a betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatások, körükben a különböző szűrővizsgálatok, a gyógykezelés céljából végzett ellátások, köztük a háziorvosi ellátás, a fogászati ellátás, a járó beteg szakellátás, a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás, illetőleg az egyéb egészségügyi szolgáltatások körében a szülészeti ellátás, az orvosi rehabilitáció és a betegszállítás. Árhoz nyújtott támogatással vehetők igénybe a gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök és gyógyászati ellátások. A biztosított által részleges térítés mellett vehetők igénybe bizonyos fogorvosi ellátások, a kizárólag beutalóval igénybe vehető ellátás beutaló nélküli igénybe vétele, ha azt sürgősség nem indokolja, az ellátásnak más finanszírozott egészségügyi szolgáltatónál való igénybe vétele, mint ahogy azt a beutaló orvos kezdeményezte, illetőleg saját kezdeményezésre történő ellátás kezdeményezése bizonyos törvény által meghatározott esetekben, ha az többletköltséget okoz, valamint az egészségügyi intézményen belüli különleges ellátás (külön szoba, igény szerinti étkezés, magasabb színvonalú ellátás, elhelyezés stb.). Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főigazgatója az Egészségügyi Alap költségvetésében meghatározott keretek között méltányosságból is részesíthet arra egyébként nem jogosult személyeket egészségügyi szolgáltatásban a törvény által meghatározott módon. A méltányossági jogkör gyakorlása nem terjed ki a szakmai szempontok alapján összeállított várólista alapján igénybe vehető ellátásokra.

Az egészségbiztosítás pénzbeni ellátásai

A terhességi-gyermekágyi segély, a gyermekgondozási díj valamint a táppénz. Terhességi-gyermekágyi segély annak jár, aki a szülést megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt és a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő 42 napon

belül szül; vagy a biztosítás megszűnését követő 42 napon túl táppénz, illetőleg baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt, vagy a folyósítás megszűnését követő 28 napon belül szül. A terhességi gyermekágyi segélyre jogosultsághoz szükséges előzetes 180 napi biztosítási időbe be kell számítani a biztosítás megszűnését követő táppénz, baleseti táppénz, terhességi-gyermekágyi segély, gyermekgondozási díj, gyermekgondozási segély folyósításának időtartamát is.

Gyermekgondozási díjra jogosult a biztosított szülő, ha a gyermekgondozási díj igénylését - a gyermeket szülő anyja esetében a szülést - megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt, illetve a terhességi-gyermekágyi segélyben részesült anyja, akinek a biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély igénybevételének időtartama alatt megszűnt, feltéve, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett és a szülést megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt, feltéve mindkét esetben, hogy a gyermeket a szülő saját háztartásában neveli. Szülő alatt nemcsak a vérszerinti szülőt, hanem az örökbefogadó szülőt, továbbá a szülővel együtt élő házastársat, a gyámot és azt a személyt is érteni kell, aki a saját háztartásában élő gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van. A gyermekgondozási díjra való jogosultsághoz szükséges előzetes 180 napi biztosítási időbe be kell számítani a biztosítás megszűnését követő táppénz, baleseti táppénz, terhességi-gyermekágyi segély idejét, a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán egy évnél hosszabb ideig folytatott tanulmány idejét is. A gyermekgondozási díj a terhességi-gyermekágyi segélyre jogosító időtartam leteltét követő naptól a gyermek második életévének betöltéséig jár.

Kizárja a gyermekgondozási díj folyósítását, ha a jogosult bármilyen jogviszonyban díjazás ellenében munkát végez, vagy hatósági engedélyhez kötött kereső tevékenységet személyesen folytat. Nem minősül ilyen kizárást eredményező munkavégzésnek, ha a jogosult a szerzői jog védelme alatt álló alkotásért járó díjazásban részesül. Nem jár a gyermekgondozási díj akkor sem, ha a jogosult - munkavégzés nélkül - kapja meg teljes keresetét, illetőleg egyéb rendszeres pénzellátásban részesül. Ha a gyermek ideiglenes hatállyal a szülői gondozásból kikerül, átmeneti vagy tartós nevelésbe veszik, továbbá ha harminc napot meghaladóan bentlakásos szociális intézményben helyezik el, ugyancsak nem jár a gyermekgondozási díj. Kizárt a gyermekgondozási díj folyósítása, ha a jogosult előzetes letartóztatásban van, vagy szabadságvesztés büntetését, illetőleg elzárás büntetését tölti; ha a gyermeket napközbeni ellátást biztosító intézményben (bölcsőde, házi gyermekfelügyelet, családi napközi) helyezték el kivéve, ha az elhelyezés rehabilitációs vagy habilitációs célokat szolgál.

Táppénzre jogosult az a személy, aki a biztosítás fennállása alatt, vagy annak megszűnését követő első, második vagy harmadik napon keresőképtelenné válik és a törvényben meghatározott mértékű egészségbiztosítási járulék fizetésre kötelezett.

Az, aki ugyanazon biztosítási jogviszony alapján egyidejűleg táppénzre vagy baleseti táppénzre és terhességi-gyermekágyi segélyre, illetőleg gyermekgondozási díjra is jogosult, választása szerint csak az egyik ellátást veheti igénybe. Ha valaki egyidejűleg gyermekgondozási segélyre, gyermeknevelési támogatásra (együtt gyermekgondozási támogatás) és táppénzre, baleseti táppénzre illetőleg gyermekgondozási díjra is jogosult, választása szerint csak az egyik ellátást veheti igénybe. A szülők közös háztartásában élő gyermeke után egyidejűleg csak az egyik szülő jogosult táppénzre, gyermekgondozási díjra. Ha a szülők a közös háztartásban élő gyermekek után egyidejűleg jogosultak lennének táppénz, baleseti táppénz, illetőleg a gyermekgondozási támogatás bármely formájára,

továbbá a gyermekgondozási díjra, úgy egy eset kivételével pénzbeli ellátást választásuk szerint csak egy jogcímen és csak az egyik szülő részére lehet megállapítani. Ha a közös háztartásban élő gyermek után az egyik szülő táppénzt, baleseti táppénzt, gyermekgondozási díjat vagy gyermekgondozási támogatást vesz igénybe, úgy a másik szülő gyermekápolási táppénzre szerezhet jogosultságot feltéve, hogy az ellátások nem ugyanazon gyermek után kerülnek megállapításra.

A baleseti ellátások

Baleseti ellátásként baleseti egészségügyi szolgáltatás, baleseti táppénz, illetve baleseti járadék jár annak a személynek, aki üzemi balesetet szenved, vagy foglalkozási megbetegedés következtében romlott meg egészségi állapota. Üzemi baleset az a baleset, amely a biztosítottat a foglalkozása körében végzett munkaközben vagy azzal összefüggésben, illetve munkába vagy onnan hazamenet éri. Üzeminek minősül továbbá a biztosítottat közcélú munka végzése és a társadalombiztosítási ellátás igénybevétele közben ért baleset is. Az egyes társadalombiztosítási ellátások igénybevétele során történt baleset akkor minősíthető üzemi balesetnek, ha a biztosítottat a keresőképtelenségének vagy a rokkantságának (munkaképesség-változásának) az elbírálása céljából elrendelt és ahhoz szükséges orvosi vizsgálaton vagy kezelésen való megjelenésével összefüggésben éri. Nem minősül üzemi balesetnek, ha a sérült ittas volt, ha munkaköri feladatához nem tartozó munkát engedély nélkül végzett, illetve úti baleset esetén, ha a legrövidebb utat munkahelye és lakóhelye között indokolatlanul megszakította. Baleseti ellátás illeti meg az érintett személyt foglalkozási megbetegedés esetén is. Foglalkozási betegség az a betegség, amely a biztosított foglalkozásának a különös veszélye folytán keletkezett. A baleseti ellátásra jogot adó foglalkozási betegségek körét az Eb. tv. 1. számú melléklete tartalmazza.

A nyugdíjbiztosítási ellátások

A társadalombiztosítási nyugellátás keretében a Tny. rendelkezése szerint saját jogú nyugellátás, illetőleg hozzátartozói nyugellátás igényelhető. Mindkét nyugellátás olyan, keresettől, jövedelemtől függő rendszeres pénzellátás, amely meghatározott szolgálati idő megszerzése esetén a biztosítottnak (volt biztosítottnak), illetőleg hozzátartozójának jár.

A saját jogú nyugellátások

A biztosított saját jogán kaphat öregségi nyugdíjat, amennyiben a törvényben meghatározott életkort elérte és meghatározott szolgálati időt szerzett. Rokkantsági nyugdíjra akkor jogosult, ha munkaképesség-csökkenését legalább 67%-ban elvesztette, a szükséges szolgálati időt megszerezte és rendszeresen nem dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkánás előtti kereseténél.

Baleseti rokkantsági nyugdíjra az jogosult, aki munkaképességét 67%-ban túlnyomóan üzemi baleset következtében elvesztette, és rendszeresen nem dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkánás előtti kereseténél. Az is jogosult a baleseti rokkantsági nyugdíjra, aki munkaképességét 50%-ban szilikózis következtében veszítette el, és nem dolgozik, vagy szilikózisveszély-mentes munkakörben, illetőleg munkahelyen nem rendszeresen dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkánás előtti kereseténél.

Hozzátartozói nyugellátások

A biztosított jogszerzése okán jogosult a törvényben meghatározott hozzátartozója a hozzátartozói nyugellátásokra az özvegyi nyugdíjra, az árvaellátásra, a szülői nyugdíjra, illetve a baleseti hozzátartozói nyugellátásra.

Az özvegyi nyugdíj az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy házastársának, meghatározott feltételek esetén élettársának, valamint elvált házastársának járó nyugellátás.

Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbefogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás.

Szülői nyugdíj jár az elhunyt (vagy nyugdíjas) szülőjének, ha a gyermek az öregségi, illetőleg rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő megszerzése után vagy öregségi vagy rokkantsági nyugdíjasként hal meg, feltéve, hogy a szülő a gyermekének halálakor rokkant, vagy a 65. életévét betöltötte és a szülőt a gyermeke a halálát megelőző egy éven át túlnyomó részben eltartotta. Hasonló feltételekkel jogosult a nevelőszülő is nevelt gyermeke után szülői nyugdíjra azzal a további feltétellel, hogy nevelt gyermekét tíz éven át kellett eltartania jogosultságának megállapításához. Ezek a rendelkezések a nagyszülőre és az unokájára is megfelelően alkalmazandók.

A hozzátartozók részére baleseti hozzátartozói nyugellátás akkor jár, ha a sérült az üzemi baleset következtében meghalt. Baleseti rokkantsági nyugdíjas hozzátartozóját megilleti a baleseti nyugellátás akkor is, ha a nyugdíjas nem az üzemi baleset következtében halt meg. A baleseti sérült hozzátartozóit a baleseti nyugellátás akkor is megilleti, ha a sérült a baleseti táppénz folyósításának tartama alatt hal meg, nem üzemi baleset következtében, de vélelmezhető, hogy életben maradása esetén baleseti rokkantsági nyugdíjra lett volna jogosult. (Ha a táppénzre jogosultság megszűnését követő baleseti rokkantsági nyugállományba helyezését megélte volna.) A baleseti hozzátartozói nyugellátásokra a hozzátartozói nyugellátásra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni azzal a különbséggel, hogy a hozzátartozót a baleseti nyugellátás a jogszerző szolgálati idejére tekintet nélkül megilleti.

ba) terhességi-gyermekágyi segély,

bb) gyermekgondozási díj,

bc) táppénz;

c) baleseti ellátások:

ca) baleseti egészségügyi szolgáltatás,

cb) baleseti táppénz,

cc) baleseti járadék.

(3) A nyugdíjbiztosítási ellátások:

a) társadalombiztosítási saját jogú nyugellátás:

aa) öregségi nyugdíj,

ab) rokkantsági nyugdíj,

ac) baleseti rokkantsági nyugdíj;

b) hozzátartozói nyugellátás:

ba) özvegyi nyugdíj,

bb) árvaellátás,

bc) szülői nyugdíj,

bd) baleseti hozzátartozói nyugellátások.

A társadalombiztosítás egyes ellátásaira jogosultak

Baleseti ellátásra jogosultak

Tbj. 15. § (1) Baleseti ellátásra, baleseti rokkantsági nyugdíjra, baleseti hozzátartozói nyugellátásra jogosult a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvényben (a továbbiakban: Tny. tv.) és a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvényben (a továbbiakban: Eb. tv.) meghatározottak szerint - a biztosítottakon túl - az, aki egyéni, illetve társas vállalkozóként kiegészítő tevékenységet folytatónak minősül, vagy saját jogú nyugdíjasként az 5. § (1) bekezdés a), b), g) pontjában, valamint a (2) bekezdésében meghatározott jogviszonyban áll.

(2) Baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosult, aki

a) nevelési-oktatási és felsőoktatási intézmény, iskola, iskolarendszeren kívüli oktatásban gyakorlati képzésben részesülő tanulója, hallgatója, ide nem értve a külföldi állampolgárt,

b) szocioterápiás intézetben gyógykezelt elmebeteg, illetőleg szenvedélybeteg,

c) őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, elzárásra utalt, szabadságvesztés büntetést töltő személy (a továbbiakban: fogvatartott),

d) közcélú munkát végez, különösen, aki életmentés, baleset-, illetőleg katasztrófa-elhárítás vagy véradás során szenved balesetet vagy egészségkárosodást.

e) közérdekű munkát végez.

Baleseti ellátásra jogosultak

A biztosítottak a társadalombiztosítás valamennyi ellátására jogosultságot szerezhettek. Ennél szűkebb a jogosultsága azoknak a személyeknek, akik a törvény rendelkezése alapján csak a társadalombiztosítás egyes ellátásaira szereznek jogosultságot. Az egyes ellátásra jogosultaknak két nagy csoportját szabályozza a törvény a baleseti ellátásra jogosultak körét (ezen belül egy szűkebb kör a baleseti ellátás körében csak a baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosult), továbbá az egészségügyi szolgáltatásra jogosultak körét. Baleseti ellátás; ennek keretében a baleseti egészségügyi szolgáltatás, baleseti táppénz, baleseti járadék, továbbá baleseti rokkantsági nyugdíj mint saját jogon szerzett ellátások, illetőleg a hozzátartozói nyugellátás körében a baleseti hozzátartozói nyugellátás kizárólag üzemi baleset, illetőleg törvény eltérő rendelkezése hiányában foglalkozási megbetegedés következtében bekövetkezett egészségkárosodás, illetőleg az élet elvesztés esetén a halál miatt a hozzátartozónak járó ellátás. Balesetnek - az elszenvedő akaratától függetlenül - hirtelen, előre nem várt módon ért külső behatást értjük, amely a sérülést, illetőleg a halált okozta. Baleseti ellátásra nem valamennyi baleset eredményeként bekövetkezett egészségkárosodás vagy halálesemény jogosít, hanem kizárólag az Eb. tv. rendelkezése szerint üzemi balesetnek minősülő esemény.

A Tbj. rendelkezése alapján nemcsak a biztosítottak, hanem az is jogosult a baleseti ellátásra, illetőleg a baleseti nyugellátásra (baleseti hozzátartozói nyugellátásra), aki egyéni, illetőleg társas vállalkozóként kiegészítő tevékenységet folytatónak minősül. Az egyéni vállalkozó, illetőleg a társas vállalkozás tagja, mint társas vállalkozó akkor minősül kiegészítő tevékenységet folytatónak, ha saját jogú nyugdíjasként végzi ezt a tevékenységet. Az a saját jogú nyugdíjas, aki munkaviszonyban, a munkaviszonnyal egy tekintet alá eső közalkalmazotti, köztisztviselői stb. jogviszonyban áll, szövetkezeti tagként munkaviszony vagy vállalkozói jogviszony keretében végez tevékenységet, továbbá bedolgozói, megbízási, felhasználási szerződés alapján, illetve egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jellegű jogviszonyban, segítő családtagként végez - a törvényben meghatározott mértékű ellenszolgáltatás fejében munkát, e jogviszonyok keretében ért üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés esetén személyében baleseti ellátásra, illetőleg baleseti rokkantsági nyugdíjra, halála esetén pedig hozzátartozója baleseti hozzátartozói nyugellátásra jogosult.

Baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosultak

A nevelési-oktatási és felsőoktatási intézményben, illetőleg az iskolarendszeren kívüli oktatásban részesülő tanuló, elméleti oktatás mellett sok esetben gyakorlati képzésben is részesül. Ha a baleset a tanulót, illetve hallgatót a gyakorlati képzés során éri, a törvény rendelkezésénél fogva jogosult a baleseti egészségügyi szolgáltatások igénybevételére. Nem illeti meg az ellátás a külföldinek minősülő személyt.

A korszerű ideg- és elmebetegségekben, valamint az alkohol és drogbetegségek gyógykezelésében a gyógyító célú foglalkoztatás a gyógykezelés szerves része és nélkülözhetetlen módszere. Az elmebetegek, illetőleg szenvedélybetegek foglalkoztatása történhet a foglalkoztatót fenntartó intézet területén lévő munkaterápiás műhelyben, más egészségügyi intézményben, illetve az ápoltak állapotának megfelelő egyéb kijelölt munkahelyen. Miután az ilyen munkavégzés során az ápoltakkal munkaviszony nem létesíthető, a munkaterápiás foglalkoztatás közben vagy ezzel összefüggésben elszenvedett baleset a törvény erejénél fogva alapozza meg a baleseti egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot. A szabálysértési vagy büntetőeljárás során annak különböző szakaszaitól függő elnevezéssel (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott stb.) a szabadságától megfosztott személy - egységes elnevezéssel mint fogvatartott - a fogvatartás ideje alatt végzett munka közben vagy azzal összefüggésben elszenvedett balesete olyan üzemi balesetnek minősül, amely alapján a fogvatartott személyt baleseti egészségügyi szolgáltatás illeti meg a törvény erejénél fogva.

Közcéltű munkát végez, aki a köz érdekében ellenszolgáltatás nélkül végzi tevékenységét, különösen katasztrófa-elhárítás, életmentés, baleset során, vagy véradás alkalmával. Ha e munkavégzés során balesetet szenved, vagy egészségkárosodás éri baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosult, függetlenül attól, hogy egyébként biztosítási jogviszonyban áll-e vagy sem.

Közérdekű munkát végez az a személy, akit a bíróság jogerősen (a korábban volt javító-nevelő munka helyett) főbüntetésként közérdekű munkavégzésre ítél. A közérdekű munkára ítélt személy köteles a részére meghatározott munkát elvégezni, személyi szabadsága egyébként nem korlátozható. A közérdekű munka időtartamát a bíróság ítéletében állapítja meg, az elítélt a büntetés-végrehajtási bíró által kijelölt munkahelyen kell végezni.

Ez a munka munkaviszonyt nem létesít, ezért a közérdekű munkát végző személyek ezen az alapon biztosítottak nem tekinthetők, ha azonban a közérdekű munkavégzés közben üzemi balesetet, illetve foglalkozási megbetegedést szenvednek a törvény erejénél fogva baleseti egészségügyi szolgáltatásra szereznek jogosultságot.

Egészségügyi szolgáltatásra jogosultak

Tbj. 16. § (1) Egészségügyi szolgáltatásra jogosult - a biztosítottakon túl - az, aki

- a) táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, baleseti táppénzben, baleseti járadékban,**
- b) saját jogán nyugdíjban, hozzátartozói nyugellátásban,**
- c) öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban, növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban, átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, egészségkárosodási járadékban részesül,**
- d) nemzeti gondozási díjban (pótlékban), hadigondozotti ellátásban,**
- e) bányászati keresetkiegészítésben,**
- f) gyermekgondozási segélyben,**

- g) Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól, felekezettől nyugdíjban,**
h) rendszeres szociális segélyben, időskorúak járadékában, ápolási díjban,
gyermeknevelési támogatásban, munkanélküliek jövedelempótló támogatásában

Egészségügyi szolgáltatásra jogosultak

Az Eb. tv. rendelkezése szerint az egészségbiztosítási ellátások részét képezik az egészségügyi szolgáltatások a betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatások (szűrővizsgálatok stb.); a gyógykezelés céljából végzett ellátások, mint a háziorvosi ellátás, fogászati ellátás, járóbeteg-szakellátás, továbbá az egyéb egészségügyi szolgáltatások, mint a szülészeti ellátás és az orvosi rehabilitáció. A gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök és egyéb gyógyászati ellátások ugyancsak az egészségügyi szolgáltatás részei. Ezeket az egészségügyi szolgáltatásokat részben térítésmentesen, részben térítés ellenében, illetve árhoz nyújtott támogatással lehet igénybe venni. A fent felsorolt egészségügyi szolgáltatásokra a biztosítottakon túl a törvény erejénél fogva jogosultak a Tbj. 16. § (1) bekezdés a)-m) pontjában felsorolt személyek.

A felsorolásból kiemljük azon személyek körét akikről az eddigiek során még nem tettünk említést, illetőleg valamilyen oknál fogva a személyi kör magyarázata indokolt.

Nemzeti gondozási díjban, pótlékban, hadigondozotti ellátásban részesülő személyek köre
Nemzeti gondozási díjra jogosult az a Magyarországon élő személy, aki Magyarországon élő személyként

- 1944. év március 19-e és 1989. október 23-a közötti időszakban a magyar vagy idegen állam hatósága, vagy hatósági személye, illetőleg más személy politikai indíttatású önkényének következtében;

- az 1944-1945-ben a nemzeti ellenállási mozgalomban kifejtett tevékenységével összefüggésben;

- az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeivel összefüggésben a munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette. Ugyancsak jogosult a nemzeti gondozási díjra aki az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény alapján kárpótlásra jogosult, és e kárpótlásra jogosító sérelemmel összefüggésben veszítette el munkaképességét legalább 67%-ban. Törvényben meghatározott esetekben méltányosságból is megállapítható - a feltételek hiánya esetében nemzeti gondozási díj. A nemzeti gondozási díj összegét az 1992. évi LII. törvény 9. §-a alapján a Kormány évente állapítja meg [lásd 6/1992. (I. 16.) Korm. rendelet].

Hadigondozásra jogosultnak kell tekinteni azt a Magyarországon élő magyar állampolgárt, aki 1945. március 31. és 1954. október 31. közötti időszakban a fegyveres erőknél (néphadsereg, a Belügyminisztérium csapatai, a polgári védelem szervei) hivatásos, továbbszolgáló vagy hadkötelezettség alapján teljesített szolgálata során hadirokkanttá vált. Hadigondozásra nemcsak a fent említett személy, hanem törvényi feltételek fennállása esetén hozzátartozói is jogosultak. A hadigondozásra vonatkozó részletes szabályokat az 1994. évi XLV. törvény tartalmazza.

Bányászati keresetkiegészítésre jogosultak az egészségkárosodásnak fokozottan kitett uránérc és szénbányászati tevékenységet folytató bányamunkások a jogszabályban előírt feltételek mellett. A bányászati keresetkiegészítés nem képez társadalombiztosítási járulékalapot, a keresetkiegészítés mentes mind a nyugdíjjárulék, mind az egészségbiztosítási járulék alól. A bányászati keresetkiegészítésben részesülő személy, amennyiben egyéb jogviszony alapján nem biztosított, a bányászati keresetkiegészítésben

való részesülésére tekintettel a törvény erejénél fogva jogosult egészségügyi (és csak egészségügyi) szolgáltatásra.

A rendszeres szociális segélyben részesülő személy, illetve az a hozzátartozó, aki önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre - gondozásra - szoruló két év feletti súlyosan fogyatékos vagy 18 életévét be nem töltött tartós beteg személy gondozását, ápolását végzi, továbbá az is, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg, önmaga ellátására képtelen és állandó, valamint tartós felügyeletre, gondozásra szoruló 18 év feletti hozzátartozóját gondozza, ápolási díjra jogosult.

Gyermeknevelési támogatást kaphat az az anya, aki a törvényben meghatározott egyéb feltételek mellett három vagy több kiskorú gyermeket nevelt, feltéve, hogy legfiatalabb gyermeke a harmadik életévét betöltötte, de a nyolcadik életévét nem haladta meg.

Jövedelempótló támogatásként a munkanélküli részére törvényben meghatározott feltételekkel munkanélküli járadék, nyugdíj előtti munkanélküli segély, valamint költségtérítés jár.

Rendszeres szociális segélyt külön jogszabályban megállapított jövedelemhatár, illetőleg vagyoni helyzet esetén a lakóhely szerint illetékes önkormányzat állapítja meg. A rendszeres szociális segélyben, ápolási díjban, gyermeknevelési támogatásban, munkanélküliek jövedelempótló támogatásában, valamint az idős korúak járadékában részesülő személy az ellátások folyósításával válik az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére jogosulttá.

Főszabályként az egészségügyi szolgáltatásra a biztosítottak minősülő személy jogosult. A biztosítottakon túl a törvény rendelkezése folytán jogosultak az egészségügyi szolgáltatásokra a Tbj. 16. § (1) bekezdés a)-r) pontjában felsoroltak, valamint a (2) bekezdésben említett személyek. A korábbi rendelkezésektől eltérően a középfokú nevelési-, oktatási vagy felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató magyar állampolgár mellett az a külföldi állampolgár is jogosult az egészségügyi szolgáltatásra, aki nemzetközi szerződés vagy az Oktatási Minisztérium által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll.

Bizonyos esetekben a közeli hozzátartozói, illetőleg az élettársi jogviszony ad alapot az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére. Az egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett személyek közeli hozzátartozói, illetőleg élettársa jogosultak az ellátás igénybevételére azzal a feltétellel, hogy havi jövedelmük nem haladja meg a tárgyév első napján érvényes minimálbér 30%-át, a közeli hozzátartozó esetében feltéve, hogy az egészségbiztosítási járulékfizetésre kötelezett személy eltartottja. Közeli hozzátartozónak minősül a törvény alkalmazásában a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbe fogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és nevelőszülő, valamint a testvér. Élettársaknak minősülnek a házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben együtt élő személyek függetlenül attól, hogy külön vagy azonos neműek.

Egységbiztosítási járulék fizetésére kötelezett az a személy, aki személyazonosító igazolvánnyal rendelkezik, vagy azzal jogszabály alapján rendelkeznie kellene, és aki a Tbj. rendelkezése szerint biztosítottak vagy ilyen biztosított eltartott hozzátartozójának nem minősül és egészségügyi szolgáltatásra a Tbj. 16. §-ának felsorolása szerint egyébként nem jogosult.

A kiskorú magyar állampolgár, aki a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel való rendelkezik e körülmény folytán jogosult az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére. Kiskorú az, aki tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve ha házasságot kötött. A

házasságkötés nem jár a nagykorúság megszerzésével, ha a házasságot a bíróság a cselekvőképesség hiánya vagy a kiskorúság miatt szükséges gyámhatósági engedély hiánya miatt nyilvánította érvénytelennek. Nem érinti a nagykorúság megszerzését az a körülmény, ha a tizennyolcadik életév előtt a házasságot a bíróság felbontja.

Akik életkoruk, egészségi állapotuk, vagy szociális helyzetük miatt arra rászorulnak, és alapellátás keretében róluk gondoskodni nem lehet, állapotuknak és helyzetüknek megfelelő személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos, - lehetőleg szakosított - szociális intézményben kerülnek elhelyezésre. Ápolást, gondozást nyújtó intézmények különösen az idősek otthona, a pszichiátriai betegek, valamint a fogyatékosak otthona stb. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátás igénybevételét a lakóhely szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjének határozata, a bíróság ideiglenes intézkedést tartalmazó végzése, a bírói ítélet, illetve az önkormányzati rendeletben meghatározott körben az intézmény vezetőjének intézkedése alapozza meg.

A gyermekvédelmi rendszerben utógondozási ellátásban részesülhet a személy 18 és 24 életéve között. Az átmeneti és tartós nevelés megszűnését követően a gyámhivatal legalább egy évi időtartamra elrendelheti a gyermek utógondozását, vagy abból a célból a családja körébe visszailleszkedjen, vagy az önálló életkezdés megkönnyítése céljából. Az utógondozást gyermekotthon vagy a területi gyermekvédelmi szakszolgálat gyermekvédelmi utógondozója végzi.

A települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg a szociális rászorultságát, akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét nem haladja meg, illetve ha egyedül él jövedelme az öregségi nyugdíjminimum mindenkori összegének 150%-át nem haladja meg, és mindkét esetben további feltétel, hogy az érintett vagyonnal nem rendelkezik. A polgármester a törvényi feltételek vizsgálatát követően hatósági bizonyítványt állít ki a rászorultság tényéről, amely ez utóbbin kívül tartalmazza az érintett nevét, lakcímét, TAJ-számát, valamint a hatósági bizonyítvány érvényességi idejét. A hatósági bizonyítvány egyébként legfeljebb egy évi időtartamra adható, a rászorultság feltételeinek ismételt vizsgálatát követően meghosszabbítható. A települési önkormányzat jegyzője vezet nyilvántartást a hatósági bizonyítvánnyal ellátott személyekről, és a nyilvántartás bejegyzéseiről a társadalombiztosítás igazgatási szerveit rendszeresen tájékoztatni köteles.

részesül, továbbá

i) középfokú nevelési-oktatási vagy felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató magyar állampolgár, valamint az a külföldi állampolgár, aki nemzetközi szerződés vagy az Oktatási Minisztérium által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll,

j) sorkatonai (polgári) szolgálatot teljesít,

k) az 5. § (1)-(2) bekezdése alapján biztosítottnak minősülő, valamint az a)-j) pontokban említett személyek eltartott közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont] és élettársa, akinek jövedelme havonta nem haladja meg a tárgyév első napján érvényes minimálbér 30%-át,

l) a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező kiskorú magyar állampolgár,

m) személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális intézményben elhelyezett személy (ide nem értve a külföldi állampolgárt), a gyermekvédelmi rendszerben utógondozási ellátásban részesülő 18-24 éves fiatal felnőtt,

n) fogvatartott,

o) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 54. §-a alapján szociálisan rászorult személy és erről a települési önkormányzat polgármestere hatósági bizonyítványt állított ki,

p) egészségbiztosítási ellátások megszerzése végett megállapodást kötő személy és eltartott hozzátartozója,

r) a 39. § (2) bekezdése szerinti egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett, továbbá eltartott közeli hozzátartozója [Ptk. 685. § b) pont], élettársa, akinek jövedelme havonta nem haladja meg a tárgyév első napján érvényes minimálbér 30 százalékát.

(2) A nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó külföldi állampolgár az egyezményben foglaltak szerint jogosult egészségügyi ellátásra.

A magánnyugdíj keretében járó szolgáltatások

Tbj. 17. § A magánnyugdíj keretében a biztosított és a kedvezményezett

a) nyugdíjjáradékra, vagy

b) összegű szolgáltatásra

A magánnyugdíj keretében járó szolgáltatások

A nyugdíjkorhatár elérése, illetőleg megrokkánás esetén az állampolgárok ellátásáról, biztonságáról már kizárólag a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer, hanem a részben kötelezően, részben önkéntesen választható magánnyugdíjpénztáraktól járó ellátások is gondoskodnak. A magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény rendelkezése szerint a törvény alapján válik nyugdíjpénztár-tagga az a természetes személy, aki 42. életévének betöltése előtt, első ízben 1998. június 30-át követően válik a Tbj. szerint biztosítottá (a pályakezdő). Önkéntes döntés alapján lesz pénztártaggá az a természetes személy, aki 1998. június 30-át megelőzően vált a Tbj. szerint biztosítottá, továbbá nyugellátásra jogosító szolgálati idő szerzésére a Tbj. szerint megállapodást kötött. A pénztár a pénztártag részére a nyugdíjszolgáltatást a pénztártag által választott típusú járadékszolgáltatásként nyújtja, vagy összegű kifizetésként teljesíti.

A járadékszolgáltatás lehet a tag számára élete végéig havonta előre folyósított járadék (életjáradék); olyan életjáradék, amelyet a pénztár a nyugdíjszolgáltatás megkezdésének időpontjától számított, előre meghatározott időtartam lejártáig a pénztártagnak, illetve kedvezményezettjének (örökösének) a meghatározott időtartam lejártáig a pénztártag élete végéig folyósít (elején határozott időtartamos életjáradék); továbbá olyan életjáradék, amelyet a pénztár a pénztártag részére élethosszig folyósít, majd annak halála után kedvezményezettje részére a pénztár szolgáltatási szabályzatban meghatározott időtartam lejártáig folyósít (végén határozott időtartamos életjáradék); vagy kettő, illetve több életre szóló életjáradék esetében a pénztártag és a kedvezményezettje(i) részére járó nyugdíjszolgáltatás, amelyet addig folyósítanak, ameddig legalább egyikük életben van.

A pénztártag halála esetére egyéni számlájára, illetve nyugdíjszolgáltatásra vonatkozó kedvezményezettet jelölhet, ha nem jelöl kedvezményezettet, a törvényes örökösét kell kedvezményezettnek tekinteni.

A magánnyugdíj keretében a biztosított, illetve a kedvezményezett összegű szolgáltatásra is jogosult lehet. A pénztár összegű kifizetést teljesít szolgáltatásként a pénztártag halála után a kedvezményezett részére a törvényben meghatározott egyéb feltételekkel; ha az egyéni számla egyenlege nagyobb mint a normafedezett kétszerese, és a járadékra jogosult - a nyugdíjjáradék folyósításának megkezdésekor - a nyugdíjjáradékon

felüli egyösszegű szolgáltatás nyújtását igényli; továbbá annak a pénztárnak a kérésére is egyösszegű kifizetést teljesít, aki a nyugdíjkorhatár eléréséig a különböző pénztárakban eltöltött tagsági viszonyának egybeszámításával sem fizetett 180 havi tagdíjat.

szerezhet jogosultságot a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló törvényben meghatározott feltételek szerint.

IV. Fejezet

AZ ELLÁTÁSOK FEDEZETE

Tbj. 18. § (1) A társadalombiztosítási ellátások fedezetére

a) a biztosított egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot,

b) a foglalkoztató egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási járulékot (a továbbiakban együtt: társadalombiztosítási járulék),

c) a kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő egyéni vállalkozó, továbbá a társas vállalkozás a kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő társas vállalkozó után baleseti járulékot,

d) az egészségbiztosítási ellátások fedezetére a külön törvényben meghatározottak szerint a foglalkoztató, illetőleg a magánszemély egészségügyi hozzájárulást,

e) a 39. § (2) bekezdésében említett személy egészségbiztosítási járulékot

A társadalombiztosítás, mint társadalmi kockázatközösség alapelvei között elsődlegesen a biztosítási elv, majd a társadalmi szolidaritás és a tulajdonhoz fűződő jogok alkotmányos elve együttesen érvényesül. A társadalombiztosítási ellátások igénybevételére a szolidaritás elvének érvényesülésére tekintettel törvényben megszabott kivételektől eltekintve elsődlegesen azok jogosultak, akik az ellátás fedezetét megteremtik. A társadalombiztosítási ellátások fedezetére egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot a biztosított, a kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő egyéni vállalkozó baleseti járulékot, az egészségbiztosítási ellátások fedezetére a magánszemély egészségügyi hozzájárulást, bizonyos esetekben egészségbiztosítási járulékot fizet. A foglalkoztatót egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási járulékfizetési kötelezettség (együtt társadalombiztosítási járulék) terheli, a társas vállalkozás a kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő társas vállalkozó után baleseti járulékot, illetőleg az egészségbiztosítási ellátások fedezetére a foglalkoztató egészségügyi hozzájárulást köteles fizetni. A magánnyugdíj pénztár tagja nyugdíjjárulék és tagdíj fizetésre kötelezett. Részes a központi költségvetés és a fentieken túlmenően a foglalkoztató a társadalombiztosítási ellátásoknak, amennyiben külön törvényben meghatározott szolgálati nyugellátás, valamint szolgálati rokkantsági nyugdíj járulékfizetéssel nem fedezett többletköltségeit a központi költségvetésnek kell állnia, míg a foglalkoztatónak hozzá kell járulnia a táppénzkiadásokhoz.

fizet.

(2) A magánnyugdíjpénztár tagja nyugdíjjárulék és tagdíj fizetésére kötelezett.

(3) A külön törvényben meghatározott szolgálati nyugellátás, valamint a szolgálati rokkantsági nyugdíj járulékfizetéssel nem fedezett többletköltségeit a központi költségvetés fizeti.

(4) A foglalkoztató a táppénzkiadásokhoz hozzájárul.

(5) A járulékokat a járulékalapot képező jövedelem kifizetésekor irányadó járulékmértékek szerint kell megfizetni.

APEH tájékoztató a 2001. január 1-jét követően kifizetett járulékalapot képező jövedelmek utáni járulékok mértékének megállapításával kapcsolatban

PM-APEH közlemény a 2000. évben elvégzett munka értékelése függvényében 2001. évben kifizetésre kerülő prémium utáni járulékok megállapításáról

APEH közlemény a 2000. december 31-ét követően 2000. évre kifizetett tizenharmadik havi juttatás, bér és prémium utáni járulékfizetési kötelezettség szabályairól

Tbj. 19. § (1) A társadalombiztosítási nyugdij és az egészségbiztosítás ellátásainak fedezetére a foglalkoztató és a biztosítottnak minősülő egyéni vállalkozó a járulékalapot képező jövedelem után 2001. január 1-jétől 31 százalék, 2002. január 1-jétől 29 százalék társadalombiztosítási járulékot fizet, ebből a nyugdíjbiztosítási járulék 2001-ben 20 százalék, 2002-ben 18 százalék, az egészségbiztosítási járulék 11 százalék.

(2) A biztosított által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke

a) kizárólag a társadalombiztosítási nyugdij hatálya alá tartozó biztosított esetében 8 százalék,

b) a magánnyugdíjpénztár tagja esetében 2 százalék.

(3) A biztosított által fizetendő egészségbiztosítási járulék mértéke 3 százalék.

(4) Az (1)-(3) bekezdés rendelkezéseitől eltérően

a) a társas vállalkozás a kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozó után,

b) a kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő egyéni vállalkozó

A társadalombiztosítási nyugdij, illetve az egészségügyi ellátások pénzügyi fedezetét elsődlegesen a foglalkoztató, illetve a biztosítottnak minősülő egyéni vállalkozó járulékából befolyó jövedelmek teremtik meg. A korábbi évek 33 százalékos mértékű társadalombiztosítási járulékához képest 2001. január 1-től a biztosítottnak minősülő egyéni vállalkozó, illetőleg a foglalkoztató 31 százalékos mértékű társadalombiztosítási járulékot köteles fizetni, amelyből nyugdíjbiztosítási járulék ugyancsak 2001-évben 20 százalék, míg az egészségbiztosítási járulék 11 százalék. 2002. január 1. napjától tovább csökken a társadalombiztosítási járulék összege, ez a járulékalap 29 százaléka, amelyből 18 százalék lesz a nyugdíjbiztosítási járulék és 11 százalék változatlan mértékben az egészségbiztosítási járulék.

a baleseti társadalombiztosítási ellátások fedezetére 5 százalékos baleseti járulék fizetésére kötelezett.

(5) A foglalkoztató az 5. § (1)-(2) bekezdésében említett biztosított betegsége miatti keresőképtelensége, valamint a kórházi (klinikai) ápolása időtartamára folyósított táppénz egyharmadát hozzájárulás címén fizeti meg.

(6) A 39. § (2) bekezdésében említett személy 11 százalékos egészségbiztosítási járulékot fizet.

A társadalombiztosítási járulék

Tbj. 20. § A foglalkoztató az általa foglalkoztatott biztosított részére a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony alapján kifizetett, elszámolt, járulékalapot képező jövedelem után havonta a 19. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű

társadalombiztosítási járulékot fizet. A társadalombiztosítási járulékot a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony megszűnését követően kifizetett (elszámolt) járulékalapot képező jövedelem után is meg kell fizetni.

A foglalkoztató minden, a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony alapján kifizetett, elszámolt járulékalapot képező jövedelem után köteles a törvényben meghatározott mértékű társadalombiztosítási járulékot megfizetni. Ez a kötelezettsége a foglalkoztatónak az olyan kifizetések után is fennáll, melyeket még a biztosítási jogviszonyra tekintettel, de annak megszűnését követően fizetett ki.

1999/183. APEH iránymutatás a Munkaügyi Bíróságok által megítélt, késedelmesen kifizetett járulékalapot képező jövedelem utáni kamat elbírálása a társadalombiztosítási joggyakorlatban

Járulékalapot nem képező jövedelem

Tbj. 21. § Nem képezi a társadalombiztosítási járulék, a nyugdíjjárulék és az egészségbiztosítási járulék alapját:

a) a foglalkoztató által megállapított és folyósított társadalombiztosítási ellátás, valamint a szociális ellátásnak nem a foglalkoztatót terhelő összege,

b) az Szja tv. 7. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint tételes egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezett foglalkoztató által az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba a tag javára havonta fizetett tagdíj összegének az a része, amely havonta nem haladja meg a tárgyhónap első napján érvényes minimálbér összegét [havonta fizetett tagdíjnak minősül az Szja tv. 7. §-a (2) bekezdésének c) pontja szerint tagdíjként jóváírt összeg is],

c) a felsőoktatási törvényben felsorolt felsőoktatási intézményben hitelesített iskolai rendszerű első alapképzésben részt vevő nappali tagozatos hallgatónál a képesítési követelményekben meghatározott képzési idő alatt végzett munkájáért az említett intézménytől kapott díj - de legfeljebb a nappali tagozatos hallgatói pénzbeli juttatási normatíva adott évi központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott összegének kétszerese -, feltéve, hogy a munkavégzés az erről szóló kormányrendelet szerinti munkalehetőség keretében történik, és feltéve, hogy a díjazás alapjául szolgáló munkavégzés abban az intézményben történik, amellyel a hallgató hallgatói jogviszonyban áll.

A törvény a közérthetőség és az egyértelműség érdekében mind pozitív, mind negatív oldalról meghatározza a járulékalapot képező jövedelem terjedelmét. A Tbj. 4. § k) pontja szerint járulékalapot képező jövedelem

1. a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban Szja tv.) szerinti, az összevont adóalapba tartozó, az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételnek azon része, amelyet az adóelőleg számításánál jövedelemként kell figyelembe venni, ideértve az Szja tv.-ben szabályozott kis összegű kifizetésből származó jövedelmet is, továbbá az Szja tv. 69. §-ában meghatározott természetbeni juttatás adóalapként figyelembe veendő értéke, valamint a munkavállalói érdekképviselőt ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj, a tanulószervezésben meghatározott díj, a hivatásos nevelőszülői díj.

Ha a foglalkoztató külföldön foglalkoztatja a biztosítottat, illetőleg, ha biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban külföldi személyt foglalkoztat, a járulékalapot képező

jövedelemnek azokat a foglalkoztató által adott (elszámolt) juttatásokat kell érteni, amelyek a fent részletezett 1. pontban foglalt kifizetéseknek, illetőleg elszámolt juttatásoknak megfelelnek.

Nem kell társadalombiztosítási járulékot, illetve nyugdíj és egészségbiztosítási járulékot fizetni az olyan juttatások után, amelyeket a törvény kifejezetten kivesz a járulék alapját képező juttatások közül. A járulékalap meghatározásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy járulékalapot a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban Szja tv.) szerinti az összevont adóalapba tartozó, az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételnek azon része képezi, amelyet az adóelőleg számításánál jövedelemként kell figyelembe venni, ideértve az Szja tv.-ben szabályozott kis összegű kifizetésből származó jövedelmet is, továbbá a Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatás adóalapként meghatározott értékét - ide nem értve az Szja tv. 69. § (5) bekezdésének b) pontja szerinti ajándék, reprezentáció címén adott termék és nyújtott szolgáltatást - valamint a munkavállalói érdekképviselőt ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj, a tanulószerveződésben meghatározott díj, továbbá a hivatásos nevelőszülői díj összegét. Amennyiben az Szja tv. 7. § (2) bekezdés a) pontjában rögzített tételes egészségügyi hozzájárulás fizetésére kötelezett foglalkoztató az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba a munkavállaló tagja javára havonta tagdíjat fizet, úgy ennek az összegnek az a része, amely havonta nem haladja meg a befizetés tárgyhónapja első napján érvényes minimálbér összegét, nem képezi a fenti járulékok kiszámításának alapját. Több munkáltató esetén munkáltatónak az egészségügyi hozzájárulásról szóló törvény szerint a magánszemély után fizetendő tételes egészségügyi hozzájárulásra sorrendben kötelezett munkáltató minősül, akkor is, ha egyébként a törvényben említett időszakban azt nem kell megfizetnie. Havonta fizetett tagdíjnak minősül a munkáltató részéről a munkavállaló önkéntes kölcsönös biztosító pénztárba a tag javára befizetett tagdíj akkor is, ha a munkáltató a hozzájárulást több hónapra előre - egy összegben utalja át -. Ilyenkor a havonta fizetett munkáltatói hozzájárulásnak az a havi összeg minősül, amelyet a pénztári alapokban a munkáltató rendelkezése alapján az átutalást követően dátum szerint az egyes hónapokban tagdíjként írt alá a pénztár.

1999/47. APEH iránymutatás az iskolai szövetkezet (szövetkezeti csoport) nappali tagozatos tanuló, hallgató tagjai társadalombiztosítási jogállásáról, részükre fizetett díjazás utáni százalékos mértékű egészségügyi hozzájárulás megfizetéséről

Tbj. 22. § (1) A 4. § a) pont 4-5. alpontjában megjelölt foglalkoztatót a munkanélküli ellátás után a 19. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű társadalombiztosítási járulék megfizetésének kötelezettsége, az ápolási díj összege után a 19. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű nyugdíjbiztosítási járulék megfizetésének kötelezettsége terheli.

(2)

A törvény szerint a Tbj. 4. § a) pont 4-5. alpontban meghatározott foglalkoztatók az általuk folyósított munkanélküli ellátás után 2000. január 1-jétől 33%-os mértékű társadalombiztosítási járulékfizetésre kötelezettek. Az ápolási díjat folyósító szervet 2000. január 1-jétől 22%-os nyugdíjbiztosítási járulékfizetési kötelezettség terheli.

Tbj. 23. § A 5. § (1) bekezdésének a) pontjában említett szervek a hivatásos állományú tagjaik részére a társadalombiztosítási ellátás helyett kifizetett pénzbeli juttatásokat a társadalombiztosítási ellátásoknak megfelelő mértékben elszámolhatják.

A fegyveres erők a honvédség, a határőrség, továbbá a rendvédelmi szervek a rendőrség, büntetés-végrehajtási testület, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai részére a társadalombiztosítási ellátás helyett kifizetett pénzbeni juttatásokat a folyósító szervek az általuk fizetendő járulék terhére elszámolhatják.

A nyugdíj- és egészségbiztosítási járulék

Tbj. 24. § (1) A foglalkoztatott a 19. § (2) bekezdés a) vagy b) pontjában meghatározott nyugdíjjárulékot és a 19. § (3) bekezdésében meghatározott egészségbiztosítási járulékot fizet. A nyugdíj- és egészségbiztosítási járulék alapja a társadalombiztosítási járulék alapját képező jövedelem. A foglalkoztatott az Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatás értéke után nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot nem fizet.

(2) A foglalkoztatott a nyugdíjjárulékot a járulékalapul szolgáló jövedelme, legfeljebb azonban a tárgyévre tervezett egy naptári napra jutó bruttó átlagkereset kétszeresének naptári évre számított összege után fizeti meg (a továbbiakban: járulékfizetési felső határ). A járulékfizetési felső határ naptári napi összegét évente a Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló törvény állapítja meg.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott járulékfizetési felső határt évente január 1-jétől, év közben kezdődő jogviszony esetében a biztosítással járó jogviszony kezdete napjától az adott év december 31. napjáig kell számítani. Az évi összeghatár számításánál figyelmen kívül kell hagyni azokat az időtartamokat, amelyre a foglalkoztatott személynek járulékalapul szolgáló jövedelme nem volt, így különösen, ha táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, baleseti táppénzben részesült, katonai (polgári) szolgálatot teljesített, a fizetés, díjazás nélküli időszakot. A megállapított járulékfizetési felső határt időközben csökkenteni kell az említett időszakok naptári napjainak száma és a napi járulékfizetési felső határ szorzatával. E rendelkezést kell alkalmazni abban az esetben is, ha a biztosítással járó jogviszony év közben kezdődött vagy szűnt meg.

(4) Amennyiben a biztosítottól a foglalkoztató több nyugdíj-, illetőleg egészségbiztosítási járulékot vont le, a túlfizetésként jelentkező nyugdíj-, illetőleg egészségbiztosítási járulékot 15 napon belül a foglalkoztató visszafizeti.

Bár a tervezett módosítás során szó volt arról, hogy eltörlik a járulékfizetési felsőhatárt erre nem, hanem a felsőhatár módosítására került csak sor. A foglalkoztatott a nyugdíjjárulékot a járulékalapul szolgáló jövedelme - maximum azonban a tárgy évre tervezett egy naptári napra jutó bruttó átlagkereset kétszeresének naptári évre számított összege - után fizeti meg.

Természetbeni juttatásnak minősül a kifizető által a magánszemély részére bármilyen formában adott vagyoni érték (szolgáltatás, termékjuttatás, értékpapír-juttatás) megszerzésére a kifizető kiadásainak számla szerinti értékéből a saját előállítású termék, szolgáltatás esetében a bizonylattal igazolt közvetlen költségből - ezek hiányában -, s ha az előzőek szerint igazolt értéktől a használt termék értéke időközben eltér - továbbá az értékpapír forgalmában adott vagyoni érték esetében - a szokásos piaci értékből az a rész, amelyet a magánszemély a kifizetőnek nem térít meg, valamint az illetményföld juttatás. Nem minősül a járulékalap meghatározása szempontjából természetbeni juttatásnak, és így nem mentes a járulék mértékének kiszámítása során figyelembe veendő jövedelemnél a természetben adott munkabér, az önálló tevékenység természetben adott ellenértéke, az ingatlan és ingó vagyontárgy, valamint a vagyoni értékű jog átruházása során az

ellenértékbe természetben számított vagyoni érték, az adóköteles tárgynyemény, az a vagyoni érték, amelyet a törvény szerint egyébként adómentesnek minősülő jogcímen természetben adnak, valamint a gazdasági társaságokról, illetőleg a szövetkezetekről szóló törvény alapján jegyzett tőke emelése keretében magánszemélynek juttatott (javára jóváírt) értékpapír.

A törvény külön rendelkezik arról, hogy amennyiben a Tbj. 24. § (3) bekezdésében írt és az ott előírt módon számított járulékfizetési felső határ szabályait megsértve a foglalkoztató a biztosítottól több nyugdíj-, vagy egészségbiztosítási járulékot von le, azt 15 napon belül köteles a biztosítottnak visszafizetni. A határidő kezdetére a törvény rendelkezést nem tartalmaz, de miután jogalap nélküli kifizetésről van szó indokolt a visszafizetés kezdő napjául a téves kifizetés napját figyelembe venni. E határidő lejártát követően állapítható meg a foglalkoztató mulasztása, és a késedelemnek törvényben meghatározott szankciója.

APEH közlemény az egészségbiztosítási járulékfizetés változásáról

APEH közlemény a biztosítottól túlvont egyéni járulékok visszafizetésére vonatkozó jogszabályok módosulásáról

(5) Amennyiben a biztosított egyidejűleg magánnyugdíjpénztár tagja is, vagy tagságra kötelezett pályakezdő, azonban a tagdíjfizetési kötelezettség kezdetét követően a 19. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti nyugdíjjárulékot fizet, a nyugdíjjárulék-túlfizetés összegét a foglalkoztató (egyéni vállalkozó) az adóhatósággal az Art. szabályai szerint elszámolja, és azt tagdíj címén az érintett magánnyugdíjpénztárhoz pótbevallás benyújtásával egyidejűleg megfizeti.

Tbj. 25. § A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott személy nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot nem fizet. Ha a nyugdíj folyósítása a 4. § f) pontjának 3. alpontja szerint szünetel, a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott személy egészségbiztosítási járulékot köteles fizetni.

Tbj. 25/A. § Ha a munkanélküli járadékban és a nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesülő személy a munkanélküli ellátás folyósításának időtartama alatt az 5. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott jogviszonyt, a b) pontja szerinti munkaviszony jellegű jogviszonyt, a g) pontja szerinti bedolgozói vagy megbízási jogviszonyt létesít, illetőleg az 5. § (2) bekezdésének hatálya alá tartozó választott tisztségviselő, a foglalkoztatási jogviszonyból származó jövedelem után nem kell nyugdíjjárulékot fizetni, feltéve, ha a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény alapján a munkanélküli ellátásának folyósítását nem szüntették meg, illetőleg az ellátás folyósítása nem szünetel.

A saját jogú nyugdíjas (akár öregségi, akár rokkantsági nyugdíjban részesül), ha nyugdíjasként foglalkoztatják főszabályként nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot nem fizet. Saját jogú nyugellátásának kezdő napját követően történő foglalkoztatása esetén (továbbfoglalkoztatás) e tevékenységéért kifizetett, járulékalapot képező jövedelme után sem egészségbiztosítási, sem nyugdíjjárulékot nem kell fizetnie.

Amennyiben azonban a nyugellátás megállapításának kezdő napján és azt követően is folyamatosan fennáll a saját jogú nyugdíjas biztosítási jogviszonya (ez utóbbi úgy képzelhető el, ha pl. munkaviszonya fennállása alatt az öregségi nyugdíjkorhatárt betölti, de nem megy nyugállományba, hanem tovább végzi munkaviszony keretében a

tevékenységét, ugyanakkor öregségi nyugdíját is megállapítják részére) és további feltételként a foglalkoztatótól az ellátás megállapításának napján is és azt követően is járulékalapot képező jövedelemben részesül, ezt a jövedelmet a járulékfizetési felső határ megállapításánál (1998. évben 4290 Ft naptári napi összeg, 1999-ben 5080 Ft, 2000-ben 5520 Ft) úgy kell figyelembe venni, mintha a nyugellátást megelőző napon került volna kifizetésre.

A törvény a nyugdíjjárulék és egészségbiztosítási járulékfizetési kötelezettség alóli feltétlen mentességet kizárólag a saját jogú nyugdíjas esetében írja elő. A saját jogú nyugdíjas személy nem élvez az egészségbiztosítási járulékfizetés alól mentességet, amennyiben a nyugdíj, az előnyugdíj, a korengedményes nyugdíj, a szolgálati nyugdíj stb. folyósítása szünetel. A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott ilyen esetben egészségbiztosítási járulékot köteles fizetni. Az a személy, aki munkanélküli járadékban vagy nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesül és e mellett úgy létesít munkaviszonyt, közalkalmazotti illetve közszolgálati jogviszonyt, bírósági, ügyészségi szolgálati jogviszonyt, hivatásos nevelőszülői jogviszonyt, vagy fegyveres erők és rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja lesz, hogy nem szüntetik meg a munkanélküli ellátását, továbbá a munkanélküli ellátás továbbfolyósításának változatlan feltétele mellett bedolgozói megbízási, felhasználási szerződés alapján, vagy egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jellegű jogviszonyban, segítő családtagként végez munkát, vagy a Tbj. 5. § (2) bekezdésében felsorolt alapítvány, társadalmi szervezet, társadalmi szervezetek szövetsége, társas ház közösség stb. választott tisztségviselője, a foglalkoztatási jogviszonyból származó jövedelme után nyugdíjjárulékot nem fizet.

A társadalombiztosítási ellátások fedezetére a biztosítottnak, a foglalkoztatottnak, illetőleg a törvényben meghatározott személynek társadalombiztosítási járulékot, illetőleg egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot kell fizetnie. A társadalombiztosítás pénzbeni ellátásainak egyike a táppénz, melynek egyharmad összegének megfizetésével a foglalkoztatónak ezen ellátások kifizetéséhez hozzá kell járulnia. Ha a foglalkoztató nem rendelkezik társadalombiztosítási kifizetőhellyel, ez esetben a táppénz-áhozzájárulás mértékét a foglalkoztatott táppénzének megállapítására illetékes Megyei (Fővárosi) Egészségbiztosítási Pénztár, valamint a Vasutas Társadalombiztosítási Igazgatóság határozattal állapítja meg. A határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell a táppénz-áhozzájárulást, a Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal munkáltatói táppénz-áhozzájárulás beszédési számlájára átutalni. A határozat jogerőre emelkedéséről - az önkéntes teljesítés hiányában a végrehajtás biztosítására - a jogerős határozat megküldésére kerül a foglalkoztató székhelye szerint illetékes Állami adóhatóságnak, amely a követelést az adó és járulék-folyószámlán írja elő.

R. 5/A. § (1) A társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező foglalkoztató a Tbj. 19. §-ának (5) bekezdése szerinti táppénz-hozzájárulás összegét megállapítja, és az általa kifizetett ellátások terhére elszámolja.

(2) A társadalombiztosítási kifizetőhellyel nem rendelkező foglalkoztatót terhelő táppénz-hozzájárulás összegét a foglalkoztatott táppénzének megállapítására illetékes Megyei (Fővárosi) Egészségbiztosítási Pénztár, valamint a Vasutas Társadalombiztosítási Igazgatóság (a továbbiakban együtt: MEP) határozattal állapítja meg. A foglalkoztató a határozat jogerőre emelkedését követően a táppénz-hozzájárulást 15 napon belül az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: APEH) munkáltatói táppénz-hozzájárulás beszédési számlájára utalja át.

(3) A MEP a jogerős határozatot megküldi a foglalkoztató székhelye szerint illetékes állami adóhatóságnak, amely a követelést az adó- és járulék-folyószámlán írja elő.

R. 5/B. §

R. 5/C. § (1) A Tbj. 25. §-ában említett saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott személy, a Tbj. 4. §-ának *f)* pontjában meghatározott ellátás megállapításának kezdő napját követően történő foglalkoztatása (továbbfoglalkoztatása) alapján kifizetett, járulékalapot képező jövedelme után nem fizet egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot.

(2) Az a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott személy, akinek biztosítási jogviszonya a Tbj. 4. §-ának *f)* pontjában meghatározott ellátás megállapításának kezdő napján és azt követően is folyamatosan fennáll és foglalkoztatójától az ellátás megállapításának napjáig történő foglalkoztatása alapján az említett napon, illetőleg azt követően járulékalapot képező jövedelemben részesül, e jövedelmet a Tbj. 24. § (2) bekezdésében meghatározott járulékfizetési felső határ megállapításánál úgy kell figyelembe venni, mintha annak kifizetésére az ellátás megállapításának kezdő napját megelőző napon került volna sor.

R. 5/D. § (1) A fegyveres erők, a rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok a hivatásos és szerződéses állományú tagjaik részére a társadalombiztosítási ellátás helyett kifizetett

a) pénzbeli ellátást ezen ellátás igénybevételére vonatkozó, az előző évi országos statisztikai átlag, valamint az alapjául szolgáló, egyéni egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelemhez viszonyított átlagos mértéke alapján - csökkentve a táppénz-hozzájárulás összegével - az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral (a továbbiakban: OEP),

b) a nyugállományba helyezést követő két hónapra nyugdíj helyett kifizetett juttatás esetében a jogosultat megillető szolgálati nyugellátásnak megfelelő összeget az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatósággal (a továbbiakban: ONYF) számolják el, és az OEP-el, valamint az ONYF-el kötött megállapodás alapján teljesítik.

(2) A Tbj. 26. §-ának (3) bekezdése szerinti járulékfizetés szempontjából azt a személyt kell egyházi személynek, illetőleg a szerzetesrend tagjának tekinteni, akit az egyház belső törvényeiben és szabályzataiban annak minősít.

(3) A Tbj. 18. §-ának (3) bekezdésében meghatározott szolgálati nyugellátás, valamint a szolgálati rokkantsági nyugdíj többletköltségeinek fedezetére az érintett fejezet - Miniszterelnökség Polgári Nemzetbiztonsági Szolgálatok cím, Belügyminisztérium, Honvédelmi Minisztérium, Igazságügyi Minisztérium, Pénzügyminisztérium Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága cím - az éves költségvetési előirányzat 1/12-ed részét havonta utalja át az ONYF és az OEP részére.

(4) Az egyház a Tbj. 26. §-ának (3) bekezdése szerinti tagdíjat a pénztártagok havi létszáma alapján egy összegben utalja át az érintett magánnyugdíjpénztár részére, egyidejűleg közli a tagdíjfizetéssel érintett pénztártag nevét, TAJ-számát, a járulékalap, a tagdíj, a tagdíjkiegészítés összegét.

(5) A Tbj. 26. §-ának (5) bekezdésében meghatározott sorkatonai szolgálatot teljesítő hadköteles után a sorkatonai szolgálat időtartamára fizetendő járulékokat, illetőleg tagdíjat a Honvédelmi Minisztérium fejezet az éves költségvetési előirányzat terhére a következők szerint fizeti meg:

a) az E. Alapot megillető járulék 1/12-ed részét havonta utalja át az OEP,

b) az Ny. Alapot megillető járulék 1/12-ed részének a tagdíjjal csökkentett összegét havonta utalja át az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság (a továbbiakban: ONYF),

c) a tagdíjat a leszerelést (eseti kiválást) követő 30 napon belül utalja át az érintett magánnyugdíjpénztár

részére. A pénztártagságot a bevonuláskor a magánnyugdíjpénztár által záradékolt belépési nyilatkozat vagy a tagsági okirat másolatával, a tagsági jogviszonyban bekövetkező változást

(visszalépést, átlépést) pedig a leszereléskor (eseti kiváláskor) kell igazolni. A tagdíjfizetéssel egyidejűleg a (4) bekezdésben meghatározott adatokat kell közölni.

(6) A (3) és (5) bekezdésben meghatározott fizetési kötelezettséget a tárgyhónap 12-éig kell megfizetni.

Tbj. 26. § (1) A gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesülő személy a díj, segély, támogatás összege után nyugdíjjárulékot (tagdíjat) fizet.

(2) A keresetpótló juttatásban, munkanélküli járadékban, nyugdíj előtti munkanélküli segélyben részesülő személy a juttatás, a járadék, a segély után nyugdíjjárulékot (tagdíjat) fizet.

(3) Az 5. § (1) bekezdés h) pontjában említett egyházi személy és szerzetesrendi tag után a 19. § (1)-(3) bekezdése szerinti társadalombiztosítási járulékot, nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot, valamint a magán-nyugdíjpénztári tagdíjat a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér alapulvételével negyedévenként, a negyedévet követő hónap 12. napjáig az egyház köteles a járulékot az állami adóhatóságnak, a tagdíjat az érintett magánnyugdíjpénztárnak bevallani és megfizetni.

(4) A gyermekgondozási segély, gyermekgondozási díj, gyermeknevelési támogatás után a foglalkoztatott [4. § a) pont 5. alpont] terhelő nyugdíjbiztosítási járulékot a központi költségvetés fizeti.

(5) A sorkatonai (polgári) szolgálatot teljesítő hadköteles nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulékát, nyugdíjjárulékát, valamint magán-nyugdíjpénztári tagdíját a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér alapulvételével a központi költségvetés fizeti.

A gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg ápolási díjban részesülő személy a kapott juttatásból köteles, mint járulékköteles jövedelem után nyugdíjjárulékot fizetni, ideértve a magán nyugdíjpénztári tagdíjat is. Aki keresetpótló juttatásban vagy munkanélküli járadékban, illetve nyugdíjelőtti munkanélküliségi segélyben részesül, úgy az átvett összeg ugyancsak nyugdíjjárulék alapját képezi, s az abban részesülő személy köteles a járulékot - ideértve a tagdíjat is - annak alapján megfizetni.

A törvénynek a biztosítottak felsorolását tartalmazó 5. § (1) bekezdése egy h) ponttal kiegészülve tartalmazza a jogalkotó által biztosítottaknak minősített egyházi személyeket, illetőleg szerzetesrendi tagokat is. Ezek a személyek munkavégzésük, tagi feladataik ellátása során a társadalombiztosítási ellátásokra jogosultságot szereznek és szolgálati idő szerzéssel jogot az állami nyugdíjra vagy a tagdíj alapján ellátást a magánnyugdíjpénztárak ellátási rendszerébe.

Ezen egyházi személyek, illetőleg szerzetes rendi tagok után a társadalombiztosítási járulékot, a nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot, továbbá a magán nyugdíjpénztári tagdíjat az őket foglalkoztató egyház köteles az állami adóhatóságnak, illetőleg magán nyugdíjpénztári tagság esetén a tagdíjat az érintett magánnyugdíj pénztárnak bevallani és megfizetni. A járulékfizetés mértéke és módja az, hogy az egyház - a tényleges kifizetéstől függetlenül a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér alapulvételével fizeti meg negyedévenként, a negyedévet követő hónap 12. napjáig esedékesen.

A sorkatonai szolgálatot teljesítő, illetőleg az azzal egyenértékű polgári szolgálatot teljesítő hadkötelesnek mind a nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási járulékát, mind nyugdíjjárulékát, illetőleg magán nyugdíjpénztári tagdíját a központi költségvetés fedezi és fizeti. Alapja a tárgy hónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér.

A társas vállalkozás és a társas vállalkozó járulékfizetése

Tbj. 27. § (1) A társas vállalkozás a biztosított társas vállalkozó után a 19. § (1) bekezdésében meghatározott társadalombiztosítási járulékot fizet. A társadalombiztosítási járulék alapja: a társas vállalkozó részére a személyes közreműködésre tekintettel kifizetett (elszámolt) járulékalapot képező jövedelem, de legalább havi átlagos szinten a tárgy hónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér. Ha a járulékfizetési kötelezettség egy teljes naptári hónapon át nem áll fenn, egy naptári napra a minimálbér harmincad részét kell figyelembe venni.

Mind a társasvállalkozást tagja után, mind a társasvállalkozás tagját (a társas vállalkozót) járulékfizetési kötelezettség terheli.

A társas vállalkozást a biztosított társas vállalkozó után társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség terheli. Maga a biztosított társas vállalkozó pedig nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot köteles fizetni.

A társas vállalkozó nyugdíj és egészségbiztosítási járulék alapja megegyezik a társas vállalkozás által fizetendő társadalombiztosítási járulék alappal - ide nem értve az Szja tv. szerinti természetbeni juttatást, azzal a pontosítással, hogy nyugdíjjárulékot legfeljebb a járulékfizetési felsőhatár és napi összegének naptári évre számított összege után kell megfizetni. A járulékfizetési felsőhatár a Tbj. 24. § (2) bekezdése szerint a foglalkoztatott - esetünkben a társas vállalkozó - járulékalapul szolgáló jövedelme, legfeljebb azonban a tárgy évre tervezett egy naptári napra jutó bruttó átlagkereset kétszeresének naptári évre számított összege.

APEH közlemény a minimálbér változásának hatása a társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség gyakorlatára

(2) A biztosított társas vállalkozó a 19. § (2) bekezdés *a)* vagy *b)* pontja szerinti nyugdíjjárulékot és a 19. § (3) bekezdése szerinti egészségbiztosítási járulékot fizet. A nyugdíj- és egészségbiztosítási járulék alapja megegyezik az (1) bekezdésben meghatározott társadalombiztosítási járulék alapjával - ide nem értve az Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatást - azzal, hogy a nyugdíjjárulékot legfeljebb a járulékfizetési felső határ [24. § (2) és (4) bek.] napi összegének naptári évre számított összege után kell megfizetni.

(3) Abban az esetben, ha a biztosítási kötelezettség a naptári év teljes tartama alatt nem áll fenn, a járulékfizetési felső határt a biztosítási kötelezettség időtartamával arányosan kell meghatározni.

Tbj. 28. § (1) A 27. §-ban meghatározott járulékalap alsó és a 24. §-ban meghatározott felső határát azzal az időszakkal arányosan (a minimálbér harmincad részével, illetve a járulékfizetési felső határ napi összegével) csökkenteni kell, amely alatt a társas vállalkozó

a) táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül - kivéve, ha a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, az ápolási díj fizetésének időtartama alatt vállalkozói tevékenységét személyesen folytatja -,

b) katonai (polgári) szolgálatot teljesít,

c) fogvatartott,

d) ügyvédként, szabadalmi ügyvivőként a kamarai tagság szünetel, továbbá,

e) ha a társas vállalkozó külföldön munkát vállalóként vagy külföldi ösztöndíjasként megállapodás alapján nyugdíjbiztosítási járulékot fizet.

(2) A társadalombiztosítási járulékot, a nyugdíjjárulékot és egészségbiztosítási járulékot a biztosítás megszűnését követően kiosztott jövedelem után is meg kell fizetni.

(3) Ha a társas vállalkozó egyidejűleg munkaviszonyban áll és foglalkoztatása eléri a heti 36 órát, illetőleg közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat, a 27. § (1)-(2) bekezdésének rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a társadalombiztosítási és a nyugdíjjárulék alapja a ténylegesen elért, járulékalapot képező jövedelem. A heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt össze kell számítani.

A törvény mind a társas vállalkozás, mind a társas vállalkozó fizetési kötelezettségeinek járulékalapját csökkenteni rendeli azzal az időszakkal arányosan (a minimál bér 30-ad részével, illetőleg a járulékfizetési felsőhatár napi összegével), amely alatt a társas vállalkozó ténylegesen munkát nem végez táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, baleseti táppénzben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül, katonai (polgári) szolgálatot teljesít, fogva tartott, ügyvédként szabadalmi ügyvivőként kamarai tagsága szünetel, illetve, ha a társas vállalkozó külföldön munkát vállalóként, vagy külföldi ösztöndíjasként megállapodás alapján fizet nyugdíjbiztosítási járulékot. Amennyiben a társas vállalkozó a gyermekgondozási segély, illetőleg a gyermeknevelési támogatás, továbbá az ápolási díj folyósításának időtartama alatt vállalkozói tevékenységet folytat, ez esetben ez az időtartam a járulékalap csökkentéséül alapul nem szolgál.

Ha a társas vállalkozó egyidejűleg legalább 36 órás munkaidővel járó munkaviszonyban is áll, illetve közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat, ez esetben a társas vállalkozás, illetőleg a társas vállalkozó járulékfizetésének alapjául a ténylegesen elért, járulékalapot képező jövedelem szolgál. A heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt a törvény rendelkezése alapján össze kell számítani.

Az egyéni vállalkozók járulékfizetése

Tbj. 29. § (1) A biztosított egyéni vállalkozó a személyes munkavégzés címén e tevékenysége keretében költségként elszámolt összeg (a továbbiakban: vállalkozói kivét), átalányadózó esetén az átalányadó alapját képező jövedelem, de legalább a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbérnek megfelelő összeg után a 19. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű társadalombiztosítási járulékot fizet.

Az egyéni vállalkozó a biztosítási kötelezettsége keletkezésének napjától annak megszűnése napjáig köteles járulékot fizetni. Az egyéni vállalkozót társadalombiztosítási járulék, nyugdíjjárulék és egészségbiztosítási járulékfizetési kötelezettség terheli.

A társadalombiztosítási járulék alapja a biztosított egyéni vállalkozó személyes munkavégzés címén e tevékenysége keretében költségként elszámolt összeg (vállalkozói kivét), átalányadózó esetén az átalányadó alapját képező jövedelem, de legalább a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbérnek megfelelő összeg után terheli. Ugyanez a járulékalapja az egészségbiztosítási járuléknak, míg nyugdíjjárulék esetében az egyéni vállalkozónál is érvényesül a járulékfizetési felsőhatár - legfeljebb a tárgyévre tervezett egy naptári napra jutó bruttó átlagkereset kétszeresének naptári évre számított összege után járó járulék.

Hasonlóan a társas vállalkozást, illetőleg a társas vállalkozó járulékfizetési kötelezettségének szabályaihoz az egyéni vállalkozót sem terheli a járulékfizetési kötelezettség arra az időtartamra, amely alatt táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, baleseti táppénzben, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül, kivéve, hogy ha a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás vagy az ápolási díj folyósítás időtartama alatt a vállalkozó tevékenységét személyesen folytatja. Hasonlóan nem kell járulékot fizetni a katonai vagy polgári szolgálat időtartamra, a fogvatartotti idő alatt, illetőleg ha külföldön vállal munkát vagy külföldi ösztöndíjasként megállapodás alapján fizet nyugdíjbiztosítási járulékot. Az egyéni vállalkozó ügyvéd, szabadalmi ügyvivő amennyiben kamarai tagságát szünetelteti járulékfizetési kötelezettség nem terheli. Más meg nem nevezett egyéni vállalkozó esetében a tevékenység szüneteltetése a járulékfizetési kötelezettséget nem érinti. Amennyiben a fenti körülmények a naptári hónap teljes tartamán nem állnak fenn, úgy a járulékfizetési alsó határ kiszámításánál egy-egy naptári napra a minimálbér 30-ad részét kell alapul venni. A járulékfizetési felsőhatárt pedig csökkenteni kell a fent megnevezett események naptári napjai és a járulékfizetési felsőhatár naptári napi összegének szorzatával. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha az egyéni vállalkozó biztosítási jogviszonya a hónap közben kezdődött vagy szűnt meg.

Ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg legalább 36 órás munkaidővel járó munkaviszonyban is áll, illetőleg közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytat tanulmányokat a járulékfizetésre vonatkozó általános rendelkezéseket esetében azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a társadalombiztosítási járulék, illetve a nyugdíjjárulék fizetés alapja a ténylegesen elért járulékalapot képező jövedelem. A heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt össze kell számítani.

APEH közlemény a minimálbér változásának hatása a társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség gyakorlatára

(2) A tételes átalányadózó esetében a társadalombiztosítási járulék alapja az (1) bekezdésben meghatározott minimálbér.

(3) Az egyéni vállalkozó az (1)-(2) bekezdésben meghatározott társadalombiztosítási járulék alapja figyelembevételével a 19. § (3) bekezdésében meghatározott egészségbiztosítási járulékot és legfeljebb a járulékfizetési felső határ összegének megfelelő, a 19. § (2) bekezdés a) vagy b) pontjában meghatározott nyugdíjjárulékot fizet.

(4) Az egyéni vállalkozó a minimálbér alapulvételével nem köteles társadalombiztosítási járulékot, nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékot fizetni arra az időtartamra, amelynek tartama alatt

a) táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, ápolási díjban részesül - kivéve, ha a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, az ápolási díj folyósításának tartama alatt vállalkozói tevékenységét személyesen folytatja -,

b) katonai vagy polgári szolgálatot teljesít,

c) fogvatartott,

d) külföldön munkát vállalóként vagy külföldi ösztöndíjasként megállapodás alapján fizet nyugdíjbiztosítási járulékot,

e) az ügyvéd, a szabadalmi ügyvivő, ha kamarai tagságát szünetelteti,

f) a (6) bekezdésben említett egyéni vállalkozó keresőképtelen.

(5) Amennyiben a (4) bekezdésben meghatározott körülmények a naptári hónap teljes tartamán át nem állnak fenn, a járulékfizetési alsó határ kiszámításánál egy-egy naptári napra a minimálbér harmincad részét kell alapul venni. A járulékfizetési felső határt csökkenteni kell a (4) bekezdésben meghatározott időtartamok naptári napjai és a járulékfizetési felső határ naptári napi összegének szorzatával. Ezt a szabályt kell alkalmazni akkor is, ha az egyéni vállalkozó biztosítási jogviszonya hónap közben kezdődött vagy szűnt meg.

(6) Ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg munkaviszonyban áll és foglalkoztatása eléri a heti 36 órát, illetőleg közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytat, az (1)-(2) bekezdés rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a társadalombiztosítási és nyugdíjjárulék alapja a ténylegesen elért, járulékalapot képező jövedelem. A heti 36 órás foglalkoztatás megállapításánál az egyidejűleg fennálló munkaviszonyokban előírt munkaidőt össze kell számítani.

Tbj. 30. § (1) Az egyéni vállalkozó a 29. §-ban meghatározott jövedelem után - az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvényben (a továbbiakban: Art.) meghatározottak szerint - negyedévenként köteles a társadalombiztosítási járulékot, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot megfizetni, úgy, hogy ezeknek alapja - a 29. § (6) bekezdése szerinti egyéni vállalkozó kivételével - éves szinten legalább elérje a minimálbér naptári évre számított összegét. Járulékbevallási kötelezettségét az Art. szabályai szerint köteles teljesíteni.

(2) Az egyéni vállalkozó a biztosítási kötelezettség kezdete napjától, annak megszűnése napjáig kötelezett járulék fizetésére.

A biztosított egyéni vállalkozó a személyes munkavégzés címén e tevékenysége keretében költségként elszámolt összeg (vállalkozói kivét), átalányadózó esetén pedig az átalányadó alapját képező jövedelem után az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvényben meghatározottak szerint negyedévenként köteles a társadalombiztosítási járulékot, az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot megfizetni. Ennek alapja - törvényben meghatározott kivétellel - el kell, hogy érje éves szinten a minimálbér naptári évre számított összegét. Ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg munkaviszonyban áll és foglalkoztatása eléri a heti harminchat órát, illetőleg közép- vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, ez esetben a társadalombiztosítási és a nyugdíjjárulék alapja a ténylegesen elért járulék alapot képező jövedelem. A vállalkozó - bármelyik esetről is legyen szó - járulékbevallási kötelezettségét az adózás rendjéről szóló törvény szabályai szerint köteles teljesíteni.

R. 6. § (1) A társas, illetve az egyéni vállalkozó járulékfizetési alsó határának kiszámításánál havonta meg kell állapítani, hogy a tárgyév során már kiosztott jövedelem, illetve az elszámolt vállalkozói kivét eléri vagy meghaladja a tárgyév január hónapjától, illetőleg a vállalkozói tevékenység kezdetétől tárgyhónapig számított minimálbér összegét. Ha a kiosztott jövedelem, illetve vállalkozói kivét összege kevesebb a minimálbér alapján számított összegnél, a járulékot a különbözet után is meg kell fizetni.

(2) Az átalányadózás szerint adózó egyéni vállalkozó a Tbj. 29. § (1) bekezdése szerinti tárgyhavi társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettségének megállapításához az átalányadózás alapját képező jövedelmet a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény alapján a tárgyhavi bevételéből annak vélelmezett költséghányadának levonásával állapítja meg.

Nyugdíjjárulék és egészségbiztosítási járulék fizetése egyidejűleg fennálló, több biztosítással járó jogviszony esetén

Tbj. 31. § (1) Ha a biztosított egyidejűleg több biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban áll, mindegyik jogviszonyban köteles a járulékalapul szolgáló jövedelme után a nyugdíjjárulékot, illetőleg az egészségbiztosítási járulékot megfizetni, nyugdíjjárulékot azonban legfeljebb együttesen, a járulékfizetési felső határ napi összegének naptári évre számított összege után. Amennyiben a biztosítással járó jogviszony nem áll fenn a naptári év teljes tartamán át, a járulékfizetési felső határt csak a biztosítással járó jogviszony tényleges fennállásának tartamára kell számítani.

(2) A biztosított a naptári év folyamán mindaddig köteles a nyugdíjjárulékot megfizetni, amíg az egyes foglalkoztatók előtt nem igazolja, hogy a naptári éven belül együttesen már megfizette a járulékfizetési felső határ napi összegének a naptári évre (a biztosítási kötelezettség fennállásával arányos részére) számított összege után a nyugdíjjárulékot.

(3) Abban az esetben, ha nyugdíjjárulék túlfizetés keletkezik, a (2) bekezdésben említett foglalkoztató a túlfizetésként jelentkező járulékot köteles visszafizetni az igazolások benyújtását követő 15 napon belül.

(4) Amennyiben a társas vállalkozóként biztosított több gazdasági társaság személyesen közreműködő tagja, a 27. § (1) bekezdésében előírt legkisebb összegű járulékot - évente egy alkalommal történő választása szerint - egyszer kell figyelembe venni.

(5) Annak az egyéni vállalkozónak, aki egyben társas vállalkozóként is biztosított, egyéni vállalkozói járulékfizetési kötelezettsége a 29. § (1) bekezdése szerint áll fenn. Ez esetben a társas vállalkozásnál fennálló járulékfizetési kötelezettség alapja a ténylegesen elért, járulékalapot képező jövedelem.

Vizsgáljuk meg a törvény módosított rendelkezései alapján hogyan alakul a helyzete annak a személynek, aki több biztosítással járó jogviszonnyal rendelkezik

A főszabály ebben az esetben az, hogy mindegyik jogviszonyban köteles a járulékalapul szolgáló jövedelme után a nyugdíjjárulékot, illetőleg az egészségbiztosítási járulékot megfizetni. Az egészségbiztosítási járuléknál nincs felsőhatár, a nyugdíjjárulék esetében van, ami azt jelenti, hogy a biztosított nyugdíjjárulékot legfeljebb együttesen a járulékfizetési felsőhatár napi összegének naptári évre számított összege után köteles fizetni. Amennyiben a biztosítással járó jogviszony nem a teljes naptári évben, hanem annak egy részében áll csak fenn, úgy a járulékfizetési felsőhatárt csak a biztosítással járó jogviszony tényleges fennállásának tartamára kell számítani.

Több biztosítási jogviszonyt eredményező foglalkoztatás esetén a biztosított mindaddig köteles a nyugdíjjárulékot megfizetni, ameddig nem igazolja az egyes foglalkoztatók előtt, hogy a másik foglalkoztató levonása alapján - vagy foglalkoztatók levonásai alapján - a naptári éven belül együttesen már megfizette a járulékfizetési felsőhatár napi összegének a naptári évre számított összege után a nyugdíjjárulékot. Ennek igazolását követően a foglalkoztató nyugdíjjárulékot a jövedelméből nem vonhat le. Abban az esetben, ha bármely okból nyugdíjjárulék túlfizetés keletkezik, ezt a foglalkoztató a túlfizetésként jelentkező járulék megállapításához szükséges igazolások benyújtását követő 15 napon belül a foglalkoztatottnak köteles visszafizetni.

(6) A fegyveres erők, a rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja a további jogviszonyából származó jövedelme után nyugdíjjárulékot (tagdíjat) nem fizet.

2000/75. APEH iránymutatás a foglalkoztatott által fizetendő nyugdíjjárulék elszámolása

R. 7. § (1) A Tbj. 31. §-ának (4) bekezdésében említett esetben a társas vállalkozó választásáról a tárgyév január 31. napjáig írásban értesíti azokat a társas vállalkozásokat, melyeknek tagjaként biztosításra kötelezett.

(2) Abban az esetben, ha a társas vállalkozó többes jogviszonya év közben keletkezik, vagy a Tbj. 31. §-ának (4) bekezdésére figyelemmel választott társas vállalkozói jogviszonya megszűnik, de a többes társas vállalkozói jogviszonya továbbra is fennáll, újra választ, és erről a többi társas vállalkozást, melyeknek tagjaként biztosított a jogviszony keletkezését, illetve megszűnését követő 15 napon belül írásban értesíti.

(3) Ha a társas vállalkozó újabb biztosítással járó társas vállalkozási jogviszonyt létesít, de választási lehetőségét már kimerítette, az újabb vállalkozást a korábbi választásáról tájékoztatnia kell.

Tbj. 32. § Ha a biztosított foglalkoztatása bármelyik jogviszonyában eléri a heti 36 órát, a további jogviszonyából származó, járulékalapot képező jövedelme [24. § (1) bek.] után a biztosítottnak nem kell egészségbiztosítási járulékot fizetni. E rendelkezést alkalmazni kell a végkielégítéssel szerzett biztosítási időre, amennyiben a végkielégítéssel megszűnt munkaviszonyában a foglalkoztatása a heti 36 órát elérte.

A biztosított több olyan jogviszonyban is tevékenykedhet, amelyből járulékalapot képező jövedelme származik. Az egészségbiztosítási járulék - és csak az egészségbiztosítási járulék tekintetében - a törvény az egészségügyi szolgáltatások kumulált igénybevétele lehetőségének hiányában - úgy rendelkezik, hogy amennyiben a biztosított foglalkoztatása az egyik jogviszonyában eléri a 36 órát, akkor a további jogviszonyból származó és egyébként járulékalapot képező jövedelme után a biztosítottnak egészségbiztosítási járulékot nem kell fizetnie. A végkielégítés ideje - maximum azonban 12 hónap - ugyancsak biztosítási időnek számít. Ugyanez a szabály vonatkozik a biztosítottra akkor is, hogy ha a végkielégítéssel megszűnt munkaviszonyában a foglalkoztatása elérte a heti 36 órát.

1999/168. APEH iránymutatás az 1998. évben megállapított és a következő év(ek)re áthúzódó végkielégítés időtartama alatt biztosítási jogviszonyt létesítők járulékfizetési kötelezettsége

1999/159. APEH iránymutatás az 1998. évben megállapított és a következő év(ek)re áthúzódó végkielégítés időtartama alatt biztosítási jogviszonyt létesítők járulékfizetési kötelezettsége

A magánnyugdíjrendszer keretében fizetendő tagdíj

Tbj. 33. § (1) A magánnyugdíjpénztár tagja a nyugdíjjárulék alapot képező jövedelme után 6 százalékos tagdíjat fizet.

(2) A tagdíjfizetési kötelezettségre a nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a túlfizetésként jelentkező összeget a magánnyugdíjpénztár a foglalkoztatón keresztül fizeti vissza a tagnak.

A magánnyugdíjpénztár tagja a nyugdíjjárulékot tagdíjfizetési kötelezettsége teljesítésével fizeti meg. A tagdíjfizetésre ezért a törvény rendelkezése alapján a nyugdíjjárulék fizetésre

vonatkozó rendelkezések - ideértve a korlátozásokat is - kerülnek alkalmazásra. Amennyiben a tagdíjfizetés tekintetében mutatkozik túlfizetés, úgy a magán nyugdíjpénztár a többletet tagjának a foglalkoztató útján fizeti vissza.

R. 7/A. § (1) A Tbj. 31. §-a szerinti biztosított mindaddig köteles nyugdíj- járulékot fizetni, illetőleg a foglalkoztató a járulékalapot képező jövedelmeiből a nyugdíjjárulékot levonni, ameddig a biztosított nem igazolja, hogy a járulékalapot képező juttatásai együttesen elérték a Tbj. 24. §-ának (2) bekezdésében meghatározott összeget.

(2) Ha az egyidejűleg több biztosítási jogviszonyban álló biztosított a Tbj. 24. §-ának (2) bekezdésében, a Tbj. 27. §-ának (2) bekezdésében, a Tbj. 29. §-ának (3) bekezdésében, illetve a Tbj. 31. §-ának (1) bekezdésében meghatározott magasabb összeg után fizetett egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, a járulékkülönbözetet el kell számolni, és azt részére vissza kell fizetni. Az egyik biztosítási jogviszony megszűnése esetén az elszámolási és visszafizetési kötelezettség azt a foglalkoztatót terheli, amelynél a biztosított biztosítási jogviszonya a naptári évben továbbra is fennáll.

(3) Ha az egyidejűleg fennálló biztosítási jogviszonyok azonos időben szűnnek meg, vagy még a naptári év utolsó napján is fennállnak, az elszámolási és a visszafizetési kötelezettség azt a foglalkoztatót terheli, amelyiknél magasabb volt a járulékalapot képező jövedelem. A naptári évi összeghatár megállapításánál - a naptári éven belül - az egyidejűleg fennálló (fennállt) biztosítással járó jogviszonyok esetében is csak azokat a naptári napokat lehet figyelembe venni, amely napokra a biztosítottnak járulékalapot képező jövedelme volt. Az (1) bekezdésben említett igazolást a biztosítottnak ahhoz a foglalkoztatóhoz kell benyújtania, amelyik a járulékkülönbözet elszámolására és visszafizetésére kötelezett. A foglalkoztató az igazolás kézhezvételét követő 15 napon belül köteles a járulékkülönbözetet elszámolni és a biztosítottnak visszafizetni, továbbá ennek tényét a nyilvántartásba bejegyezni.

(4) Ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg több, egyéb biztosítással járó jogviszonyban is áll, az (1)-(3) bekezdés alkalmazása szempontjából a foglalkoztatóra előírt kötelezettségek azt a foglalkoztatót terhelik, ahol az egyéni vállalkozó foglalkoztatása a heti 36 órát eléri. Ennek hiányában az egyéni vállalkozó az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Art.) 19/A. §-ának (4) bekezdésének rendelkezései szerint számol el.

R. 7/B. § (1) Ha az egyidejűleg több biztosítási jogviszonyban álló biztosított a Tbj. 24. §-ának (2) bekezdésében, 27. §-ának (2) bekezdésében, 29. §-ának (3) bekezdésében, illetve 31. §-ának (1) bekezdésében meghatározottnál magasabb összeg után fizetett tagdíjat, a (tagdíj-kiegészítést), a különbözetet el kell számolni, és azt részére vissza kell fizetni.

(2) A foglalkoztató a Tbj. 31. §-ának (2) bekezdésében előírt igazolás kézhezvételét követő 15 napon belül köteles a tagdíjkülönbözetet a biztosítottnak visszafizetni, és a többletbefizetés összegét a következő havi tagdíjbevallásban a magánnyugdíjpénztárral elszámolni.

(3) Ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg több, egyéb biztosítással járó jogviszonyban is áll, a foglalkoztatóra előírt kötelezettségek azt a foglalkoztatót terhelik, ahol az egyéni vállalkozó foglalkoztatása a heti 36 órát eléri. Ennek hiányában az elszámolás az egyéni vállalkozót terheli.

(4) A foglalkoztatói tagdíjkiegészítés különbözetét (túlfizetés összegét) a magánnyugdíjpénztár értesítése alapján a foglalkoztató igényli vissza.

(5) Az elszámolásra a 7/A. § szerinti rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

(6) Amennyiben a biztosított a járulékot az Art. 19/A. §-ának (5) bekezdése szerint önellenőrzéssel helyesbíti, egyidejűleg köteles a tagdíjra vonatkozó önellenőrzést is elvégezni. Ha az önellenőrzés során fizetési kötelezettséget állapít meg, köteles azt az érintett magánnyugdíjpénztár részére megfizetni.

R. 7/C. § A Tbj. 4. § o) pontjában meghatározott, a magánnyugdíjpénztárhoz önkéntes döntéssel csatlakozó természetes személy tagdíjfizetési kötelezettsége a tagsági viszonyának az Mpt. 22. §-a szerinti létrejötte napját követő hónap első napjától áll fenn.

Megállapodás társadalombiztosítási ellátásra

Tbj. 34. § (1) A Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkező nagykorú személy, aki nem saját jogú nyugdíjas és

a) aki az 5. §-ban említett biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban nem áll, illetőleg, akire a 11. § szerint a biztosítás nem terjed ki,

b) akinek biztosítása a 8. § a) és c) pontja alapján szünetel,

A Magyar Köztársaságban a társadalombiztosítási ellátásokra nem csak biztosításra jogot adó jogviszony létesítésével, hanem társadalombiztosítási ellátásra való megállapodás kötésével is jogot lehet szerezni. Konkrétan lehetőség van arra, hogy nyugellátásra jogosító szolgálati idő, illetve nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából, továbbá egészségbiztosítási ellátás megszerzése érdekében megállapodás kötésére kerüljön sor. A megállapodás kizárólag a törvényben meghatározott ellátás megszerzése érdekében és a törvényben kógens módon meghatározott személyi körben köthető.

Megállapodást az a nagykorú személy köthet (aki 18. életévét betöltötte vagy házasságkötéssel nyerte el a nagykorúságát), aki Magyarország területén lakóhellyel rendelkezik, nem saját jogú nyugdíjas és biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban sem áll, illetőleg nem terjed ki rá a törvény rendelkezése folytán más személy ilyen jogviszonya folytán a biztosítás. A törvény lakóhelyről rendelkezik - miután az állandó és ideiglenes bejelentett lakóhely disztinkció megszűnt, ezért akár bérelt, akár saját tulajdonú, akár szíveségi jogcímen használt lakóhely megléte esetén ennek az adott feltételnek a teljesülését megállapíthatjuk. Az a személy, akinek a biztosítása szünetel nem csak a szünetelés megszüntetésével, hanem a megállapodás megkötésével jogot szerezhet nyugellátásra, illetőleg egészségügyi szolgáltatásra.

A megállapodás köthető nyugellátásra jogosító szolgálati idő, illetőleg nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából. Ebben az esetben 2001. január 1. napjától 28 százalék, 2002. január 1-től pedig 26 százalék nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék fizetés vállalása mellett köthető a megállapodás. Látjuk, hogy a megállapodást kötő nemcsak a nyugdíjjárulékot, hanem a munkáltató helyett a nyugdíjbiztosítási járulékot is megfizetni tartozik.

nyugellátásra jogosító szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából - magánnyugdíjpénztár tagja esetében a kötelező tagdíj mértékével csökkentett - 2001. január 1-jétől 28 százalék, 2002. január 1-jétől 26 százalék nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék fizetésének vállalása mellett megállapodást köthet.

(2) Az (1) bekezdés szerinti megállapodás szolgálati időre és nyugdíj alapjául szolgáló átlagkereset megszerzésére külön-külön nem köthető meg.

(3) A 39. § (2) bekezdésében említett személy az egészségbiztosítási ellátások megszerzése végett 14 százalékos mértékű egészségbiztosítási járulék fizetésének vállalása mellett megállapodást köthet.

(4) Az (1) és (3) bekezdés alapján kötött megállapodás esetén a járulékfizetés alapja a megállapodást kötő személy által megjelölt jövedelem, legfeljebb azonban a megállapodás megkötésekor érvényes járulékfizetési felső határ napi összegének figyelembevételével a naptári hónapokra számított összeg, de legalább a megállapodás megkötése napján

érvényes minimálbér összege. Amennyiben a megállapodást a minimálbér, vagy a járulékfizetési felső határ összegének figyelembevételével kötik meg, annak változása esetén a megállapodás alapján fizetendő nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulékot, a változást követő hónap 12. napjáig kell a módosított összeg alapján megfizetni. Így kell eljárni akkor is, ha a megállapodást kötő személy az általa megjelölt jövedelmét módosítja.

(5) Szolgálati idő szerzése érdekében megállapodást köthet a megállapodás megkötése napján érvényes minimálbér alapulvételével számított - magánnyugdíjpénztár tagja esetén a kötelező tagdíj mértékével csökkentett - 2001. január 1-jétől 28 százalék, 2002. január 1-jétől 26 százalék nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék fizetésével az a nagykorú személy, aki

a) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán folytatott tanulmányoknak a Tny. 41. §-a szerint figyelembe vehető idejét (ideértve a doktorandusz-képzést is),

b) a társadalombiztosítási öregségi teljes nyugdíjhoz a Tny. 7. § (1) bekezdésében meghatározott húsz év szolgálati idő, illetőleg a társadalombiztosítási öregségi nyugdíjhoz a Tny. 18. § (1) bekezdése szerinti húsz év szolgálati idő, vagy - az igénylőre irányadó öregségi nyugdíjkorhatár 1997. december 31-e utáni betöltése esetén - az öregségi résznyugdíjhoz a Tny. 7. § (3) bekezdésének b) pontjában előírt tizenöt év szolgálati idő elérése érdekében kizárólag az említett öregségi résznyugdíjra, illetőleg öregségi teljes nyugdíjra jogosultsághoz szükséges hiányzó szolgálati idejét, legfeljebb azonban öt naptári évet kívánja szolgálati időként elismertetni.

(6) A (5) bekezdés szerinti esetekben a megállapodás alapján fizetendő nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék alapja a szolgálati időként elismerhető időszak naptári napjainak és a megállapodás megkötése napján érvényes minimálbér harmincad részének szorzata. Ha az (5) bekezdés a) pontja szerinti megállapodást a minimálbér alapján kötötték és a minimálbér változik, a megállapodás alapján fizetendő nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulékot a változást követő hónap 12. napjáig kell a módosított összeg alapján megfizetni.

(7) Az (5) bekezdés b) pont szerinti esetben a megállapodás megkötése a nyugdíjigény elbírálása tárgyában hozott első fokú határozat - ide nem értve az igénybejelentésnek a Tny. 67. § alapján történt elutasítását - elleni jogorvoslatra meghatározott idő lejártáig kezdeményezhető és a nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulékot a megállapodás megkötését követő tizenöt napon belül egy összegben kell megfizetni. A megállapodást kezdeményező személy az addig elismert szolgálati idejét a nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv - Tny. 65. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti - határozatával igazolja. Az elismert szolgálati idő figyelembevételével az ellátás az egyéb jogosultsági feltételek megléte esetén is legkorábban a járulék megfizetésének napjától állapítható meg. A járulékfizetés határideje indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható. A 2000. január 1-je előtt jogerős határozattal elbírált igények esetében újabb szolgálati idő szerzésére megállapodás nem köthető.

(8) Szolgálati idő szerzése érdekében megállapodás köthető, a megállapodás megkötése napján érvényes gyermekgondozási segély összege alapján, a 19. § (2) bekezdésében meghatározott nyugdíjjárulék megfizetésével

a) 1998. évre, a gyermekgondozási segély idejével megegyező otthoni gondozás idejére, valamint

b) arra az időtartamra, amelyre a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény alapján a gyermekgondozási segély nem jár.

(9) A (8) bekezdés a) pontja alkalmazásánál a járulékfizetést a megállapodás megkötése napján érvényes járulékmértékek figyelembevételével a megállapodás megkötését követő 30

napon belül egy összegben kell teljesíteni. A (8) bekezdés *b)* pontja szerint megkötött megállapodás esetén, ha változik a gyermekgondozási segély összege, vagy a nyugdíjjárulék mértéke, a megállapodás alapján fizetendő nyugdíjjárulékot a változást követő hónap 12. napjáig kell a módosított összeg alapján megfizetni.

(10) A 11. § hatálya alá tartozó személy, a külön törvény alapján huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező külföldi állampolgár, továbbá a devizakülföldinek minősülő magyar állampolgár megállapodást köthet a saját, valamint a vele együtt élő gyermeke egészségügyi szolgáltatásának biztosítására.

(11) A (10) bekezdésben említett megállapodás alapján fizetendő járulék havi összege:

a) a nagykorú állampolgár esetén a (4) bekezdés szerinti minimálbér 75 százaléka,

b) 18 évesnél fiatalabb gyermek esetén a (4) bekezdés szerinti minimálbér 30 százaléka.

(12) A Magyar Köztársaság területén oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató külföldi állampolgár egészségügyi szolgáltatására a (4) bekezdésben meghatározott minimálbér 30 százalékanak megfelelő havi összegű egészségbiztosítási járulék megfizetésének vállalása esetén köthet megállapodást.

(13) Az (1), az (5) és a (8), valamint a (10) és (12) bekezdésben említett megállapodást a kedvezményezett személy javára a járulékfizetés átvállalásával más személy, illetve szerv is megkötheti. A nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulékot, továbbá az egészségbiztosítási járulékot a magyar törvényes pénznemben és a megállapodás megkötése utáni mértékváltozások figyelembevételével kell megállapítani és megfizetni.

R. 8. § (1) A nyugellátásra jogosító szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem [Tbj. 34. §-ának (1), (5) és (8) bek.] szerzésére irányuló megállapodás megkötésére a megállapodást kötő személy - kedvezményezett javára kötött megállapodás esetén a kedvezményezett - lakóhelye szerint illetékes Megyei (Fővárosi) Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság (a továbbiakban: MNYI), a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel nem rendelkező, külföldön élő személy esetében [Tbj. 34. §-ának (5) bek.] a Fővárosi és Pest Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság, vasutaknál a MÁV Rt. Nyugdíj Igazgatóság illetékes.

(2) A Tbj. 34. §-a (5) bekezdésének *b)* pontja szerinti megállapodás megkötésére a megállapodást kötő személyre irányadó öregségi nyugdíjkorhatár - figyelemmel a korkedvezményre is - betöltése után kerülhet sor.

(3) Az egészségbiztosítási ellátás megszerzésére, illetőleg egészségügyi szolgáltatás biztosítására kötött megállapodás [Tbj. 34. §-ának (3), (10) és (12) bekezdése] megkötésére az OEP jogosult.

Tbj. 35. § (1) A megállapodásnak tartalmaznia kell a fizetendő járulék alapját vagy összegét, a nyilvántartásra, adatszolgáltatásra vonatkozó szabályokat.

(2) Az egészségügyi szolgáltatásra megállapodás csak a megállapodás megkötését követő hónap első napjától kezdődő hatállyal, az első hónapra esedékes járulék egyidejű befizetése mellett köthető. Ezt követően a járulékot havonta előre, a tárgyhónapot közvetlenül megelőző hónap 12. napjáig kell megfizetni. A befizetés elmulasztása a megállapodás megszűnését vonja maga után. Az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság a megállapodás megszűnéséig áll fenn.

(3) A 34. § (1) bekezdése és a (8) bekezdés *b)* pontja szerinti megállapodás a megkötése napján, legkorábban a tárgyhónap első napján jön létre. A tárgyhónap első napját megelőző időre megállapodás nem köthető. Ezt követően a nyugdíjbiztosítási járulékot a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell megfizetni. A befizetés elmulasztása a megállapodás megszűnését vonja maga után.

(4) A megállapodás alapján megszerzett jogosultságra - ha e törvény másként nem rendelkezik - a Tny.tv., illetve az Eb.tv. rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) A (4) bekezdés rendelkezéseitől eltérően a 34. § (10) és (12) bekezdése szerint kötött megállapodás alapján egészségügyi szolgáltatás - a sürgősségi ellátás kivételével - a megállapodás megkötését követő hatodik hónap első napjától jár, kivéve, ha a megállapodás megkötésével egyidejűleg az előírt járulék befizetése visszamenőleg hat hónapra megtörtént. Az utóbbi esetben az egészségügyi szolgáltatás a megállapodás megkötését követő hónap első napjától jár.

(6) Megállapodás alapján egészségügyi szolgáltatásra jogosult külföldi részére az igazolást a vele megállapodást kötő igazgatási szerv adja ki. A külföldi állampolgár a járulék befizetését havonta, a befizetés teljesítésének helyén, az igazolás lebélyegzésével igazoltatja.

(7) A 34. § (3) bekezdésének megfelelő megállapodás megkötésére a (2) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy nem kell a járulékot megfizetni arra az időtartamra, amely alatt a megállapodást kötő személy táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben vagy gyermekgondozási díjban részesül.

Akár a nyugdíj megszerzéséhez szükséges szolgálati idő, akár a nyugdíjalapot képező jövedelem szerzésre, illetve egészségügyi szolgáltatás igénybevételének lehetősége céljából történik a megállapodás, annak minimális tartalmi kellékeként a szerződő feleken túl a törvény előírja a fizetendő járulék alapját, összegét, a nyilvántartásra, az adatszolgáltatásra vonatkozó szabályokat.

Egészségügyi szolgáltatás esetében a törvény nem azonnal a megállapodás megkötésétől és az egészségügyi járulék fizetésének kezdetétől teszi lehetővé az egészségügyi szolgáltatások igénybevételét, hanem úgy rendelkezik, hogy az egészségügyi szolgáltatások - az úgynevezett sürgősségi ellátás kivételével - csak a megállapodás megkötését követő 6. hónaptól vehetők igénybe. Lehetőség van arra, hogy a felek ennél hamarabb - a megállapodás megkötését követő hónap első napjától tegyék jogosulttá a szerződéskötőt az egészségügyi szolgáltatások igénybevételére, ennek azonban az a feltétele, hogy a megállapodás megkötésével egyidejűleg az előírt járulékot visszamenőleg 6 hónapra egy összegben megfizesse.

A járulékfizetés alapja a megállapodást kötő személy által megjelölt jövedelem, legfeljebb a járulékfizetési felsőhatár naptári hónapra számított összege, de legalább a megállapodás megkötését megelőző hónap első napján érvényes minimál bér. Nem kell járulékot fizetni arra az időtartamra, amelyre a megállapodást kötő személy táppénzben, baleseti táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben vagy gyermekgondozási díjban részesül.

Baleseti járulék fizetése

A kiegészítő tevékenységű társas vállalkozó után fizetendő baleseti járulék

Tbj. 36. § (1) A társas vállalkozás a kiegészítő tevékenységet folytatónak minősülő társas vállalkozó után a 19. § (4) bekezdésében meghatározott baleseti járulékot fizet. A járulék alapja a társas vállalkozónak a személyes közreműködés alapján kifizetett (elszámolt) járulékalapot képező jövedelem.

(2) A kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozó tevékenységének megszűnése után kifizetett, de a személyes közreműködése alapján járó járulékalapot képező jövedelme után a társas vállalkozás baleseti járulékot köteles fizetni.

Kiegészítő tevékenységet folytatóknak azok a társas vállalkozók minősülnek, akik saját jogú nyugdíjasként végeznek vállalkozói tevékenységet. Az ilyen kiegészítő tevékenységet folytatóknak minősülő társas vállalkozó után a társasvállalkozás 10%-os mértékű, 1999. január 1-jétől 5%-os mértékű baleseti járulékot fizet, melynek alapja a társas vállalkozónak kifizetett (elszámolt) járulékalapot képező jövedelem. A baleseti járulékot a társas vállalkozói jogviszony megszűnését követően kiosztott jövedelem után is meg kell fizetni.

A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozók baleseti járuléka

Tbj. 37. § (1) A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó a 19. § (4) bekezdésében meghatározott baleseti járulékot fizet. A járulék alapja az e tevékenységből származó vállalkozói kivét, átalányadózó esetén az átalányadó alapját képező jövedelem.

(2) A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó a 10. § (1) bekezdésében meghatározott időtartam alatt köteles baleseti járulék fizetésére.

Az az egyéni vállalkozó, aki saját jogú nyugdíjasként végzi a vállalkozói tevékenységét kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozónak minősül, és baleseti járulékfizetésre köteles. A járulék mértéke 10%-os, 1999. január 1. napjától 5%-os, alapja a vállalkozói tevékenységből származó költségként elszámolt összeg (vállalkozói kivét) átalány adózó esetén az átalányadó alapját képező jövedelem. A kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó baleseti járulékfizetési kötelezettsége a vállalkozói igazolvány (engedély) átvételének napjától annak visszaadása napjáig, visszavonás esetén a visszavonás, illetőleg a foglalkozás gyakorlásának eltiltásáról szóló határozat esetén annak jogerőre emelkedése napjáig áll fenn.

1999/58. APEH iránymutatás a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozók baleseti járulék és egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettsége

Tbj. 38. § A 15. § (2) bekezdésében felsorolt személyek után nem kell baleseti járulékot fizetni.

Baleseti egészségügyi szolgáltatásra jogosultak a törvény erejénél fogva a nevelési-oktatási és felsőoktatási intézmény, iskola, iskolarendszeren kívüli oktatásban gyakorlati képzésben részesülő tanulója - a külföldi állampolgár kivételével -, továbbá a szocioterápiás intézetben gyógykezelt elme-, illetőleg szenvedélybeteg; továbbá a fogvatartott személy (örizetbe vett, előzetesen letartóztatott, elzárásra utalt, szabadságvesztés büntetését töltő); a közcélú, valamint a közérdekű munkát végző személy. E személyek után baleseti járulékfizetési kötelezettség senkit nem terhel.

Egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett személyek

Tbj. 39. § (1) A 16. § (1) bekezdésének b)-o) pontjában említett személyek egészségügyi szolgáltatásának fedezetére a központi költségvetés az egészségügyi hozzájárulás bevételeinek átutalásával nyújt fedezetet.

Egészségügyi szolgáltatásra jogosultak a biztosítottakon túl a törvény erejénél fogva a Tbj. 16. § (1) bekezdés a)-o) pontjában felsorolt személyek. A nem biztosított, de a törvény rendelkezése folytán egészségügyi szolgáltatásra jogosultak járulékfizetését a központi költségvetés az egészségügyi hozzájárulás bevételeinek átadásával teljesíti. Az a személy, aki személyazonosító igazolvánnyal rendelkezik, vagy azzal a jogszabály alapján

rendelkeznie kellene és egészségügyi szolgáltatásra, sem biztosítottként, sem biztosított eltartott hozzátartozójaként, sem a törvény rendelkezése alapján nem jogosult, köteles havonta a tárgy hónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér 11%-ának megfelelő összegű egészségbiztosítási járulékot fizetni. Ha ez a kötelezettsége nem a naptári teljes hónapra áll fenn, mert pl. a hónap egy részében mint biztosított már fizetett a törvényben előírt mértékű társadalombiztosítási, illetőleg nyugdíjjárulékot, ez esetben az egészségbiztosítási járulékfizetési kötelezettsége csak a biztosítási jogviszonnyal nem fedezett napokra áll fenn, mértékét a minimálbér egyharmincad részének kiszámításával a napok szorzatával lehet megállapítani.

A díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási, felhasználási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jellegű jogviszonyban, segítő családtagként) személyesen munkát végző személy, amennyiben az e tevékenységéből származó tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a tárgy hónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér havi összegének 30%-át, illetve naptári napokra annak harmincad részét biztosítottnak minősül, és mint biztosított valamennyi társadalombiztosítási ellátásra jogosultságot szerez. A felsorolt jogviszonyokon túlmenően a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személynek minősül az is, aki alapítvány, társadalmi szervezet, társadalmi szervezetek szövetsége, társasházközösség, egyesület, köztestület, közhasznú társaság, kamara, biztosítási önkormányzat, gazdálkodó szervezet - a gazdasági társaságok társas vállalkozónak minősülő üzletvezetői - ügyvezetői kivételével - választott tisztségviselője, továbbá a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezeteinek, valamint az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, illetve magánnyugdíjpénztárak választott tisztségviselője, a helyi önkormányzat választott képviselője (tisztségviselője), a társadalmi megbízatású polgármester, amennyiben járulékalapot képező jövedelemnek minősülő díjazása (tiszteletdíja) eléri a tárgy hónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér havi összegének 30%-át. Az előbbieken felsorolt jogviszonyok esetén, ha a jogviszony alapján járó díjazás nem havi rendszerességgel, hanem időszakonként, vagy a tevékenység befejezését követően kerül kifizetésre, a biztosítási kötelezettséget a díjazás kifizetésekor kell elbírálni. Ha az ilyen személy a biztosítási jogviszony fennállása hiánya okából egészségbiztosítási járulékot fizetett, és utólag a biztosítási jogviszony fennállását megállapítják a foglalkoztató igazolást állít ki a részére, mellyel az illetékes megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztártól (Vasutas Társadalombiztosítási Igazgatóságtól) a befizetett 11%-os mértékű egészségbiztosítási járulék visszaigényelhető.

(2) Az a személy, aki a személyi igazolvánnyal rendelkezik, vagy azzal jogszabály alapján rendelkeznie kellene, és aki e törvény szerint biztosítottnak vagy ilyen biztosított eltartott hozzátartozójának nem minősül és egészségügyi szolgáltatásra a 16. § a)-p) pontja szerint sem jogosult, havonta a tárgy hónapot megelőző hónap első napján érvényes minimálbér 11 százalékának megfelelő összegű egészségbiztosítási járulékot fizet. Ha a járulékfizetési kötelezettség a naptári hónap teljes tartama alatt nem áll fenn, egy naptári napra a minimálbér 30-ad részét kell figyelembe venni.

1999/25. APEH iránymutatás a mezőgazdasági őstermelő, kistermelői tevékenységet folytató személyek egészségbiztosítási járulék és egészségügyi hozzájárulás fizetési kötelezettségéről

(3)-(4)

R. 9. § Abban az esetben, ha a 4. § (1) bekezdése szerint a biztosítási jogviszony fennállását utólag állapítják meg, a biztosítás időszakára a Tbj. 39. § (2) bekezdése alapján már befizetett 11 százalékos mértékű járulék a foglalkoztató által kiállított igazolás benyújtása mellett az illetékes állami adóhatóságtól visszaigényelhető.

V. Fejezet

TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI NYILVÁNTARTÁSOK

Tbj. 40. § (1) Az egészségbiztosítási, a nyugdíjbiztosítási és a magánnyugdíjrendszer működése érdekében olyan egységes nyilvántartás működik, amely biztosítja a befizetések nyilvántartását, beszédését és az ellátások megállapításához szükséges adatokat.

(2)

A Tbj.-ben megfogalmazott és főszabályként érvényesülő arányosság elve alapján a társadalombiztosítás egyes ellátásainak igénybevétele a társadalombiztosítási járulékfizetési kötelezettség teljesítésének függvénye. A társadalombiztosítás anyagi fedezetéhez nemcsak a társadalombiztosítási ellátásokat igénybe vevő személyeknek, hanem az ilyen személyeket foglalkoztató munkáltatóknak (megbízóknak, megrendelőknak stb.) is hozzá kell járulnia. Annak érdekében, hogy a társadalombiztosítás felé teljesített befizetések pontos összege megállapítható, illetőleg azok törvényes mértéke ellenőrizhető legyen a törvény a biztosítottakat, illetőleg a foglalkoztatottakat mindazon adataik rendszeres vagy eseti közlésére kötelezi, amelyek a társadalombiztosítási járulékfizetés és hozzájárulás-fizetési kötelezettségei megállapításához, ennek teljesítéséhez, ellenőrzéséhez és érvényesítéséhez szükségesek. A társadalombiztosítás igazgatási szervei a nyilvántartási rendszerben a Tbj. 42. §-ában meghatározott személyes adatok nyilvántartására és kezelésére jogosultak; a nyilvántartásai adatai közhitelesek. A törvény nem zárja ki velük szemben az ellenbizonyítást sem, azonban a bizonyítási eszközök körét kogens módon meghatározza; mert a közhiteles nyilvántartással szemben kizárólag a foglalkoztatónál vagy a biztosítottnál keletkező eredeti iratok, okmányok vagy azok hiteles másolatával engedi meg az ellenbizonyítást.

Tbj. 41. § (1) A törvényben meghatározott nyilvántartás tartalmazza a foglalkoztatók és a biztosítottak által az e törvényben előírt kötelezettségeik teljesítésével szolgáltatott mindazon adatot, amelyből megállapítható a biztosított javára megfizetett, illetőleg a tőle levont járulék alapja, összege, a biztosítási jogviszony időtartama, valamint a biztosítottat megillető ellátások megállapításához szükséges adatot.

(2)-(3)

(4) Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár és azok igazgatási szervei, a PSZÁF, valamint a magánnyugdíjpénztárak az adatok kezelésével más szervezetet is megbízhatnak, amennyiben az adatvédelem azonos szintjét a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvénynek megfelelően biztosítják.

(5) Az illetékes igazgatási szerv - az adatszolgáltatás módjára kötött megállapodás alapján - a PSZÁF részére a pénztártagok magán-nyugdíjpénztári tagsága jogosultságának megállapításához, ellenőrzéséhez a következő adatokat szolgáltatja:

- a) a biztosított személyes adatai a TAJ-szám megjelölésével,**
- b) a biztosítási jogviszony kezdete,**

c) a foglalkoztató azonosító adatai.

(6)

A társadalombiztosítási nyilvántartások célhoz kötöttek a befizetések nyilvántartása, beszedése illetőleg az ellátás megállapításához szükséges adatokat tartalmazzák. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell mindazon adatot, amelyből megállapítható a biztosított javára megfizetett, illetőleg tőle levont járulék alapja, a járulék összege, a biztosítási jogviszony időtartama, valamint a biztosítottat megillető ellátások megállapításához szükséges egyéb adatok. A nyilvántartási rendszerben az igazgatási szervek a járulékbefizetés tekintetében az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, a szolgálati időszerzés, illetőleg egyéb törvényben meghatározott adatok tekintetében az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, az egészségügyi ellátásra való jogosultság tekintetében az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, mindezek területi szervei, illetőleg magánnyugdíj pénztárak vonatkozásában az Állami Pénztárfelügyelet (ÁPF) vezetik. (2000. április 1. napjától az ÁPF megszűnik és az 1999. évi CXXIV. törvény 12. § (3) bekezdése szerint feladatát a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete veszi át).

VI. Fejezet

AZ ADATSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉG TERJEDELME, ADATVÉDELMI RENDELKEZÉSEK

Tbj. 42. § (1) Az igazgatási szervek a nyilvántartási rendszerben az alábbi személyes adatokat tarthatják nyilván és kezelhetik:

a) személyi adatok (név, leánykori név, anyja neve, születési hely, születés éve, hónapja és napja, TAJ-szám),

b) családi állapot, állampolgárság,

c) lakóhely (tartózkodási hely),

d) foglalkozás, munkahely, munkakör, tevékenység,

e) a rokkantság fokára, az egészségi állapotra, továbbá az élettársra, az eltartott hozzátartozói minőségre és TAJ-számára vonatkozó olyan adatok, amelyek a társadalombiztosítási ellátás megállapításához szükségesek,

f) jövedelemre vonatkozó adatok.

(2)

(3) Az igazgatási szerv, valamint a társadalombiztosítási feladatokat ellátó foglalkoztatók és egyéb szervek nem társadalombiztosítási szerv és természetes személy részére adatot csak törvény, illetve törvény felhatalmazása alapján - a felhasználás céljának és jogalapjának egyidejű megjelölése mellett - jogszabályban meghatározott módon szolgáltathatnak.

(4) A bíróságok, az ügyészségek, a büntülődzés és a büntetés-végrehajtás szervei, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatok feladataik ellátása érdekében - a rájuk vonatkozó törvényekben meghatározott célok és feltételek teljesülése esetén - e törvény felhatalmazása alapján - a TAJ-szám kivételével - a nyilvántartásba felvett adatok teljes körének igénylésére jogosultak. A rendőrség és a büntetés-végrehajtás szervei a fogvatartottak tekintetében jogosultak a TAJ-szám igénylésére is.

Az igazgatási szerv nyilvántartása a foglalkoztatók és a beállásra kötelezett személyek által benyújtott bizonylatokon alapul. A foglalkoztatók, valamint az egyéni vállalkozók az általuk foglalkoztatott biztosítottak minősülő személyekről kötelesek egyéni nyilvántartást

vezetni - a törvényben foglalt kivételekkel -. A foglalkoztatót, az egyéni vállalkozót és a Tbj. rendelkezései alapján biztosított vagy biztosított eltartott hozzátartozójának nem minősülő, de személyazonosító igazolvánnyal rendelkező vagy azzal jogszabály alapján rendelkezni köteles személyt a foglalkoztatói minőség, illetve a biztosítási kötelezettség keletkezésének napjától számított három munkanapon belül az illetékes igazgatási szervnél nyilvántartásba vétel céljából a törvényben meghatározott adatszolgáltatási kötelezettség terheli.

Ha a foglalkoztató, egyéb szerv vagy személy valótlan adatok feltüntetésével a biztosítási jogviszony fennállását vagy annak hiányát eredményező bejelentést tesz annak jogkövetkezményeit a Tbj. 55., 56. §-ában foglalt rendelkezések szerint viselni köteles.

Az igazgatási szervek adatszolgáltatási kötelezettsége (és jogosultsága is) korlátozott, a rendőrség és a büntetés-végrehajtás szervei részére a nyilvántartásba vett adatok teljes körét - ideértve a TAJ-számot is - kötelesek szolgáltatni, de kizárólag az általuk fogvatartott személyek tekintetében; a bíróságok, ügyészségek a bűnüldözés és a büntetés-végrehajtás szervei, valamint a nemzetbiztonsági szolgálat szervei részére - a TAJ-szám kivételével - a nyilvántartásba vett adatok teljes körét szolgáltatathatják, míg egyéb nem társadalombiztosítási szerv vagy természetes személy részére adatot csak törvény vagy törvény felhatalmazása alapján - a felhasználás céljának és jogalapjának megjelölése mellett - jogszabályban meghatározott módon szolgáltathatnak.

Tbj. 43. § (1) A 42. § (1) bekezdés alapján nyilvántartásba vett adatokból

- a) az állami adóhatóság az adókötelezettség ellenőrzése érdekében az a) pontja,**
- b) a munkaügyi és szociális igazgatás szervei az ellátás megállapítása, folyósítása, munkaügyi ellenőrzés céljából a TAJ-szám alkalmazásával az a)-d) és f) pontjai,**
- c) az egészségügyi ellátást nyújtó szervek (személyek) az egészségügyi szolgáltatói feladataik ellátása érdekében a TAJ-szám alkalmazásával az a)-e) pontjai,**
- d) az okmányirodák kijelöléséről és illetékességi területéről szóló kormányrendeletben meghatározott - körzetközponti feladatokat ellátó - települési (fővárosi kerületi) önkormányzatok jegyzői és a cégbíróságok külön törvényben meghatározottak**

Lényegesen szűkebb körben kizárólag tevékenységük céljához kötött adatok igénylésére jogosultak a Tbj. 43. § (1) bekezdés a)-d) pontjában felsorolt szervezetek. Az adókötelezettség ellenőrzése érdekében az adóhatóság kizárólag a személyi adatok (név, leánykori név, anyja neve, születési hely, születés éve, hónapja és napja, TAJ-szám igénylésére a lakóhely (tartózkodási hely) a foglalkozás, munkahely, munkakör, illetőleg tevékenység, továbbá a jövedelemre vonatkozó adatok igénylésére jogosult.

A munkaügyi és a szociális igazgatás szervei a törvényben meghatározott célból a fent részletezett személyes adatok, a családi állapot, az állampolgárság, a lakóhely (tartózkodási hely), továbbá a foglalkozás, munkahely, munkakör, a végzett tevékenység adata iránt érdeklőhetnek; az egészségügyi ellátást nyújtó szervek (személyek) az egészségügyi szolgáltatói feladatok ellátása érdekében a jövedelemre vonatkozó adatok kivételével valamennyi az igazgatási szervek nyilvántartási rendszerében szereplő adatok igénylésére jogosultak. Mind a munkaügyi és szociális igazgatás szervei, mind az egészségügyi ellátás szervei jogosultak a TAJ-szám ismeretére is.

A gazdasági kamarák - 1998. június 16-ai hatállyal -, illetőleg a cégbíróságok ugyancsak jogosultak külön törvény felhatalmazása alapján a tevékenységük ellátásához szükséges és a társadalombiztosítás igazgatási szerveinek nyilvántartásában szereplő adatok igénylésére.

A társadalombiztosítási nyilvántartás közhiteles, de nem nyilvános, abba kizárólag az érintett tekinthet bele, aki egyúttal a róla nyilvántartott adatokról felvilágosítást is kérhet.

Az igazgatási szervek nyilvántartása statisztikai célból - oly módon hogy abból az adott személyek (szervezetek) ne legyenek azonosíthatók átadható.

Ha bármely - a Tbj.-ben nem szabályozott esetben - adattovábbításra van szükség, az adatnak más hatóság számára csak akkor szolgáltatható ki, ha ahhoz az érintett írásban előzetesen hozzájárul.

Annak érdekében, hogy a polgároknak a társadalombiztosítási igazgatás szerveinek nyilvántartásában szereplő személyes adatai megfelelő védelmet kapjanak, a szerv vezetőjét terheli a felelősség.

E körben kötelezettsége van arra, hogy megfelelő ellenőrzési rendszert alakítson ki, adatvédelmi szabályzatot adjon ki, technikai és egyéb szervezési intézkedéseket tegyen az adatvédelem érdekében.

szerinti adatok igénylésére jogosultak.

(2) A 42. § (1) bekezdése szerinti adatok statisztikai célra felhasználhatók és statisztikai célú felhasználásra - személyazonosításra alkalmatlan módon - átadhatók.

(3) Az e törvényben nem szabályozott esetben adatok továbbításának csak akkor van helye, ha ahhoz az érintett írásban hozzájárult.

(4) A társadalombiztosítási nyilvántartásba az érintett betekinthez, a róla nyilvántartott adatairól felvilágosítást kérhet.

(5) Az igazgatási szervek, továbbá a társadalombiztosítási feladatokat ellátó foglalkoztató, illetőleg egyéb szerv vezetője a polgárok személyes adatai védelméért való felelősségének körében köteles olyan technikai és szervezési intézkedéseket tenni, ellenőrzési rendszert kialakítani és adatvédelmi szabályzatot kiadni, amely biztosítja az adatvédelmi követelmények teljesülését.

VII. Fejezet

A JÁRULÉKKÖTELEZETTSÉG TELJESÍTÉSÉNEK ELJÁRÁSI SZABÁLYAI

Nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése

Tbj. 44. § (1) A foglalkoztató - az egyéni vállalkozó és az egyéb szerv is - köteles a társadalombiztosítás céljait szolgáló, jogszabályban meghatározott nyilvántartás vezetésére és ezekről adatszolgáltatás teljesítésére.

(2) Az igazgatási szervek felhívására, megkeresésére az adatszolgáltatást 15 napon belül kell teljesíteni.

(3) Az a szerv (szervezet), amely a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény 1. §-ának (1) bekezdése alapján nem minősül bejegyzésre kötelezett cégnek, vagy e törvény 4. §-ának b) pontja alapján egyéni vállalkozónak, a megalakulásától, létrejöttétől számított 15 napon belül köteles a székhelye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási igazgatási szervhez nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni:

- a) a nevét (elnevezését), rövid cégnevét,**
- b) címét, székhelyét, telephelyét,**
- c) megalakulása, létrejötte napját, alapító okirata keltét,**
- d) képviselőre jogosultak nevét, lakóhelyét,**

- e) jogelődjének nevét,
- f) az általa foglalkoztatottak számát,
- g) adóazonosító számát, bankszámlaszámát.

(4) A foglalkoztatónak minősülő természetes személy a lakóhelye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási igazgatási szervhez köteles bejelenteni nevét, címét és az általa foglalkoztatottak számát, a foglalkoztatás kezdetét követő 15 napon belül.

(5) Az igazgatási szervek nem kérhetik olyan adat ismételt közlését, amely a kötelezett bejelentésében, bevallásában már szerepelt. A járulék és hozzájárulás fizetésére kötelezett jövedelemadatai, ha azt az illetékes adóhatóságtól kéri, nem esik az előző korlátozás hatálya alá.

Tbj. 45. § (1) A 4. § n) pontjában meghatározott személy a foglalkoztatójához az általa választott magánnyugdíjpénztár megnevezését, címét, bankszámlájának számát, biztosítottá válásától számított 15 napon belül bejelenti.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak a 4. § o) pontjában meghatározott önkéntesen csatlakozó személyre is irányadók.

(3)

(4) A társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe történő visszalépés esetén a biztosított egyéni számláján nyilvántartott, a tag jogszerű követelésének megfelelő összeget a magánnyugdíjpénztár - a foglalkoztató és a tag egyidejű tájékoztatása mellett - a visszalépési kérelem kézhezvételétől számított 60 napon belül köteles a biztosított személyi adataira és TAJ számára hivatkozással a Nyugdíjbiztosítási Alap javára átutalni és az átutalásról bevallást benyújtani. A bevallás havi bontásban tartalmazza a biztosított egyéni számláján jóváírásra került összeget.

A Tbj. 44. § (1)-(5) bekezdései, valamint a 45. § a járulékfizetési kötelezettség teljesítésével kapcsolatos eljárási szabályokat, konkrétan a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének szabályait tartalmazzák. A nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség fő kötelezettjei a foglalkoztatók, akik az igazgatási szervek felhívására adatszolgáltatást kötelesek a kötelezően vezetett nyilvántartásuk alapján 15 napon belül teljesíteni.

A Tbj. új 44. § (3) bekezdése annak a szervnek (szervezetnek) is kötelezővé teszi a törvényben meghatározott adatok nyilvántartását, amelyek a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény értelmében nem minősülnek bejegyzésre kötelezett cégnek vagy a Tbj. rendelkezése szerint egyéni vállalkozónak. Az ilyen cégek a megalakulástól (létrejöttüktől) számított 15 napon belül kötelesek a székhely szerint illetékes nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási igazgatási szervhez nyilvántartásba vétel céljából bejelentkezni és bejelentkezésükben bejelenteni mindazokat a törvényben taxatív felsorolt adatokat, amelyek a járulékkötelezettség teljesítésének ellenőrzése szempontjából lényegeseek. A foglalkoztatónak minősülő természetes személyt is terheli ez a kötelezettség, ezért lakóhelye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási és egészségbiztosítási igazgatási szervhez köteles bejelenteni, nevét, címét és az általa foglalkoztatottak számát a foglalkoztatás megkezdésétől számított 15 napon belül.

A törvény lehetőséget ad a magán nyugdíjpénztár tagjának arra, hogy korábbi döntését megváltoztatva a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe térjen vissza. Ebben az esetben a biztosított egyéni számláján nyilvántartott - a tag jogszerű követelésének megfelelő összeget - a magán nyugdíjpénztár a visszalépési kérelem kézhezvételétől számított 60 napon belül köteles a Nyugdíjbiztosítási Alap javára átutalni. Az átutalással egyidejűleg bevallást is

köteles benyújtani és az átutalás megtörténtéről a foglalkoztatót és a tagot egyidejűleg írásban köteles értesíteni.

R. 9/A. § (1) A biztosított a magánnyugdíjpénztárhoz való csatlakozása visszavonásáról szóló nyilatkozatáról az érintett magánnyugdíjpénztár mellett egyidejűleg valamennyi foglalkoztatóját is tájékoztatni köteles.

(2) A magánnyugdíjpénztár a Tbj. 45. §-ának (4) bekezdésében meghatározott bevallást a biztosított lakóhelye szerint illetékes MNYI-hez nyújtja be, és teljesíti az egyéni számlán jóváírt összeg átutalását. A bevallás tartalmát és módját a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: PSZÁF) a Pénzügyi Közlönyben teszi közzé.

(3) A (2) bekezdés szerint kell eljárni akkor is, ha a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 28. §-ának (2) bekezdése alapján a rokkant, illetőleg a Tny. 44/C. §-ának (1) bekezdése alapján a jogszerző saját döntése szerint az egyéni számláján lévő összeget, illetve a jogszerzőnek a felhalmozási időszakban bekövetkezett halála esetén a hozzátartozó döntése alapján az egyéni számlán a rá eső részt kell átutalni a Nyugdíjbiztosítási Alap javára.

Társadalombiztosítási egyéni nyilvántartás

Tbj. 46. § (1) A foglalkoztató a tevékenységében személyesen közreműködő biztosított személyek adatait oly módon köteles nyilvántartásba venni és erről a magánszemélynek igazolást adni, hogy abból a törvényben előírt adatok a munkavégzés (tevékenység) megkezdésétől megállapíthatók legyenek. A nyilvántartásba vétel elmulasztása miatt a foglalkoztatót az Art. szerint megállapítható mulasztási bírság - a nyilvántartásba nem vett személyenként - terheli.

2000/76. APEH iránymutatás a foglalkoztatók nyilvántartásba vételi kötelezettségéről

(2) A foglalkoztató a biztosítottokról - az egyéni vállalkozó a biztosítással összefüggő adatairól - köteles a külön törvényben meghatározottak szerint olyan nyilvántartást vezetni, amely tartalmazza a biztosított nevét és személyi adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, a magánnyugdíjpénztári tagságára vonatkozó adatot, a foglalkoztató adatait, a biztosítási időre és a szolgálati időre vonatkozó adatokat, a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét, továbbá a biztosított után fizetett tételes összegű egészségügyi hozzájárulást. A Munka Törvénykönyve Harmadik részének XI. fejezete alapján foglalkoztatott munkavállalót a kölcsönbeadó köteles nyilvántartásba venni.

Tbj. 47. § (1) A 46. § (2) bekezdése szerinti nyilvántartást a foglalkoztató minden év végén lezárja, archiválja és arról a tárgyévet követő év március 31. - egyéni vállalkozó a tárgyévet követő év április 30. - napjáig az igazgatási szervhez adatszolgáltatást teljesít.

(2) A nyilvántartás adatairól a foglalkoztató megszűnésekor 30 napon belül, illetőleg - ha a biztosított vagy halála esetén hozzátartozója nyugdíjigényt terjesztett elő - soron kívül kell teljesíteni az (1) bekezdésben előírt adatszolgáltatást.

(3) A foglalkoztató a tárgyévet követő év január 31. napjáig köteles a nyilvántartás adataival egyező igazolást kiadni a biztosított részére a tárgyévben levont járulékok (tagdíj) összegéről és az azok alapjául szolgáló jövedelmekről a jövedelemigazolásához csatoltan. A biztosítással járó jogviszony év közben történő megszűnése esetén az igazolást soron kívül kell kiadni.

1999/84. APEH iránymutatás a foglalkoztatott által fizetendő nyugdíjjárulék elszámolása és nyilvántartása

(4) Az ONYF a tárgyévet követő év október 31. napjáig a foglalkoztatók adatszolgáltatása alapján értesíti a biztosítottat - ide nem értve a kizárólag egyéni vállalkozóként biztosított személyt - a nyilvántartásba vett és a tárgyévre vonatkozó biztosítási idejéről, valamint nyugdíjjárulék köteles keresete (jövedelme) összegéről. Az értesítést első ízben a 2000. évre vonatkozó adatokról kell kiküldeni.

Tbj. 48. § (1) Az igazgatási szerv a foglalkoztatók rendelkezésére bocsátja a nyilvántartás vezetéséhez szükséges számítógépes programot és informatikai utasítást. Azon foglalkoztatók részére pedig, akik nem számítógépen vezetik a nyilvántartást, az igazgatási szerv kormányrendeletben meghatározott módon a szükséges nyomtatványokat közzéteszi.

(2) A foglalkoztató a nyilvántartást az adatszolgáltatási nyomtatványon is teljesítheti, amit az igazgatási szerv köteles elfogadni.

(3) A nyilvántartás elektronikus vagy optikai adathordozón is megőrizhető, ha az alkalmazott módszer biztosítja a nyilvántartás összes adatainak késedelem nélküli előállítását, folyamatos leolvashatóságát, illetőleg kizárja az utólagos módosítás lehetőségét.

A foglalkoztatók és az egyéni vállalkozók az általuk foglalkoztatott biztosítottakat a biztosítási jogviszony keletkezésétől számított három munkanapon belül kötelesek nyilvántartásba venni. A törvény a személy azonosíthatósága, illetőleg az általa teljesített befizetések ellenőrizhetősége és az ennek alapján járó szolgáltatások kiszámítása érdekében kogens módon határozza meg a nyilvántartás szükségszerű adatait. A nyilvántartás vezethető adatszolgáltatási nyomtatványon, illetve tárolható számítógépes rendszerben, az ehhez szükséges számítógépes programot és informatikai utasítást a társadalombiztosítás igazgatási szervei bocsátják kérésre a foglalkoztatók rendelkezésére. A nyilvántartás vezetésére kötelezettek - általános szabályként - évente egyszer kötelesek adatszolgáltatásra, illetőleg a nyilvántartás adataival egyező igazolás kiadására.

A törvény az igazgatási szerv részére lehetővé teszi, hogy a nyilvántartás adatait elektronikus vagy optikai adathordozón őrizze. Ennek az a feltétele, hogy az ilyen módszer mellett is a nyilvántartás összes adata késedelem nélkül előállítható, folyamatosan leolvasható legyen, illetőleg kizárja az adatok utólagos módosításának lehetőségét.

A foglalkoztatónak a társadalombiztosítási szervéhez az adatszolgáltatás a tárgyévet követő év március 31. napjáig, egyéni vállalkozó a tárgyévet követő év április 30. napjáig köteles teljesíteni.

Soron kívül kell az adatszolgáltatási kötelezettséget teljesíteni a foglalkoztatónak, ha a foglalkoztató megszűnik, ez esetben a megszűnéstől számított 30 napon belül, illetve akkor is, ha a biztosított, vagy halála esetén hozzátartozója nyugdíjigényt terjesztett elő. Ugyancsak soron kívül terheli az igazolás kiadási kötelezettség a biztosított részére abban az esetben, ha a biztosítással járó jogviszony évközben szűnik meg.

Hosszú idő óta megoldhatatlannak látszó probléma végére tett pontot a jogalkotó akkor, amikor a Tbj. 47. § (4) bekezdésének megalkotásával lehetővé teszi a biztosítottak számára, hogy folyamatosan - évente - tájékozódjanak szolgálati időnek minősülő biztosítási jogviszonyuk időtartamáról, illetve nyugdíjjárulék köteles keresetük összegéről. Így sem a szolgálati idő, sem a nyugdíj alapját képező jövedelem tekintetében nem érheti meglepetés a nyugdíjba menni szándékozó biztosítottat, mint ahogy az előtte korábban igen gyakran előfordult.

Az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság első ízben 2000. évre vonatkozóan 2001. október 31-éig, ezt követően pedig minden év október 31. napjáig a foglalkoztatók által megküldött adatok alapján értesíti a biztosítottat a nyilvántartásba vett és tárgyévre vonatkozó biztosítási idejéről, illetőleg a nyugdíjjárulék köteles jövedelme összegéről. Nem kap ilyen értesítést a kizárólag egyéni vállalkozóként biztosított személy.

Tbj. 49. §

A rendelkezést hatályon kívül helyezte az 1999. évi XCIX. törvény 2000. január 1. napjával.

R. 10. §

R. 10/A. §

R. 11. §

R. 12. § (1) A Tbj. 39. §-ának (2) bekezdése alapján 11%-os egészségbiztosítási járulék megfizetésére kötelezett személy a fizetési kötelezettségét első ízben a bejelentést követő hónap 12-éig, ezt követően havonta, a tárgyhót követő hónap 12-éig teljesíti.

(2) A Tbj. 39. §-ának (2) bekezdésében meghatározott személy nem fizet 11%-os egészségbiztosítási járulékot arra az időtartamra, amely alatt a járulékot a Tbj. 34. §-ának (3) bekezdése szerint kötött érvényes megállapodás alapján fizeti.

R. 13. § (1)

(2) A foglalkoztató a Tbj. 44. §-ának (3)-(4) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettségének az erre rendszeresített nyomtatványon tesz eleget.

(3) Az adatok változását a változás bekövetkezését követő 15 napon belül kell a (2) bekezdésben említett nyomtatványon bejelenteni.

(4) Az igazgatási szerv a foglalkoztató számára nyilvántartási számot állapít meg, melyről 30 napon belül értesíti a foglalkoztatót.

R. 13/A. § (1) Amennyiben a biztosított az értesítésben közölt adatokkal nem ért egyet, az adatszolgáltató foglalkoztatónál - a Tbj. 4. §-a a) pontjának 6. alpontja szerinti foglalkoztató esetén a munkáltatónál - adategyeztetést kezdeményezhet. A foglalkoztató a biztosítottat 15 napon belül írásban tájékoztatja a biztosított észrevételeivel kapcsolatos megállapításairól, egyidejűleg - ha az adatokat hibásan közölte - köteles korábbi adatszolgáltatását módosítani. Ha az egyeztetés nem vezetett eredményre, a biztosított a lakóhelye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnél kérhet adategyeztetést. Az igazgatási szerv az adategyeztetést 90 napon belül lefolytatja, és erről írásban értesíti a foglalkoztatót és a biztosítottat, valamint szükség esetén intézkedik az adathelyesbítésről, utólagos adatszolgáltatásról.

(2) Az OEP a nyilvántartása szerint TAJ számmal rendelkező személyek TAJ számát, személyi és lakcímadatait, valamint azok változását az ONYF-nek átadja. Az adatszolgáltatás módjára az OEP és az ONYF megállapodást köt.

A járulék megállapítása, bevallása, megfizetése

Tbj. 50. § A foglalkoztató a biztosítottnak a tárgyhónapban kifizetett (juttatott), járulékalapot képező jövedelme alapján köteles a járulékok összegét megállapítani, a biztosítottat terhelő járulékot levonni. A megállapított járulékok összegét csökkenteni kell a biztosított részére a tárgyhónapban visszafizetett nyugdíjjárulék összegével - ideértve a magán-nyugdíjpénztári tagsággal összefüggő nyugdíjjárulék túlfizetést is - és az így kiszámított tárgyhavi járulékot az Art.-ban (1-2. számú melléklet) meghatározottak szerint az állami adóhatóságnak bevallani és megfizetni. A foglalkoztató - a tárgyhavi jövedelem kifizetésével egyidejűleg - a biztosítottat írásban tájékoztatja az általa fizetett

társadalombiztosítási járulékról, baleseti járulékról, a biztosított jövedelméből levont egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékról, illetőleg túlvonás miatt a részére visszafizetett (átutalt) nyugdíjjárulékról, valamint a tagdíj összegéről.

A törvény újonnan megfogalmazott 50. §-a - összhangban az új 47. § (4) bekezdéssel - a foglalkoztató számára kötelezően előírja a biztosított írásbeli tájékoztatását arról, hogy az adott hónapban milyen összegű társadalombiztosítási járulékot, baleseti járulékot fizetett, illetve, hogy a biztosított jövedelméből milyen összegű nyugdíjjárulék, illetőleg egészségbiztosítási járulék levonást eszközölt. A foglalkoztató ezt a tárgyhavi jövedelem kifizetésével egyidejűleg köteles a biztosítottnak átadni.

A tájékoztatás mellett természetesen a foglalkoztató kötelezettsége, hogy a tárgyhónapban kifizetett juttatások járulékalapot képező részéből a járulékok összegét megállapítsa, illetőleg azt a biztosítottat terhelő összeg erejéig a jövedelemből levonja.

R. 14-15. §

R. 16. §

R. 17. § (1) A Tbj. 46. §-ának (1) bekezdése szerinti nyilvántartás tartalmazza a biztosított természetes azonosító adatait, a biztosítással járó jogviszony megnevezését, a biztosítási kötelezettség kezdetét, továbbá az igazolás átvételének elismerését.

(2) Igazolásnak minősül a foglalkoztatási jogviszonyra irányuló szerződés, amennyiben az a foglalkoztatás (tevékenység) megkezdésekor a foglalkoztatott részére átadásra került.

R. 17/A. § (1) A Tbj. 51. §-ának (1) bekezdésében foglaltak végrehajtására a bevallás teljesítéséhez szükséges formanyomtatványt vagy számítógépes programot, informatikai utasítást és az adatszerkezetet a PF a Pénzügyi Közlönyben és a Társadalombiztosítási Közlönyben közzéteszi és a foglalkoztatók, a tagdíjat fizetők rendelkezésére bocsátja. A foglalkoztató az adott magánnyugdíjpénztárhoz a legalább 20 főt meghaladó tagdíjbevallást a PF által rendszeresített és a kötelezettek rendelkezésére bocsátott számítógépes programmal állítja elő, vagy adatszolgáltatási kötelezettségét azzal megegyező adatszerkezetű számítógépes állományban teljesíti. Kérelemre a magánnyugdíjpénztár engedélyezheti, hogy a foglalkoztató a bevallást az előírt nyomtatványon teljesítse.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bevallásokat elsősorban postai úton kell benyújtani a magánnyugdíjpénztárhoz.

(3) A mágneses lemezen, illetőleg elektronikus úton benyújtott bevalláshoz csatolni kell a Tbj. 51. §-ának (1) bekezdése szerinti bevallás összesített adatainak egy kinyomtatott, aláírással hitelesített példányát. A foglalkoztató egyidejűleg írásban nyilatkozik arról, hogy a mágneses lemezen, vagy az elektronikus úton benyújtott bevallás az előírt, tagonként részletezett bevallásokat tartalmazza.

(4) A magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban: Mpt.) 24. §-ának (4) bekezdése alapján a tagdíjfizetésre kötött megállapodás esetén a tagdíjfizetési kötelezettség előírása a magánnyugdíjpénztárral kötött szerződés szerint történik. A magánnyugdíjpénztárral megállapodást kötő személy a megállapodás megkötésekor köteles bemutatni a Tbj. 34. §-ának (1), (5) és (8) bekezdése szerinti megállapodás esetén az MNYI-val megkötött megállapodást.

(5)

R. 18. § (1) Az egyéni vállalkozó 15 napon belül köteles bejelenteni a telephelye (állandó lakhelye) szerint illetékes MEP-hez

a) a vállalkozói igazolvány (engedély) átvételének, visszaadásának (visszavonásának) időpontját,

b) az egyéni ügyvéd és az egyéni szabadalmi ügyvivő az ügyvédi, a szabadalmi ügyvivői kamarai tagság kezdetének, megszűnésének, valamint szüneteltetésének időpontját,

c) a közjegyző és az önálló bírósági végrehajtó a szolgálat keletkezésének, megszűnésének időpontját.

A bejelentésnek tartalmaznia kell az egyéni vállalkozó személyi adatait (nevét, leánykori nevét, születési helyét, TAJ-számát, anyjának leánykori nevét), telephelyét (fióktelephelyét, fióktelephelyeit) és állandó lakóhelyét, a vállalkozói igazolványt (engedélyt, jogosítványt) kiadó szerv megnevezését.

(2) Az egyéni vállalkozó, ha

a) a Tbj. 4. §-ának f) pontja szerinti ellátást állapítottak meg részére, illetőleg annak folyósítását megszüntették (szüneteltették), a megállapítás, megszüntetés időpontját követő

b) legalább heti 36 órás munkaviszonyt létesített, vagy ilyen jogviszonya megszűnt, a létesítéstől, a megszüntetésétől számított,

c) közép- vagy felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytat, a tanulói, hallgatói jogviszonyának kezdő időpontjától számított, illetőleg a vállalkozói tevékenység kezdetét követő

15 napon belül az (1) bekezdésben említett igazgatási szervnél bejelentést tesz.

Tbj. 51. § (1) A foglalkoztató a biztosítottnak a tárgyhónapban kifizetett (juttatott) járulékalapot képező jövedelme alapján köteles a tagdíj összegét megállapítani és levonni, az érintett magánnyugdíjpénztárnak bevallani és megfizetni a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig. A helyi önkormányzatok nettó finanszírozásában részt vevő szervek esetében a tagdíjbevallás benyújtási és befizetési határideje a tárgyhónapot követő hónap 20. napja. A havi tagdíjbevallásban a levont tagdíj alapját és összegét - név és TAJ-szám jelölésével - biztosítottanként kell feltüntetni.

(2) A biztosított pénztártagtól levont tagdíj megállapítására az Art. nyugdíj- és egészségbiztosítási járulék megállapítására vonatkozó rendelkezéseit az e törvényben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni. A tagdíj önellenőrzésére a nyugdíjjárulék önellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a tagdíj önellenőrzésénél az Art. szerinti kerekítés szabályai nem érvényesülnek. Az önellenőrzést tagonként, vonatkozási időszakonként ahhoz a magánnyugdíjpénztárhoz kell benyújtani, ahol a pénztártag tagsági jogviszonya az önellenőrzés benyújtásának időpontjában fennáll.

(3) Az egyéni vállalkozó a magánnyugdíjpénztári tagdíját a 29. §-ban meghatározott járulékalap figyelembevételével negyedévenként állapítja meg és a tárgynegyedévet követő hónap 12. napjáig vallja be és fizeti meg az érintett magánnyugdíjpénztárnak. Az egyéni vállalkozó tagdíjbevallási kötelezettségének - az adóbevallásra előírt határidőben - évi egyszeri tagdíjbevallással tehet eleget, feltéve, hogy a tagdíjat a minimálbér alapulvételével negyedévente megfizeti, és a megfizetett tagdíj, valamint a 29. § szerinti járulékalap figyelembevételével megállapított tagdíjkülönbözetet a bevallással egyidejűleg rendezi. Amennyiben az egyéni vállalkozó tagdíjfizetési kötelezettsége megszűnik, a tagdíj bevallását és befizetését a kötelezettség megszűnését követő hónap 12. napjáig kell teljesíteni.

(4) A tagdíjbevallást a PSZÁF által rendszeresített nyomtatványon vagy a kötelezett rendelkezésére bocsátott számítógépes program használatával, elektronikus adathordozón kell benyújtani. A bevallás részletes szabályait kormányrendelet tartalmazza.

(5) A magánnyugdíjpénztár a bevallás és a befizetés adatait havonta, egyéni vállalkozó esetében negyedévente felülvizsgálja, a tartozást kimutatja. Hibás vagy hiányos bevallás esetén - a bevallás beérkezését követő 30 napon belül - a hiány pótlására, a hiba kijavítására megfelelő határidő kitűzésével szólítja fel a foglalkoztatót (egyéni vállalkozót). Ha az előírt

határidőig a hiány pótlására, az eltérés rendezésére nem kerül sor, a bevallás adatainak és a pénztártag természetes azonosítóinak közlésével egyidejűleg a magánnyugdíjpénztár soron kívül ellenőrzést kér az adóhatóságtól.

(6) A befizetési kötelezettség elmulasztása, illetőleg részbeni teljesítése esetén a magánnyugdíjpénztár a tartozás 8 napon belüli megfizetésére szólítja fel a foglalkoztatót (egyéni vállalkozót). Ha a foglalkoztató a tartozást nem fizeti meg, a magánnyugdíjpénztár - a pénztártag egyidejű értesítése mellett - soron kívül kezdeményezi az állami adóhatóságnál a tartozás behajtását, a végrehajtási eljárás megindítását.

A foglalkoztató amennyiben alkalmazott biztosítottja magán nyugdíjpénztári tag a biztosított által választott magán nyugdíjpénztárként külön kimutatja és a nyugdíjpénztárnak megküldendő bevalláson bejelenti a biztosítottaktól levont tagdíj alapját és összegét, egyben befizeti a levont tagdíjat.

A tagdíj önellenőrzésére a nyugdíjjárulék önellenőrzésére vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal, hogy a tagdíj önellenőrzésénél a Art. szerinti kerekítésre nincs lehetőség. Az önellenőrzést ahhoz a magán nyugdíjpénztárhoz kell benyújtani, ahol a pénztártag tagsági jogviszonya az önellenőrzés benyújtásának időpontjában fennáll.

Az egyéni vállalkozó évi egyszeri tagdíjbevallással tehet eleget tagdíjbevallási kötelezettségének - az adóbevallásra előírt határidőben - feltéve, hogy a tagdíjat addig is a minimálbér alapulvételével negyedévente megfizeti és a megfizetett tagdíj és a járulékalap alapján ténylegesen járó tagdíj különbözetét egyidejűleg rendezi.

A Tbj. 51. §-ának újonnan megfogalmazott (5) és (6) bekezdése a magán nyugdíjpénztár számára írja elő azt a kötelezettséget, hogy a törvényben meghatározott rendszerességgel a bevallás és a befizetés adatait egyeztesse, illetőleg az esetleges hiányosságosságra az érintett pénztártag figyelmét felhívja. Ezt az ellenőrzést a magánnyugdíjpénztár az egyéni vállalkozó tag esetében negyedévente, míg más pénztártag esetében havonta elkészíti. A hibás vagy hiányos bevallásnak az a jogkövetkezménye, hogy annak beérkezését követő 30 napon belül az egész eljárás írásbeliségéből adódóan természetesen írásban - jogkövetkezményekre való figyelmeztetés terhe mellett - a hiányok pótlására vagy a megadott határidő alatt a hiba kijavítására szólítja fel a foglalkoztatót (egyéni vállalkozót). Ha a határidő eredménytelenül telik el, ez esetben a felhívás eredménytelenségének az a szankciója, hogy a magán nyugdíjpénztár az adóhatóságtól - megadva a pénztártag természetes személy adó azonosítóját - soron kívüli ellenőrzést kér.

Ha az ellenőrzés eredményeként megállapítható, hogy a foglalkoztató befizetési kötelezettségét a magán nyugdíjpénztár felé elmulasztotta, úgy írásban felszólítja a foglalkoztatót a hiányzó összeg kifizetésére, melyre a törvény 8 napos határidőt ad. Ennek eredménytelensége esetén a tartozás adók módjára hajtható be, melynek céljából a magánnyugdíjpénztár az állami adóhatóságnál a tartozás behajtása iránt végrehajtási eljárást indít. Minderről a pénztártagot egyidejűleg értesíti.

A magánnyugdíjról és a magánnyugdíj pénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény (a továbbiakban Mpt.) lehetővé teszi mind a munkáltató, mind a magánnyugdíjpénztár tag részére, hogy a biztosított részéről befizetésre került tagdíjon felül további összeget - a tagdíjalap mértéke 10 százalékáig - kiegészítésként a nyugdíjpénztárba befizessen. Ez a lehetőség nem csak a munkáltatót, hanem a foglalkoztatott nyugdíjpénztár tagot is megilleti. A tagdíj kiegészítés megállapítására, bevallására, befizetésére, ellenőrzésére és behajtására a tagdíjra vonatkozó rendelkezéseket megfelelően alkalmazni kell.

(7) Ha a foglalkoztató a bevallás szerinti fizetési kötelezettségét csak részben teljesíti, a befizetett tagdíjat a magánnyugdíjpénztár az érintett pénztártagok között tagdíjnagyságuk arányában, az 53. §-ban foglaltaknak megfelelően számolja el.

2000/76. APEH iránymutatás a foglalkoztatók nyilvántartásba vételi kötelezettségéről

(8) A foglalkoztatót - a levont, de a pénztárnak meg nem fizetett tagdíj miatt - a mulasztási bírság és a késedelmi pótlék mellett a pénztártagnak okozott kár megtérítése is terheli.

(9) Az Mpt. 26. §-a szerinti kötelezettségvállalás alapján megállapított tagdíjkiegészítés megállapítására, bevallására és befizetésére, ellenőrzésére, behajtására és végrehajtására a tagdíjra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

R. 19. § (1) A Tbj. 51. §-ának (1) bekezdésében meghatározott bevalláson az összes, a tárgyhónapban foglalkoztatott, az adott magánnyugdíjpénztárhoz tartozó pénztártag adatait fel kell tüntetni. A bevallást oly módon kell teljesíteni, hogy abból megállapítható legyen az az időtartam, amely alatt a biztosítottnak nem volt nyugdíjjárulék-alapot képező jövedelme, megjelölve annak okát is, ideértve azt is, hogy a biztosítottnak a foglalkoztatónál fennálló biztosítási jogviszonya a tárgyhónapban megszűnt-e. A bevallásban külön kell feltüntetni a Tbj. 33. §-ában meghatározott tagdíjat és az Mpt. 26. § (5) bekezdése alapján a vállalt tagdíjkiegészítés összegét. A tagdíjkiegészítés összegét meg kell bontani a foglalkoztató, illetve a pénztártag által vállalt részre.

(2) A foglalkoztatónak nem minősülő egyéni vállalkozó az általa választott magánnyugdíjpénztárhoz az (1) bekezdés szerinti bevallást teljesíti.

(3) Ha az egyéni vállalkozó a negyedévenkénti tagdíjbevallás helyett az évi egyszeri bevallást választja, e választásáról a tárgyév január 31-éig - ha a tagdíjfizetési kötelezettsége e határidő után keletkezik, az azt követő 15 napon belül - írásban értesíti az érintett pénztárat.

(4) A foglalkoztató arra az időtartamra vonatkozó adatszolgáltatás helyesbítését, amelyre a biztosítottnak nem volt nyugdíjjárulék-alapot képező jövedelme, a tárgyévet követő év február 20-áig köteles az érintett magánnyugdíjpénztárhoz az önellenőrzési lap felhasználásával teljesíteni.

R. 20. § A magánnyugdíjpénztár a foglalkoztató székhelye szerint illetékes állami adóhatóságot értesíti, ha a foglalkoztató a tagdíjbevallásnak és/vagy -befizetésnek nem, vagy nem megfelelően tett eleget. Az értesítéshez a magánnyugdíjpénztár csatolja az intézkedéshez szükséges okiratok másolatát.

R. 21. § (1) Az illetékes állami adóhatóság a magánnyugdíjpénztár megkeresése alapján a foglalkoztató tagdíjfizetési kötelezettsége tekintetében vizsgálatot tart és lefolytatja az Art. szerinti ellenőrzést. Mulasztás megállapítása esetén határozatában a követelés jogosultjaként az eljárást kezdeményező magánnyugdíjpénztárt jelöli meg. A jogerős határozat egy példányát megküldi az eljárást kezdeményező jogosultnak.

(2) Ha a foglalkoztató a bevallott tagdíjat, illetőleg a határozattal kirótt összeget nem, vagy nem teljes összegben fizette be, a tartozás behajtására a magánnyugdíjpénztár a foglalkoztató székhelye szerint illetékes állami adóhatóságot keresi meg.

(3) Az (1)-(2) bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell az ellenőrzés során megállapított tagdíj különbözetre is.

(4) Az állami adóhatóság által lefolytatott eljárás eredményeként megállapított elmaradt járulék-, illetőleg magán-nyugdíjpénztári tagdíjkövetelés kapcsán befolyt összeget a

társadalombiztosítás pénzügyi alapjai és az érintett magánnyugdíjpénztárak között a követelés arányában osztja meg.

(5) A Tbj. 54. §-a (2) bekezdésének *a)* pontja szerint hozott jogerős határozat megküldésével az OEP, valamint az ONYF területi igazgatási szervei - a követelés-, illetőleg az igényérvényesítésre meghatározott határidőre is figyelemmel - értesítik egymást. A Tbj. 54. §-a (2) bekezdésének *b)* pontja szerint hozott jogerős határozat egy-egy példányát az állami adóhatóság megküldi a területileg illetékes egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási igazgatási szerveknek.

R. 21/A. § (1) A társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező foglalkoztató - a helyi önkormányzati kör kivételével - az általa kifizetett ellátások összegét a MEP-nél igényelheti.

(2) Az elszámolást a területileg illetékes MEP részére kell megküldeni. A MEP az adatokat felülvizsgálja és az elszámolás beérkezését követő 5 munkanapon belül rendelkezik a táppénz-hozzájárulással csökkentett összeg megtérítéséről.

(3) A helyi önkormányzatoknál és intézményeiknél kifizetett ellátások fedezetének igénylése és elszámolása a TÁH-ok adatszolgáltatási kötelezettségére vonatkozó - a külön jogszabályban meghatározott - szabályok szerint történik.

R. 21/B. § (1) A magánnyugdíjpénztári tagdíjjal összefüggő késedelmi pótlék és önellenőrzési pótlék egyéni számlára történő elszámolására a tagdíj elszámolásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

(2) A tagdíjjal összefüggő adó- és mulasztási bírság a magánnyugdíjpénztár bevételeit képezi, számviteli elszámolására a magánnyugdíjpénztárakra vonatkozó külön rendelkezések irányadók.

Tbj. 52. § (1) A társadalombiztosítási kifizetőhelyet fenntartó foglalkoztató - ideértve a TÁH-ot is - a táppénz-hozzájárulást az általa folyósított társadalombiztosítási ellátások elszámolásán tünteti fel.

(2) Ha a biztosított részére a (1) bekezdésben meghatározott táppénzt a megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztár állapítja meg és folyósítja, a táppénz folyósítását követően a táppénz-hozzájárulás összegét az igazgatási szerv érvényesíti.

(3) A társas vállalkozás köteles a tagjának biztosítási kötelezettség alá eső segítő családtagja után fizetendő járulékot a társas vállalkozó jövedelméből levonni és az egyéb járulékokkal együtt elszámolni és befizetni. Amennyiben a tagnak a járulék elszámolásakor jövedelme nincs, a segítő családtag után fizetendő járulékot a társas vállalkozás köteles megelőlegezni, elszámolni és befizetni.

(4) A társas vállalkozás köteles a társas vállalkozó után fizetendő járulékot, a társas vállalkozó jövedelméből levont járulékkal együtt a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig befizetni. Amennyiben a tárgyhónapban a társas vállalkozó(k) részére jövedelmet nem fizettek és a tárgyévi folyamán - a tárgyhónapig bezárólag - elszámolt járulék a minimálbér után számított járulék összegét nem éri el, a társas vállalkozás a minimálbér utáni járulékot köteles a társas vállalkozó helyett megelőlegezni, és azt a törvényben előírt határidőn belül befizetni.

(5)

(6) Az (1)-(5) bekezdésben foglalt rendelkezéseket a tagdíjra is alkalmazni kell azzal, hogy a tagdíjat az illetékes magánnyugdíjpénztárhoz kell befizetni.

(7) A foglalkoztató által levont járulék és tagdíj a biztosítottól akkor sem követelhető, ha azt a foglalkoztató bevallani és/vagy befizetni elmulasztotta, és a vele szemben foganatosított hatósági intézkedések nem vezettek eredményre.

(8) Ha a biztosított mulasztásából eredően a foglalkoztató nem, vagy nem megfelelő összegben vonta le az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a magánnyugdíjpénztári tagdíjat, azt a tudomására jutás időpontjától számított 30 napon belül a

munkabérből történő levonásra vonatkozó szabályok szerint a biztosított munkabéréből vagy egyéb juttatásából levonhatja.

A foglalkoztató a biztosított betegsége miatti keresőképtelensége, illetve kórházi vagy klinikai ápolása időtartamára folyósított táppénz egyharmadát hozzájárulás címén köteles a társadalombiztosításnak megtéríteni. E megtérítési kötelezettség a foglalkoztatót az egészségbiztosítási és a nyugdíjbiztosítási járulékfizetési kötelezettségén felül terheli. Ha a biztosított részére a táppénz folyósítása a foglalkoztatónál fenntartott kifizető helyen történik, ez esetben a táppénzhozzájárulást a foglalkoztató tárgyhavi összesítő bevalláson köteles feltüntetni, és a járulékokkal együtt megfizetni. Ha a foglalkoztatónál kifizető hely nem működik, és ezért a táppénz a megyei (fővárosi) egészségbiztosítási pénztár állapítja meg és folyósítja, a folyósítást követően érvényesíti a foglalkoztatóval szemben a megtérítési igényét.

A társasvállalkozás köteles a társas vállalkozó tagja után a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig fizetendő járulékot a társas vállalkozó jövedelméből levont járulékkal együtt megfizetni. Ha a társas vállalkozónak segítő családtagja is van, ez kizárólag a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság - ide nem értve a jogi személy felelősségvállalásával működő gazdasági munkaközösséget - esetén fordulhat elő, ha az ilyen társaság természetes személy tagjának közeli hozzátartozója a társaságban személyesen és díjazás ellenében - de nem munkaviszony keretében - munkát végez és saját jogán nem nyugdíjas, a részére kifizetett jövedelem ugyancsak járulékköteles. Ennek elszámolása oly módon történik, hogy a társasvállalkozás a társas vállalkozó tag jövedelméből vonja le a segítő családtagja után fizetendő járulékot és az egyéb járulékokkal együtt számolja el és fizeti be. Amennyiben a tagnak a járulékok elszámolásakor nincs egyáltalán, vagy nincs megfelelő összegű jövedelme, ez esetben a társasvállalkozás köteles azt megelőlegezni és az igazgatási szervhez befizetni.

A jogi személy felelősségvállalásával működő gazdasági munkaközösség a tárgyhónapot követő hónap 5. napjáig ahhoz a gazdálkodó szervezethez fizeti be a tagjaitól levont, illetőleg általa mint foglalkoztató által fizetendő járulékokat, amelynek felelősségvállalásával működik. Ez a gazdálkodó szervezet az általa fizetendő járulékokkal együtt fizeti be a felelősségvállalása mellett működő gazdasági munkaközösséget terhelő járulékokat is.

A törvény kifejezett rendelkezése folytán nem teszi felelőssé a biztosítottat a járulékok beérkezés elmaradásáért, ugyanis ha a foglalkoztató az általa levont járulékot, illetőleg tagdíjat nem fizeti be a társadalombiztosítási igazgatási szervéhez azt a biztosítottól az igazgatási szerv nem követelheti, akkor sem, ha a foglalkoztató ellen foganatosított végrehajtás sikertelen volt.

Ha a biztosított mulasztásából adódóan a foglalkoztató a járulékalapot képező jövedelemből egyáltalán nem vagy nem a megfelelő összegben vonta le az egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékot, valamint a magán-nyugdíjpénztári tagdíjat, azt, illetőleg a különbözetet a foglalkoztató tudomására jutásától számított 30 napon belül vonhatja le a biztosított munkabéréből. A munkabérből való levonás szabályait a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 161., 164. §-ai tartalmazzák.

A befizetések elszámolása

Tbj. 53. § (1) A foglalkoztató által befizetett tagdíjat az 51. § (7) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel, az esedékesség sorrendjében, a következő kiegyenlítési sorrend alkalmazásával kell elszámolni:

- a) biztosítottat terhelő tagdíj,*
- b) biztosítottól levont munkavállalói tagdíj-kiegészítés,*
- c) munkáltatói tagdíj-kiegészítés.*

(2) Ha a tagdíj befizetés a bevallásban közölt kötelezettség teljes kiegyenlítésére nem nyújt fedezetet, a foglalkoztatónak minősülő egyéni és társas vállalkozót terhelő saját tagdíj, illetőleg tagdíj-kiegészítés elszámolására az (1) bekezdésben meghatározott sorrendet követően kerülhet sor.

A foglalkoztató e törvény szerinti kötelezettsége, hogy a biztosítottnak a tárgy hónapban kifizetett járulékalapot képező jövedelme alapján állapítsa meg a magánnyugdíj pénztári tagdíj összegét, azt vonja le a jövedelméből és a tárgy hónapot követő hónap 12. napjáig azt a magánnyugdíj pénztárba fizesse be. Abban az esetben, ha a foglalkoztató a bevallás szerinti fizetési kötelezettségének csak részben tesz eleget, az esedékesség sorrendjében elsődlegesen a biztosítottat terhelő tagdíjra, másodlagosan a biztosítottól levont munkavállalói tagdíj-kiegészítésre, harmadsorban pedig a munkáltatói tagdíj-kiegészítésre kell elszámolni. A törvény megengedő rendelkezése hiányában a fizetést teljesítő ettől eltérő rendelkezése hatálytalan.

Ellenőrzés

Tbj. 54. § (1) A 4. § *r)* pontjában említett igazgatási szervek - jogszabályban meghatározott hatáskörükben eljárva - ellenőrzik a 46. § (1) bekezdésében előírt nyilvántartást, a biztosítási kötelezettség elbírálását és a 46. § (2) bekezdése szerinti nyilvántartás vezetését.

(2) Az (1) bekezdés szerinti ellenőrzés során a biztosítási jogviszony utólagos megállapítása, törlése tárgyában a határozat meghozatalára

a) a járulék utólagos megállapítása nélkül az OEP, valamint az ONYF és területi igazgatási szerveik,

b) a járulék utólagos megállapítása mellett az állami adóhatóság jogosult. A határozat elleni jogorvoslatra a Tny. tv., az Eb. tv., illetőleg az Art. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(3) A (2) bekezdés *a)* pontjában meghatározott igazgatási szervek - igényelbírálási eljárásuk során - az ellátások jogszerű megállapításával összefüggésben ellenőrizhetik a járulékfizetési kötelezettség teljesítését és a mulasztásról értesítik az állami adóhatóságot.

Az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, valamint területi szervei, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és területi igazgatási szervei, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, valamint területi igazgatási szervei, illetőleg az Állami Pénztárfelügyelet (2000. április 1-től a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete) a törvényben meghatározott hatáskörükben eljárva ellenőrizhetik a foglalkoztató tevékenységében személyesen közreműködő biztosított személyek adatait, mely adatokról a foglalkoztató olyan nyilvántartást köteles vezetni, amely tartalmazza a biztosított nevét, személyi adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, a foglalkoztató adatait, a biztosítási időre és a szolgálati időre vonatkozó adatokat, a biztosítottól levont járulékok alapját és összegét, továbbá a biztosított után fizetett tételes összegű egészségügyi hozzájárulást. Amennyiben a foglalkoztató a munkavégző nyilvántartásba vételét elmulasztja, úgy az

adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvényben foglaltak szerint a nyilvántartásba nem vett személyek után mulasztási bírság fizetésére köteles.

Eltérő igazgatási szerv vonja le a más-más jogkövetkezményt, ha az ellenőrzés eredményeként megállapítható, hogy biztosítási jogviszony korábban szabálytalanul nem került megállapításra, ezért az az ellenőrzés eredményeképpen az utóbb megállapításra kerül vagy éppen egy megállapított biztosítási jogviszony kerül törvényben meghatározott okokból az ellenőrzés eredményeképpen törlésre. Ha ez járulék utólagos megállapítása nélkül történik, akkor a határozatot az Országos Egészségbiztosítási Pénztár vagy Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és területi igazgatási szerveik hozzák meg, míg ha a járulék utólagos megállapítása szükséges akkor a határozat meghozatalára az állami adóhatóság jogosult. A határozat ellen attól függően, hogy milyen tárgyban hozták a Tny. tv., Eb. tv., illetőleg a Art. rendelkezései szerinti jogorvoslatra van lehetőség.

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, illetőleg az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság az általuk elbírált igények vizsgálata során az ellátások jogszerűségének megállapításával összefüggésben ellenőrizheti a járulékfizetési kötelezettség teljesítését és ezek elmulasztásának észlelése során hivatalból értesítési kötelezettségük van (szignalizáció) az állami adóhatóság felé.

Jogkövetkezmények jogsértő bejelentés esetén

Tbj. 55. § Az a foglalkoztató, egyéb szerv vagy személy, amely

a) valótlan adatok feltüntetésével olyan személyt jelentett be, akire a biztosítás nem terjed ki, a kijelentésig, illetve mindaddig, amíg az illetékes igazgatási szerv a bejelentés jogtalanságát meg nem állapítja, köteles a járulékot megfizetni,

b) a biztosított járulékalapul szolgáló jövedelmét a ténylegesnél magasabb összegben jelenti be, vagy a bejelentett időre jövedelemcsökkenésének a bejelentését elmulasztja, elkéssetten teljesíti, a bejelentett időre, illetőleg a tényleges kereset megállapításáig köteles a bejelentett magasabb összeg után a járulékot megfizetni,

c) a bejelentési és járulékfizetési kötelezettségének teljesítését elmulasztotta, a biztosítottnak kifizetett - járulékalapot képező - jövedelem után járó járulékot abban az esetben is köteles megfizetni, ha a nyilvántartás hiánya miatt a biztosított neve és adatai nem állapíthatók meg; ha pedig csak a biztosított személyi adatai állapíthatók meg, a kifizetett díjazás nem, a járulékot a járulékfizetési felső határ [24. § (2) bek.] napi összege után köteles megfizetni.

A társadalombiztosítási érdekeket sértő magatartás megnyilvánulhat részben olyan személy biztosításra való bejelentésével, akire valójában a jogviszony tartalma alapján a társadalombiztosítás nem terjed ki, illetve a járulékalapul szolgáló jövedelem valótlan feltüntetésével, vagy a bejelentési, illetőleg járulékfizetési kötelezettség elmulasztásával. Az is jogsértés, ha a teljesítés ugyan megtörténik, de nem a törvényben előírt módon, illetőleg határidőben. Az előbbi esetekben a törvény - mintegy a "saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat" jogelvét követve, szankcióval sújtja a társadalombiztosítási jogviszony szempontjából releváns adatokat hamisan szolgáltató foglalkoztatót, amikor is járulékfizetésre kötelezi olyan személy bejelentése esetén, akire valójában a biztosítás nem terjed ki. Ha a járulékalapul szolgáló jövedelmet a ténylegesnél magasabb összegben jelenti be, ez esetben a bejelentett összeg után köteles járulékfizetésre. Ha a bejelentési és járulékfizetési kötelezettségét is elmulasztotta, akkor az általa fizetendő járulék attól függ, hogy megállapítható-e a biztosítottnak kifizetett járulékalapot képező

jövedelem, valamint a biztosított neve és adatai. Ha a járulékalapot képező jövedelem nem állapítható meg, akkor a járulékfizetési felső határ összege után köteles a járulékot megfizetni, ha pedig a járulékalapot képező jövedelem megállapítható, de a biztosított neve és egyéb szükséges adatai nem, úgy járulékalapot képező és megállapítható jövedelem után - mintegy anonim biztosított után, hiszen a adatok nem állapíthatók meg - is köteles a társadalombiztosítási járulék megfizetésére.

Késedelem, mulasztás következményei

Tbj. 56. § (1) A járulékok megállapításával, bevallásával, megfizetésével, a kötelezettség keletkezésének bejelentésével, a bejelentett adatok változásával, az ellenőrzéssel, a feltárt jogsértések jogkövetkezményeivel, a járulékkötelezettség teljesítésével kapcsolatos hatósági eljárásra, a tartozások behajtására és végrehajtására, az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztásával és késedelmével, a járulékfizetési kötelezettség, a bejelentési kötelezettség elmulasztásával az e törvényben, illetőleg a Tny. tv.-ben, Eb. tv.-ben meghatározott eltérések figyelembevételével az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A Tny. és az Eb. szerinti megtérítési kötelezettség teljesítésének elmulasztása esetén az e jogcímen fennálló tartozások, valamint a korengedményes nyugdíjtartozások kezelésére, behajtására, a behajthatatlan tartozások törlésére, továbbá a fizetési halasztás, részletfizetés engedélyezésére az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

(3) a foglalkoztató (ideértve az egyéni vállalkozót is) a tagdíjjal összefüggésben felszámított késedelmi pótlékot, önellenőrzési pótlékot és bírságot a magánnyugdíjpénztárhoz elkülönítetten vezetett számlára köteles befizetni.

1998. január 1. napjától alapvetően megváltoztak a járulékokkal kapcsolatos eljárási rendet előíró szabályok. A járulék megállapításával, bevallásával, megfizetésével, a kötelezettség keletkezésének bejelentésével, a bejelentett adatok megváltoztatásával, az ellenőrzéssel, a feltárt jogsértések jogkövetkezményeivel kapcsolatos eljárásokra (a továbbiakban járulék eljárás), ugyanis az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. Az 1990. évi XCI. törvény (a továbbiakban Art.) 4. § (1) bekezdése mögöttes eljárási szabályként az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény rendelkezéseit rendeli alkalmazni.

Az Art. a társadalombiztosítási járulékokkal kapcsolatos hatósági feladatokra nézve felruházta a társadalombiztosítási szerveket az adóhatóság jogosultságaival, és ezzel egyidőben az Art. 96/B. § (2) bekezdése a járulékfizetésre kötelezett személyt az adózó jogaival, illetőleg kötelezettségeivel. A járulék behajtással kapcsolatos eljárás során figyelembe kell venni az alábbi alapvető rendelkezéseket

A társadalombiztosítási követeléssel szemben kizárólag a társadalombiztosítási jogviszonyból származó követelések számíthatók be. 1998-tól a járulékbevallásra, illetőleg járulékfizetésre kötelezettek - a korábbi belső ellenőrzés helyett - önellenőrzést végezhetnek. Nem számít önellenőrzésnek, ha a bevallásra kötelezett késedelmesen nyújtja be a bevallását és késedelmét nem igazolja, vagy igazolási kérelmét a társadalombiztosítás igazgatási szerve elutasítja.

A bevallásra kötelezettnek módja van arra, hogy az illetékes társadalombiztosítási igazgatási szerv ellenőrzésének megkezdése előtt feltárja, hogy a járulékalapot, vagy a járulékot nem a jogszabálynak megfelelően állapította meg, vagy a bevallásban elírási,

illetőleg számítási hibát vétett, és ezért járulékalapja, illetőleg a kiszámított fizetendő járulék összege hibás, majd a hibát önellenőrzés keretében korrigálja. A helyesbített járulékalap, valamint az önellenőrzési pótlék bevallását követően azok egyidejű megfizetésére is köteles a járulék befizetésére kötelezett. Ha a járulékfizető önellenőrzéskor visszatérítési igényt tár fel, azt az önellenőrzési lapon kívül a következő bevallásában is kimutatja és a fizetendő járulékból levonja.

A társadalombiztosítási járulék utólagos megállapítására irányuló eljárásban, továbbá ha az eljárás a biztosítási jogviszonnyal kapcsolatos megállapításra is kiterjed a társadalombiztosítási igazgatási szervnek az adott kérdésben nem határozatban, hanem fizetési meghagyásban kell rendelkeznie. Ha az eljárás a járulék utólagos megállapítása nélkül kizárólag a biztosítási jogviszonnyal kapcsolatos megállapításra irányul, erről határozatban kell rendelkezni. A fentiek alapján kibocsátott fizetési meghagyás és határozat ellen igazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, annak felülvizsgálatát a járulékfizetésre kötelezett jogszabálysértésre hivatkozással keresettel közvetlenül a bíróságtól kérheti. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek az 1999. évi CX. törvény 52. §-ával megállapított 341. § d) pontja rendelkezése szerint a társadalombiztosítási határozatok felülvizsgálata 2000. március 1. napjától a munkaügyi bíróságok hatáskörébe tartozik. Illetékes az a munkaügyi bíróság, amelynek területén a társadalombiztosítás helyi szervének székhelye van. A munkaügyi bíróságok ezekben a perekben a Pp. 349. § (5) bekezdésének új, a már hivatkozott törvény 54. §-ával megállapított rendelkezése szerint a közigazgatási perekre vonatkozó a XX. fejezetben található speciális szabályok szerint járnak el. Álláspontunk szerint azokban az ügyekben, ahol az igazgatási szerv az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, illetőleg területi szervei, illetőleg ahol az Állami Pénztárfelügyelet illetőleg utódja jár el, a határozata ellen benyújtott keresetek a Pp. XX. fejezetének általános szabályai szerint a fővárosi, megyei bíróságok hatáskörébe tartozó közigazgatási pereknek minősülnek.

Ha a foglalkoztató, az egyéb szervezet vagy a magánszemély, amely (aki) a társadalombiztosítási nyugellátást vagy az egészségbiztosítási ellátást érintő törvényen alapuló adatszolgáltatási, bejelentési vagy nyilvántartási kötelezettségét elmulasztja vagy késedelmesen teljesíti azt 10-100 000 forintig terjedő - a jogsértés egy éven belüli ismétlése esetén - 200 000 Ft-ig terjedő mulasztási bírságot köteles fizetni.

Kiemelendő szabály, hogy járuléktartozás a bírság- és pótléktartozás kivételével nem mérsékelhető és nem engedhető el. A bírság- vagy pótléktartozás mérséklésére magánszemély esetében csak akkor kerülhet sor, ha azok megfizetése a járulékfizetésre kötelezett és a vele együttélő közeli hozzátartozó megélhetően súlyosan veszélyezteteti. A pótlék-, illetőleg bírságtartozás kivételes méltányosságból való mérséklésére, jogi személy vagy egyéb szervezet esetében akkor kerülhet sor, ha annak megfizetése a szervezet tevékenységét ellehetetlenítené.

Vhr. 22-27. §-ához

E rendelkezések szabályozzák a bejelentésre kötelezettek körét, a bejelentésre vonatkozó adatokat, határidőket.

R. 22. § (1) A foglalkoztatónak az általa foglalkoztatott biztosítottól a TAJ-szám megjelölésével bejelentést kell tennie a biztosítás kezdetéről, megszűnéséről, illetve a biztosítás szünetelésének időtartamáról. A társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező foglalkoztató bejelentésének ki kell terjednie a biztosítás megszűnését követően folyósított táppénzre, terhességi-gyermekágyi segélyre, gyermekgondozási segélyre is. A bejelentésnek tartalmaznia kell, hogy a biztosított pénztártag-e. Amennyiben a biztosított pénztártag, akkor a bejelentésben

meg kell jelölni a pénztár nevét és azonosítóját is. A bejelentést az illetékes MEP-hez a biztosítás kezdetét, megszűnését, a szünetelés kezdetét, befejezését, a biztosítás megszűnését követően folyósított ellátás kezdő és befejező időpontját közvetlenül követő hónap 12. napjáig kell benyújtani.

(2) A Munka Törvénykönyvének a 193/C. §-a a) pontjában meghatározott munkavállalóról a bejelentési kötelezettséget - a kölcsönvevő által az e rendeletben meghatározott adatok tárgyhónapot követő 5. napjáig teljesített közlés alapján - a kölcsönbeadó teljesíti.

(3) Az egyházi személy és a szerzetesrend tagjának az (1) bekezdés szerinti bejelentését az egyház teljesíti.

(4) Az OEP az (1) bekezdésben előírt bejelentés teljesítésére

a) a fegyveres erővel és a rendvédelmi szervekkel a szolgálati viszonyban állók és a sorkatonák vonatkozásában,

b) a polgári nemzetbiztonsági szolgálattal,

c)

megállapodást köt.

(5) Pályakezdők esetében az (1) bekezdés szerinti bejelentésnek a biztosítási jogviszony kezdő időpontjára vonatkozó adatait a TAJ szám megjelölésével a MEP a biztosítási jogviszony kezdetét követő második hónap 15. napjáig megküldi a PF-nek.

(6) A megyei (fővárosi) munkaügyi központnak a TAJ-szám megjelölésével bejelentést kell tennie a polgári szolgálatot teljesítő személyekről, a polgári szolgálat kezdetéről, megszűnéséről, valamint a polgári szolgálat félbeszakításának kezdetéről és befejezéséről.

R. 23. § (1) Az illetékes települési önkormányzat jegyzője jelenti be a MEP-hez a rendszeres szociális segélyben, ápolási díjban, munkanélküliek jövedelempótló támogatásában, időskorúak járadékában, továbbá a hadigondozotti pénzellátásban részesülő személyeket az ellátás megállapítását, illetőleg a folyósítás megszűnését a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig.

(2) A települési önkormányzat jegyzője köteles bejelenteni azt a személyt is, akinek a szociális rászorultságát a szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 54. §-a alapján a polgármester megállapította. A bejelentést a döntés jogerőre emelkedését követő hónap 12. napjáig kell teljesíteni. A bejelentésnek tartalmaznia kell azt is, hogy a jogosultságot milyen időtartamra állapították meg.

R. 24. § (1) A 22-23. §-okban említetteken kívül bejelentésre kötelezett:

a) egyházi, felekezeti nyugdíjban részesülők esetén az egyházi, felekezeti nyugdíjat folyósító szerv,

b) bányászati keresetkiegészítésben részesülők esetén a keresetkiegészítést folyósító szerv,

c) a Magyar Alkotóművészeti Közalapítványtól öregségi nyugdíjban, illetve rendszeres rokkantsági segélyben részesülők esetében a közalapítvány,

d) személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos intézményben elhelyezettek esetén - az a) pontban és a (3) bekezdésben említett személyek kivételével - az intézmény vezetője,

e) a Tbj. 16. §-a (1) bekezdésének i) pontjában említett tanulók, hallgatók esetén a középfokú nevelési-oktatási, illetőleg felsőoktatási intézmény vezetője,

f) fogvatartottak esetén a fogva tartást foganatosító szerv.

(2) Az (1) bekezdésben említett szervezeteknek a felsorolt jogcímek kezdetére és megszűnésére vonatkozó bejelentést az azt követő hónap 12. napjáig kell teljesíteniük.

(3) A nyugdíjbiztosítási ellátásban - ideértve a saját jogú és a hozzátartozói nyugellátásban részesülőket - előnyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, továbbá az öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban, növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi özvegyi járadékban, átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, bányászati dolgozók

egészségkárosodási járadékában, rokkantsági járadékban, továbbá nemzeti gondozási díjban, pótlékban részesülők esetén, a hadigondozotti pénzellátás folyósításának beszüntetése esetén a nyugdíjfolyósító szervek bejelentési kötelezettségének teljesítésére az ONYF, illetve a MÁV Rt. Nyugdíj Igazgatóság megállapodást köt az OEP-pel.

R. 25. §

R. 26. § (1) A biztosított, valamint a Tbj. 16. §-a (1) bekezdésének *a)-j)* pontjaiban említett személy a nagykorú - külföldi állampolgár biztosított esetén valamennyi - eltartott közeli hozzátartozóját az előírt nyomtatványon a lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes MEP-nél jelenti be.

(2) A bejelentéshez csatolni kell a biztosított, illetve az egészségügyi szolgáltatásra jogosult és a nagykorú eltartott együttes írásbeli nyilatkozatát. A nyilatkozatnak az eltartó és az eltartott nevén, TAJ számán és a hozzátartozói kapcsolat megjelölésén kívül tartalmaznia kell az eltartás tényét és az eltartott havi jövedelmét.

(3)

(4) Az (1)-(3) bekezdésben előírtak szerint kell bejelenteni a hozzátartozó eltartásának megszűnését, az ezt követő 3 munkanapon belül.

R. 27. § (1) A 22-24. §-okban előírt bejelentést a bejelentésre kötelezett szervek (személyek) az OEP által rendszeresített nyomtatványon teljesíthetik. A nyomtatványt két példányban kell kiállítani. A MEP-nél történő benyújtás esetén a kitöltött nyomtatvány egy példányát a MEP az átvétel igazolásával a bejelentőnek visszaadja. Posta útján történő benyújtás esetén a bejelentés másolatához csatolni kell a postai feladóvevényt. A bejelentésre kötelezett a bejelentőlap másolatát - a benyújtás igazolásával - 5 évig köteles megőrizni, és az ellenőrzésre jogosult személynek bemutatni.

(2) A MEP igazgatója a 22-24. §-okban meghatározott bejelentés teljesítésének határidejét meghosszabbíthatja, legfeljebb a tárgy hónapot követő hónap 20. napjáig.

(3) A bejelentés a MEP által rendelkezésre bocsátott program használatával mágneses adathordozón is teljesíthető. A mágneses lemezhez csatolni kell az adathordozó papíralapú, kinyomtatott, aláírással, bélyegzővel hitelesített példányát is, amelynek másodpéldányán a MEP a bejelentés átvételét igazolja.

VIII. Fejezet

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Hatálybaléptetés

Tbj. 57. § (1) E törvény hatálybaléptetéséről a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló törvény rendelkezik. A törvény *mellékletében* felsorolt jogszabályok a törvény hatálybaléptetésével egyidejűleg hatályukat veszítik.

(2)

(3) Az alkalmi munkavégzésre e törvény rendelkezéseit az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről szóló 1997. évi LXXIV. törvényben foglalt eltérések figyelembevételével kell alkalmazni.

A törvény hatálybalépéséről a magánnyugdíjról és magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény 132. § (1) bekezdése rendelkezett, mely szerint a hatálybalépés napja 1998. január 1. A külön törvényben történő hatálybalépés indoka volt, hogy a nyugdíjreformmal összefüggő törvények egységesen, azaz 1998. január 1-jével lépjenek hatályba.

R. 28. § (1) Ez a rendelet - a (2) bekezdésben foglalt eltéréssel - 1998. január 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény végrehajtására kiadott 89/1990. (V. 1.) MT rendelet, valamint az azt módosító 31/1990. (VIII. 21.) Korm. rendelet, 77/1990. (XI. 1.) Korm. rendelet, 129/1990. (XII. 31.) Korm. rendelet, 17/1991. (I. 28.) Korm. rendelet, 51/1991. (III. 31.) Korm. rendelet, 118/1991. (IX. 12.) Korm. rendelet, 12/1992. (I. 20.) Korm. rendelet, 48/1992. (III. 13.) Korm. rendelet, 57/1992. (III. 25.) Korm. rendelet, 103/1992. (VI. 26.) Korm. rendelet 3. §-a, 106/1992. (VI. 26.) Korm. rendelet, 124/1992. (VIII. 19.) Korm. rendelet, 161/1992. (XII. 15.) Korm. rendelet 1. §-a, 26/1993. (II. 12.) Korm. rendelet, 31/1993. (II. 17.) Korm. rendelet mellékletének c) pontja, 39/1993. (II. 27.) Korm. rendelet, 183/1993. (XII. 31.) Korm. rendelet, 117/1994. (VIII. 31.) Korm. rendelet 1. §-a, 172/1994. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. §-a, 183/1994. (XII. 29.) Korm. rendelet, 11/1995. (II. 8.) Korm. rendelet, 32/1995. (III. 31.) Korm. rendelet, 69/1995. (VI. 17.) Korm. rendelet, 101/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet 1. §-a, 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet 16. § (1) bekezdése, 122/1995. (X. 6.) Korm. rendelet, 174/1995. (XII. 27.) Korm. rendelet, 61/1996. (IV. 26.) Korm. rendelet, 114/1996. (VII. 23.) Korm. rendelet 3-7. §-ai, 159/1996. (X. 25.) Korm. rendelet, 203/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet 60. § (2) és (5) bekezdésének, valamint a 72. § (4)-(6) bekezdéseinek kivételével, 238/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet 22. § (5) bekezdése, 1/1997. (I. 10.) Korm. rendelet 1. §-a, 70/1997. (IV. 18.) Korm. rendelet, 96/1997. (VI. 11.) Korm. rendelet 8. §-a hatályát veszti. A 203/1996. (XII. 23.) Korm. rendelet 60. §-ának (2) bekezdése 1998. április 30-án, 60. §-ának (5) bekezdése 1998. január 10-én, 72. §-ának (4)-(6) bekezdései 1998. december 31-én vesztek hatályukat.

(2) A 3-4. §-ok felhasználási szerződésre vonatkozó rendelkezései 1997. december 13-án lépnek hatályba azzal, hogy a biztosítás 1997. december 12-ét követő időtartamra vonatkozó elbírálásánál e rendelet rendelkezéseit kell alkalmazni akkor is, ha a felhasználási szerződés megkötésére az említett időpontot megelőzően került sor.

(3) Az e rendeletben foglaltakat - a (2) bekezdés kivételével - első alkalommal az 1998. január hónapra vonatkozó bevallási és bejelentési kötelezettségre kell alkalmazni.

(4) E rendelet szabályait az 1997. évi LXXIV. törvény hatálya alá tartozó munkáltatók esetében nem kell alkalmazni.

(5) A Tbj. alkalmazásában a gyermekgondozási segély összege alatt a 10/1982. (IV. 16.) MT rendelet alapján folyósított gyermekgondozási segély esetén a jövedelempótlékkal növelt összeget kell érteni.

(6) A 19. § szerinti adatszolgáltatási és megfizetési kötelezettséget a TÁH (FÁKISZ) számfejtési körébe tartozó önkormányzatok és intézmények vonatkozásában a TÁH-ok (FÁKISZ) teljesítik.

R. 29. § (1) A foglalkoztató által külföldön foglalkoztatott biztosított esetében a foglalkoztatás 1996. december 31-e és 1999. január 1-je közötti időtartamának szolgálati időként történő elismerésére a megállapodás megkötésére irányuló kérelmet a foglalkoztató székhelye szerint illetékes MNYI-nél (kirendeltségnél), a vasutaknál a MÁV Rt. Nyugdíjigazgatóságnál (a továbbiakban: nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv) lehet előterjeszteni. A kérelemben nyilatkozni kell arra vonatkozóan, hogy a foglalkoztató mely személy(ek) után, milyen időtartamra (naptári évre, évekre, hónapra, hónapokra, napra, napokra) kívánja a megállapodást megkötöni, illetőleg

vállalni a nyugdíjbiztosítási és a nyugdíjjárulék megfizetését. Az előterjesztett kérelemben közölni kell

a) a foglalkoztató nevét, címét, székhelyét (telephelyét), folyószámlaszámát (törzsszámát), a társadalombiztosítás kifizetőhely működésének tényét,

b) a biztosítottak személyi adatait [TAJ szám, születési év, hónap, nap, neve (előző név), leánykori neve, anyja neve, születési helye], a fennálló (fennállt) biztosítási jogviszony időtartamát, ezen időtartamon belül a külföldi foglalkoztatás idejét és tényét, alkalmazásának minőségét,

c) személyekként mely "től-ig" terjedő időtartamra [évre (évekre), hónapra (hónapokra), napra (napokra)] vonatkozóan kéri a megállapodás megkötését,

d) a külföldön foglalkoztatott biztosított(ak) munkaszerződésében meghatározott személyi alapbérét.

(2) Az (1) bekezdésben megjelölt adatokat közölni kell a biztosított által előterjesztett kérelemben is, a foglalkoztató igazolásának egyidejű benyújtásával.

(3) A nyugdíjbiztosítási igazgatási szerv a megállapodás megkötése és a befizetett nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék alapján intézkedik a Nyugdíjbiztosítási Egyéni Nyilvántartólap kiállításáról.

(4) Ha a megállapodást kötő foglalkoztató, vagy a biztosított a megállapodás alapján vállalt járulékfizetési kötelezettségét az előírt hatánapig nem teljesíti, a megállapodás érvénytelenné válik. A járulékfizetés csak akkor tekinthető teljesítettnek, ha a megállapodás szerinti nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék megfizetése egyaránt megtörtént.

Felhatalmazások

Tbj. 58. § (1) A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben szabályozza

a) a járulékalap megállapításához szükséges számítási módot,

b) a biztosítási jogviszony fennállásának részletes szabályait,

c) az előírt adatszolgáltatás teljesítésének módját,

d) a biztosítottak és az egészségügyi szolgáltatásra jogosultak nyilvántartását és bejelentését,

e) a 23. § szerinti elszámolás feltételeit, valamint a 18. § (3) bekezdésében, a 26. § (3)-(5) bekezdésében meghatározott járulékfizetés rendjét és az adatszolgáltatás módját;

f) a 46. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartás részletes szabályait;

g) a magánnyugdíjpénztári tagdíjjal összefüggésben felszámított bírság és pótlék elszámolására vonatkozó részletes szabályokat.

(2) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben határozza meg az e törvényben előírt feladatokat ellátó igazgatási szerveket, e körben feladatokat állapítson meg, szabályozza az igazgatási szervek közötti együttműködést, a biztosítottak és az egyes ellátásra jogosultak bejelentésére vonatkozó részletes szabályokat, a társadalombiztosítás nyilvántartási rendszerének működését, módszereinek összehangolását.

A törvény végrehajtásához szükséges felhatalmazást tartalmazó rendelkezések közül kiemelendő, hogy felhatalmazást kap a Kormány, rendeletben határozza meg az e törvényben előírt feladatokat ellátó igazgatási szerveket, illetve hogy feladatokat állapíthasson meg a nyugdíjbiztosítási-, illetve az egészségbiztosítási önkormányzat igazgatási szervei számára.

Módosuló jogszabályok

Tbj. 59. § (1)

(2)

Az (1) bekezdés az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 33. § (2) bekezdés 23. pontját állapította meg, melyben a tárgyi illetékmentes eljárások közé sorolta a társadalombiztosítási járulék ügyben a társadalombiztosítási szervnél kezdeményezett első fokú eljárást is, kivéve a tb. kötelezettség teljesítéséről szóló igazolás kiadása iránti eljárást. A (2) bekezdésben értelemszerűen módosítani kellett az Itv. 43. § (3) bekezdését.

Tbj. 60. §

E § az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 86. §-át egészítette ki, mely előírja, hogy a Nyugdíjbiztosítási Alap költségvetéséhez be kell nyújtani a bevételek és kiadásokra vonatkozó előrejelzést is, továbbá szabályozza a jelentős hiány esetén követendő eljárást.

Hatálybaléptető, záró és átmeneti rendelkezések a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény módosításaihoz

1998. évi LXVII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény módosításáról 22. § (1) Ez a törvény 1999. január 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a Tbj. 34. §-ának (10) bekezdése, a 39. § (2) bekezdésének utolsó mondata hatályát veszti.

(2) A hatálybalépéssel egyidejűleg a 4. § c) pontja 6. alpontjának számozása 7. alpontra, 7. alpontjának számozása pedig 6. alpontra, a 6. alpont szövegében a "az 1-5. pontban" szövegrész "az 1-6. pontban" szövegrészre változik, a 34. § (1) és (4) bekezdésében a "31 százalékos" szövegrész helyébe "30 százalékos", a 39. § (2) bekezdésében a "11,5 százalékanak" szövegrész helyébe a "11 százalékanak" szövegrész lép.

(3) Az e törvényben előírt járulékbevallási és -befizetési kötelezettséget első alkalommal az 1999. január hónapra vonatkozó elszámolásra kell alkalmazni.

(4) Az e törvény 2. §-a szerinti szabályokat az 1998. december 31-ét követően megállapított és kifizetett végkielégítések esetében kell alkalmazni.

(5)

(6) A Tbj. 34. § (1) bekezdésének rendelkezésétől eltérően a foglalkoztató által külföldön foglalkoztatott biztosított esetében a foglalkoztatás 1996. december 31-e és 1999. január 1-je közötti időtartamának szolgálati időként történő elismerésére a foglalkoztató, illetve a biztosított megállapodás alapján vállalhatja az említett időszakban érvényes mértékű nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék egyösszegű, utólagos megfizetését. A nyugdíjbiztosítási és a nyugdíjjárulék alapját a Tbj. 4. § k) pontjának az e törvény 1. § (2) bekezdésében megállapított 2. alpontja alkalmazásával meghatározott összeg képezi. A szolgálati idő elismerésére és a nyugellátás alapjául szolgáló kereset figyelembevételére a Tny. és végrehajtási rendelete vonatkozó rendelkezései az irányadók azzal, hogy a nyugellátás alapját képező kereset meghatározásánál azt az összeget kell figyelembe venni, amely után a nyugdíjbiztosítási és a nyugdíjjárulék fizetés megtörtént. A megállapodás megkötésére és a járulékfizetés egyösszegű utólagos teljesítésére 1999. június 30. napjáig van lehetőség. A megállapodás megkötését a foglalkoztató székhelye szerint illetékes nyugdíjbiztosítási igazgatóságnál (kirendeltségnél), a Vasutaknál, a MÁV Rt. Nyugdíjigazgatóságnál lehet kezdeményezni.

1999. évi XCIX. törvény az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról 207. § (1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg

a) a Tbj. 16. §-a (1) bekezdésének a) pontja és 24. §-a (3) bekezdésének második mondata a "terhességi-gyermekágyi segélyben" követően kiegészül a "gyermekgondozási díjban" szövegrésszel; 52. §-ának (4) bekezdésében a "10." helyébe a "12." megjelölés lép; 43. §-ának (1) bekezdése a) pontjában az "érdekében az a), c)-d) és f) pontjai" szövegrész helyébe az "érdekében az a) pontja" szövegrész lép; 47. §-ának (1) bekezdése a mondatot kezdő "A" után kiegészül a "46. § (2) bekezdése szerinti" szövegrésszel; 52. §-ának (1) bekezdésében az "a tárgyhavi összesítő bevalláson köteles feltüntetni, és a járulékokkal együtt bevallani és megfizetni" szövegrész helyébe a "az általa folyósított társadalombiztosítási ellátások elszámolásán tünteti fel" szövegrész lép; az Eb. tv. 80. §-a (1) bekezdésének első mondata "... foglalkoztatók" után kiegészül "Á, az egyéni vállalkozók" szövegrésszel;

b) hatályát veszti:

- a Tbj. 5. §-ának (2) bekezdéséből a "biztosítási önkormányzat," szövegrész; 7. §-ának (2) bekezdése; 22. §-ának (1) bekezdéséből "a gyermeknevelési támogatás és" szövegrész; 22. §-ának (2) bekezdése, 23. §-ából az "a járulék terhére, a járulékfizetést, illetőleg elszámolást, valamint a nyilvántartást és adatszolgáltatást az igazgatási szervvel kötött megállapodás szerint teljesítik" szövegrész; 39. §-ának (3)-(4) bekezdése; 40. §-ának (2) bekezdése; 41. §-ának (2)-(3) és (6) bekezdése; 42. §-ának (2) bekezdése; 45. §-ának (3) bekezdése; 49. §-a és a § előtti cím; 58. §-ának (2) bekezdéséből a "nyugdíjbiztosítási önkormányzat, valamint az egészségbiztosítási önkormányzat igazgatási szervei számára" szövegrész;

(3) Az e törvény szerint előírt fizetési kötelezettségeket a 2000. január 1-jétől kezdődő időszakra juttatott (megszerzett) jövedelmek után, első ízben február hónapban kell megfizetni. A törvény hatálybalépését követően az azt megelőző időszakra kifizetett (elszámolt) jövedelmek után a járulékot a január 12-én benyújtandó bevallásban kell szerepeltetni. Az ezt követően kifizetett (elszámolt), de még a törvény hatálybalépését megelőző időszakra vonatkozó járulékot az eredeti esedékességkor hatályos rendelkezések szerint kell megállapítani, és a 2000. január 1-jétől hatályos rendelkezések szerint kell bevallani és megfizetni.

(4) E törvény 124. §-ának rendelkezéseit az 1999. december 31-ét követően kezdődő keresőképtelenség, illetőleg a 2000. január 1-jétől megnyíló táppénzjogosultságra kell alkalmazni.

(5) Az 1999. december 31-ét követően kifizetett végkielégítéssel biztosítási időt szerezni nem lehet.

2000/4. APEH iránymutatás a végkielégítésre vonatkozó társadalombiztosítási szabályok változásáról

2000. évi CXIII. törvény az adókra, járulékokra és egyéb költségvetési befizetésekre vonatkozó egyes törvények módosításáról 281. § (1) E törvény 149-242. §-okban foglalt rendelkezései 2001. január 1. napján lépnek hatályba azzal, hogy a 199. §-t 2001. július 1-jétől kell alkalmazni. Éves pénzügyi terv hiányában 2001. április 1. és május 31. között a pénztáraknak a hosszú távú pénzügyi terv alapján kell működniük. A 173., 175. és a 176. §-t 2002. január 1-jétől kell alkalmazni, a 281. § (9) bekezdése e törvény kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A törvény hatálybalépésével egyidejűleg

a)

1. a Tbj. 4. §-a k) pontjának 1. alpontja az "adóalapként meghatározott értéke" után kiegészül "- ide nem értve az Szja tv. 69. § (5) bekezdésének b) pontja szerinti ajándék, reprezentáció címén adott termék és nyújtott szolgáltatás -", 2. alpontja kiegészül a "..., illetőleg szerződésben meghatározott díj" szövegrésszel, r) pontjának 1. alpontjában a 46. §-ra hivatkozás a § után kiegészül a "(1)-" szövegrésszel; 5. §-a (1) bekezdésének a) alpontja a zárójeles rész előtt kiegészül "a fegyveres erők szerződéses állományú tagja" szövegrésszel; 5. §-ának (1) bekezdése kiegészül a következő "h) az egyházi személy, a szerzetesrend tagja" szövegrésszel; 46. §-ának (2) bekezdése a "társadalombiztosítási azonosító jelét," szövegrész után kiegészül a "magán-nyugdíjpénztári tagságára vonatkozó adatot," szövegrésszel; 47. §-a (1) bekezdésében a "tárgyét követő hó február 20." szövegrész helyébe a "tárgyét követő év március 31. - egyéni vállalkozó a tárgyét követő év április 30. -" szövegrész lép; 41. §-a (4)-(5) bekezdésében és az 51. § (4) bekezdésében az "Állami Pénztárfelügyelet" helyébe a "PSZÁF" megjelölés lép;

b) hatályát veszti

1. a Tbj. 11. §-ának d) pontja; 16. §-a (1) bekezdésének f) pontjában a "gyermekgondozási díj" szövegrész; 24. §-ának (4) bekezdésében "a (3) bekezdés alkalmazása során" szövegrész; 34. §-a (9) bekezdéséből "a nyugdíjbiztosítás és", valamint a "nyugdíjbiztosítási és" szövegrész; 35. §-a (4) bekezdésének második és harmadik mondata, 51. §-a (7) bekezdésének utolsó mondata; 52. §-ának (5) bekezdése;

Melléklet az 1997. évi LXXX. törvényhez

E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény, valamint az azt módosító 1980. évi 20. törvényerejű rendelet, az 1981. évi 17. törvényerejű rendelet, az 1982. évi 21. törvényerejű rendelet, az 1982. évi 29. törvényerejű rendelet, az 1983. évi 16. törvényerejű rendelet, az 1985. évi 1. törvényerejű rendelet, az 1986. évi 4. törvényerejű rendelet, az 1987. évi 18. törvényerejű rendelet, az 1988. évi XXII. törvény, az 1989. évi XLVII. törvény, az 1990. évi LXXV. törvény, az 1990. évi LXXXIV. törvény, az 1990. évi XCVII. törvény, az 1991. évi II. törvény, az 1992. évi XLVIII. törvény, az 1993. évi VIII. törvény, az 1993. évi LII. törvény, az 1993. évi LXXIV. törvény, az 1994. évi XXXVI. törvény, 1996. évi XIX. törvény, az 1996. évi LXXXVII. törvény,

b) a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény módosításáról szóló 1992. évi IX. törvény 1-40. §-a és 49. §-ának (2), (7) bekezdése, az 1992. évi LVIII. törvény 1. §-a, az 1995. évi XII. törvény 1-22. §-a, valamint 24. §-a, a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény, valamint a gyógyszerárak létesítéséről és működésük egyes szabályairól szóló 1994. évi LIV. törvény, továbbá a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény módosításáról szóló 1995. évi CXVIII. törvény 1-25. §-a, 27. §-a (1) bekezdésének második mondata, valamint a 27. § (2)-(7) bekezdése, az 1997. évi XVIII. törvény 1-7. és 15. §-a,

c) a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának kiterjesztéséről szóló 1991. évi XXVI. törvény, 15. §-ának (3) bekezdése, a betegszabadságról szóló 1991. évi XCII. törvény 3-4. §-a, a magzati élet védelméről szóló 1992. évi LXXIX. törvény 17. §-ának (2) bekezdése, a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 28. §-a (2) bekezdésének c) pontja, az általános forgalmi adóról szóló 1993. évi LXX. törvény 12. §-ának (2) bekezdése, az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény 75. §-a, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 1994. évi költségvetéséről szóló 1993. évi CXV. törvény 25-29. §-a, valamint 30. §-ának (7) bekezdése, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 1995. évi költségvetéséről szóló

törvény hatálybalépéséig szükséges egyes rendelkezésekről, valamint a társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény módosításáról szóló 1994. évi CIII. törvény 4-8. §-a és 9. §-ának (2) bekezdése, a gazdasági stabilizációt szolgáló egyes törvénymódosításokról szóló 1995. évi XLVIII. törvény 80., 82., 84-86., 88. §-a, 92. §-a (1) bekezdésének *a)*-*c)* és *e)* pontja, 93. §-ának (1) és (4) bekezdése, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény módosításáról szóló 1995. évi LII. törvény 20. §-a, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 1996. évi költségvetéséről szóló 1996. évi XIV. törvény 16. §-a, az egyes szociális ellátásokkal kapcsolatos törvények módosításáról szóló 1996. évi XXII. törvény 34-35. §-a, valamint 36. §-a (3) bekezdésének *a)* pontja, az öregségi nyugdíjkorhatár emeléséről és az ezzel összefüggő törvénymódosításokról szóló 1996. évi LIX. törvény 1-9. §-a, az egyes köztartozások behajtásával összefüggő törvények módosításáról szóló 1996. évi LX. törvény 4-8. §-a, valamint 16. §-ának (4) bekezdése, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról szóló 1996. évi LXII. törvény 104. §-ának (1) bekezdése, az adóazonosító jel, a Társadalombiztosítási Azonosító Jel és a személyi azonosító használatával kapcsolatos törvények módosításáról szóló 1996. évi LXVI. törvény 7-10. §-a, 43. §-a (5) bekezdésének *a)* pontja.